

Balassi Bálint
összes költeményei

(1554-1594)

TARTALOM

VERSEK

ELSŐ	
AENIGMA	
MÁSODIK	
KRISTINA NEVÉRE	
HARMADIK	
NEGYEDIK	
ÖTÖDIK	
HATODIK	
BEBEK JUDIT NEVÉRE	
HETEDIK	
MORGAI KATA NEVÉRE	
NYOLCADIK	
KILENCEDIK	
KIT AZ SZERETŐJÉVEL VALÓ HARAGJÁBAN SZERZETT	
TIZEDIK	
KIBEN AZ SZERETŐJE HÁLÁDATLANSÁGA ÉS KEMÉNSÉGE FELŐL PANASZOLKODIK	
TIZENEGYEDIK	
BORIVÓKNAK VALÓ	
IN LAUDEM VERNI TEMPORIS	
[TIZENKETTÖDIK] DECIMA SECUNDA	
EJUSDEM GENERIS	
TIZENHARMADIK	
KIT EGY SZÉP LEÁNY NEVÉVEL SZERZETT	
[TIZENNEGYESEDIK] DECIMUS QUARTUS	
BORBÁLA NEVÉRE	
TIZENÖTÖDIK	
AD APES	
TIZENHATODIK	
IN SOMNIUM EXTRA	
TIZENHETEDIK	
KIBEN ANNAK ÁDJA OKÁT, HOGY ÉL, NOHA A LÉLEK A SZERELMESÉHEZ ELSZÖKÖTT TŐLE	
TIZENNYOLCADIK	
KIBEN ÖRÜL, HOGY MEGSZABADULT AZ SZERELEMTŐL	
TIZENKILENCEDIK	
TITKOS SZERELMÉRŐL SZERZETTE	
HUSZADIK	
SOMNIUM PROPONIT	
HUSZONEGYEDIK	
HUSZONKETTÖDIK	
KIT EGY NÁSFA FELETT KÜLDÖTT VOLT SZERETŐJÉNEK, KIRE PELIKÁN MADÁR VOLT FELJEGYZVE	
HUSZONHARMADIK	
[HUSZONNEGYESEDIK] POEMA VIGESIMUM QUARTUM	
KIT EGY BOKRÉTÁRÓL SZERZETT	
[HUSZONÖTÖDIK] VIGESIMUM QUINTUM	
LOSONCZY ANNA NEVÉRE	
[HUSZONHATODIK] VIGESIMUM SEXTUM	
MAGIS DOCTE QUAM AMATORIE, MAGISQUE MUSIS QUAM VENERI CANITUR,	
KIT EGY GYÉMÁNTKERESZT MELLETT KÜLDÖTT VOLT A SZERETŐJÉNEK	
HUSZONHETEDIK	
ANNA NEVÉRE KIBEN A SZERETŐJE OK NÉLKÜL VALÓ HARAGJA ÉS GYANÚSÁGA FELŐL ÍR	
HUSZONNYOLCADIK	
EGY TÖRÖK ÉNEK: „BEN SEYRANA GIDER IKEN”	
[HUSZONKILENCEDIK]	
VIGESIMUM NONUM CARMEN TENUI NEC PINGUI MINERVA COMPOSITUM	

HARMINCADIK
 HARMINCEGYEDIK
 HARMINCKETTŐDIK
 EGY LENGYEL ÉNEK
 HARMINCHARMADIK
 KIBEN BŰNE BOCSÁNATÁÉRT KÖNYÖRGETT AKKOR, HOGY HÁZASODNI SZÁNDÉKOZOTT
 HARMINCNEGYEDIK
 EZT AKKOR SZERZETTE, HOGY AZ FELESÉGE IDEGENSÉGÉT ÉS HAMISSÁGÁT ESZÉBE
 KEZDTE VENNİ, KIN ELKESEREDVÉN S JUTVÁN ANNAK AZ SZERELMESÉNEK IGAZSÁGA ESZÉBE,
 AKIT OK NÉLKÜL BOLONDUL ELHAGYOTT VOLT FELESÉGEÉRT, ÚGY SZEREZETTE EZT
 HARMINCÖTÖDIK
 EZT AKKOR SZERZETTE, HOGY AZ Ő FELESÉGE IDEGENSÉGE MIATT AZ RÉGI SZERETŐJÉN
 KEZDETT SZÍVÉBEN MEGINDULNI
 HARMINCHATODIK
 KÍVÁNSÁGA SZERINT CSELEKESZIK (TUDNIILLIK EGY IGEN-IGEN SZÉP KEGYEST [ÍGÉR]),
 OKÁT JELENTI VENUS ANNAK IS, MIÉRT ÁROLTA EL AZ FELESÉGE
 HARMINCHETEDIK
 EZT AKKOR SZERZETTE, MIKOR AZ FELESÉGÉTŐL ELVÁLT; KIBEN EMLÉKEZTETI
 CUPIDÓT ARRA, AMIT VENUS ŐÁLTALA FOGADOTT NÉKI, HA FELESÉGÉTŐL BÉKÉVEL ELVÁLIK,
 KIRE MEGFELEL CUPIDO, JULIÁT MUTATVÁN S DICSÉRVÉN NÉKI
 HARMINCNYOLCADIK
 IMMÁR HOGY AZ CUPIDO MUTATÁSÁRA MEGSALDÍTJA JULIÁT, AZFELE MÉGYEN, KIT SZINTE
 EGY KAPUKÖZBEN TALÁL ELŐ, S KÖZÖL ÍGY SZÓL
 HARMINCKILENCEDIK
 HOGY JULIÁRA TALÁLA, ÍGY KÖSZÖNE NÉKI
 NEGYVENEDIK
 CUPIDÓNAK VALÓ KÖNYÖRGÉS, OKUL ELŐHOZVÁN AZ SALAMANDRA PÉLDÁJÁT, AZT,
 HOGY VAGY LÉSZEN ŐHOZZÁ JÓ VALAHA, VAGY SEM, DE MINT AZ SALAMANDRA TŰZ KÍVÜL,
 Ő SEM ÉLHET SOHA AZ JULIA SZERELME NÉLKÜL
 NEGYVENEGYEDIK
 DE JULIA VENANTE: A JULIA VADÁSZATJÁRÓL, KIT ÍRVA KÜLDÖTT VOLT JULIÁNAK
 NEGYVENKETTŐDIK
 INVENTIO POETICA, AZT ÍRJA MEG, MINT VESZETT ÖSZVE JULIA CUPIDÓVAL
 NEGYVENHARMADIK
 A FÜLEMILÉNEK SZÓL
 NEGYVENNEGYEDIK
 INVENTIO POETICA: GRUES ALLOQUITUR,
 A DARVAKNAK SZÓL
 NEGYVENÖTÖDIK
 DIALOGUS, KIBEN AZT BESZÉLI EGY BARÁTJÁVAL A MAGA SZERELMÉRŐL
 NEGYVENHATODIK
 AZ DOBÓ JAKAB ÉNEKE, AZ „MÁR SZINTÉN AZ IDŐ VALA KINYÍLÁSBAN” ELLEN SZERZETT ÉNEK
 NEGYVENHETEDIK
 ITEM INVENTIO POETICA: AZ Ő SZERELMÉNEK ŐRÖK ÉS MARADANDÓ VOLTÁRÓL
 NEGYVENNYOLCADIK
 HOGY JULIÁNAK, S NEM AZ SZERELEMNEK ADTA MEG MAGÁT
 NEGYVENKILENCEDIK
 SOKFÉLE DOLGOKHOZ HASONLÍTTA MAGÁT ÉS A SZERELMET;
 EZT JOBB RÉSZINT NÉMETBŐL FORDÍTOTTA MEG
 ÖTVENEDIK
 JULIÁT HASONLÍTTA A SZERELEMHEZ, MELY HASONLATOSSÁGOT A JULIA DICSÉRETÉN KEZD EL
 ÖTVENEGYEDIK
 HOGY NYERTE EL JULIA A CUPIDO NYILÁT, ÍJÁT S HOL VISELI, AZT ÍRJA MEG,
 KÖNYÖRÖGVÉN AZ VÉGÉBEN ITT IS AZ JULIÁNAK
 ÖTVENKETTŐDIK
 KIBEN MOROG CUPIDÓRA, HOGY CSAK ÍGÉRTE, S NEM ÁDJA MEG JULIÁT
 ÖTVENHARMADIK
 AZ HÉT PLÁNÉTÁKHOZ HASONLÍTTA JULIÁT SIBI CANIT ET MUSIS
 ÖTVENNEGYEDIK
 DIALOGUS, KIBEN ÚTON JÁRVÁN AZ VERSSZERZŐ BESZÉL ECHÓVAL.
 DE EZT NEM ÉRTHETI JÓL MEG AZ, AKI NEM TUDJA, MICSODA AZ ECHO

ÖTVENÖTÖDIK

MINDEZEKRE IS A VERSSZERZŐ TALÁLMAINYOKRA, KIKET A KÖNYÖRGÉSE
UTÁN IDE ÍRT, MIDŐN JULIÁTÓL SEM IZENETBE, SEM LEVÉLBE SEMMI VÁLASZT
NEM VEHELTNE, BÚSUL MAGÁBAN, ÉS SÁPOLÓDVÁN AZON, HOGY MENEKEDHESSÉK
MEG JULIA HASZONTALAN SZERELMÉTŐL, CUPIDO TANÁCSOT ÁD NÉKI

ÖTVENHATODIK

KIBEN CSAK AZON KÖNYÖRÖG, LÁTVÁN, HOGY SEMMI VÁLASZT NEM VEHELT TŐLE,
HOGY OTTAN CSAK NE FELEDKEZZÉK EL RÓLA

ÖTVENHETEDIK

FRUSTRA OMNIBUS RATIONIBUS INCENDENDAE JULIAE TENTATIS ARDENTISSIMA PRECATIONE
EAM IN SUI AMOREM ALICERE CONATUR VARIIS AD PERSUADENDUME XEMPLIS ALLATIS

ÖTVENNYOLCADIK

VIDENS JULIAM NEC ORATIONE NEC RATIONE IN SUI AMOREM INFLAMMARI POSSE,
QUESTUBUS MISER CAELUM, TERRAS ET MARIA IMPLET, POLLICENS INDIGNABUNDUS
SE NULLUM CARMEN JULIAE GRATIA DEINCEPS CANTATURUM

ÖTVENKILENCEDIK

KÖVETKEZIK MÁS: ZSÓFI NEVÉRE

HATVANODIK

BÉCSI ZSUZSÁNNÁRÓL S ANNA-MÁRIÁRÓL SZERZETTE

HATVANEGYEDIK

EGY KATONAÉNEK, IN LAUDEM CONFINIORUM

[HATVANKETTÖDIK]

AMATORUM CARMEN DE VIRGINE MARGARETA

[HATVANHARMADIK]

COLLOQUIM OCTO VIATORUM ET DEAE ECHO VOCATAE

[HATVANNEGYPEDIK] A

NIMUM INGRATTITUDINEA MATAE MAERENTEM IPSEMET SOLATUR

[HATVANÖTÖDIK]

SZARÁNDOKNAK VAGY BUJDOSÓNAK VALÓ ÉNEK

[HATVANHATODIK]

VALEDICIT PATRIAE, ANICIS IISQUE OMNIBUS QUAE HABUIT CARISSIMA

VALAHÁNY TÖRÖK BEJT, KIT MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTTAK

CÉLIA-VERSEK

[ELSŐ]

[MÁSODIK]

UGYANAKKOR, HOGY MEGKEDVELI CÉLIÁT, EKKÉPPEN KÖNYÖRÖG MINDJÁRT NÉKI,
HOGY KEGYES SZEMEIT REÁ VETVÉN, VÉGYE BÉ SZERELMÉBEN S VIDÁM JÓ KEDVÉBEN

HARMADIK

KIBEN KÖSZÖNI CUPIDÓNAK HOZZÁ VALÓ KEGYELMÉT, TUDNIILLIK HOGY CÉLIÁT
SZERELMÉRE FELGERJESZTETTE, S KEZÉBEN ADTA

NEGYEDIK

KIBEN AZ CÉLIA FEREDÉSÉNEK MÓDJÁT ÍRJA MEG, ANNAK FELETTE PENIG TERMETÉRŐL,
MAGA VISELÉSÉRŐL ÉS SZÉPSÉGÉRŐL IS SZÓL

ÖTÖDIK

KIBEN AZ CÉLIA SZERELMÉÉRT VALÓ GYÖTRELMÉRŐL SZÓL, HASONLÍTVÁN
AZ SZERELMET HOL MALOMHOZ S HOL HARANGHOZ

HATODIK

KIBEN AZ SZERETŐJÉTŐL VALÓ ELVÁLTÁN KESEREG, FÉLTVÉN, ÉS ITT AZ LELKÉHEZ IS HASONLÍTTA

HETEDIK

KIBEN AZ KESERGŐ CÉLIÁRÓL ÍR

NYOLCADIK

KIBEN A MAGA OK NÉLKÜL VALÓ GYANÚSÁGÁBAN BÁNKÓDIK

KILENCEDIK

KIBEN JULIÁHOZ HASONLÍTTA CÉLIÁT MINDEN ÁLLAPATJÁBAN, CUPIDÓVAL IS FEDDIK,
HOGY (HOLOTT HAZÁJÁBÓL IS Ő KERGETTE KI) OTT SINCS NYUGALMA MIATTA

TIZEDIK

KIT EGY CITERÁS LENGYEL LEÁNYRÓL SZERZETT

AZ CORTIGIANÁRÓL, HANNUSKA BUDOWSKIONKÁRÓL SZERZETT LATRIKÁNUS VERS

SAJÁT KEZŰ VERSFÜZÉR

AZ ERDÉLI ASSZONY KEZÉRŐL
AZ MAGA ELMÉJÉNEK GYORS VOLTÁRÓL AZ SZERELEM MIATT
AZ CÉLIA BÁNATJÁRÓL
BÁNJA, HOGY HAJNALBAN KELL AZ SZERELMESÉTŐL ELMENNI
FULVIÁRÓL

ENNÉHÁNY ISTENHEZ VALÓ ÉNEKEK, KIKET A PSALMUSOKBÓL IS, MAGÁTÚL IS SZERZETT

HYMNI TRES AD SACROSANCTAM TRINITATEM HYMNUS PRIMUS, AD DEUM PATREM,
PRO LEVAMINE MALORUM

HYMNUS SECUNDUS
Ad Deum filium, pro impetranda militari virtute,

HYMNUS TERTIUS
Ad Spiritum Sanctum, pro felici conjugio

EGY KÖNYÖRGÉS. ÚJ

PSALMI 27. TRANSLATIO UNGARICO CARMINE JUXTA BUCHANANI PARAPHRASIN,
EX 54. PSA[LMO] DEUS, PER NOMEN TUUM SERVA ME ETC.

EX PSALMO 42.

PSALMUS 148.

EBBEN A NOÉ BÁRKÁJÁBÓL ELREPÜLT GALAMB ÁLLAPATJÁHOZ HASONLÍTVÁN ÁLLAPATJÁT,
KÉRI ISTENT, HOGY ÉLETÉNEK SÚRÚ NAGY VESZÉLYIBEN ONTSA REÁ KEDVÉT, S ÁLDÁSÁNAK
BÁRKÁJÁBAN VALÓ BÉFOGADÁSÁVAL MENTSE MEG AZ SOK KÍSÉRTETTŐL FEJÉT

GYŰJTEMÉNYEN KÍVÜL FENNMARADT ISTENES ÉNEKEK

BALASSI BÁLINT NEVÉRE, MELYBEN KÖNYÖRÖG BŰNE BOCSÁNATJAÉRT, ÉS HÁLÁKAT IS AD,
HOGY ISTENHEZ VALÓ MEGTÉRÉSE ÁLTAL KEDVET LELT ISTENNÉL; S AZÁLTAL AZ
ÖRÖK KÁRHOZATTÓL MEGSZABADULT

MÉGIS BŐVEBB SZÓVAL KÉRLELI ISTENNEK HARAGJÁT

DEO, VITAE MORTISQUE ARBITRO

KÖNYÖRÖG ISTENNEK, HOGY BUJDOSÁSÁBAN VISELJE KEGYELMESEN GONDJÁT,
S TERJESSZE IS REÁ ÚJOBB ÁLDÁSÁT

ADJ MÁR CSENDESSÉGET

HÁBORÚIT, SZÍVE FÁJDALMÁT SZÁMLÁLVÁN, KÉRI ISTENT, HOGY KÉTSÉGBEN
ESÉSTŐL OLTALMAZZA

MÉGIS AZONRÓL

PSALMUS 51.

VERSTÖREDÉKEK

EGY VIRÁGÉNEK

EGY KÖNYÖRGÉS

VERSVÁLTOZATOK

BOCSÁSD MEG, ÚR ISTEN
EGY ÚTONJÁRÓ SZERZETTE ÉNEK

KÉTES HITELŰEK

ÍMÉ EZ SZÍVEMBE

VENUS ASSZONY UDVARÁTÓL ELVÁLT LEGÉNYNEK BÚCSÚZÓ ÉNEKE
VENUS CUPIDÓT KÜLDI ELVÁLT SZOLGÁJA UTÁN, KI ÁLTAL VISSZAHÍVATJA
PSALMUS 6.

VERSEK

ELSŐ AENIGMA

Egy horvát virágének nótájára

- 1 Jelentem versben mesémet,
De elrejttem értelmemet;
Kérem édes szeretőmet,
Fejtse meg nékem ezeket:
- 2 Minap én úton jártomban,
Láték két hattyút egy tóban,
Hogy volna csendes úszásban
Együtt lassú ballagásban.
- 3 Gyakran egymásra tekintnek,
Kiről kitetszik szerelmek,
Egymáshoz való jó kedvek;
Hasonlók, mindketten szépek.
- 4 Hogy így együtt szerelmesen,
Ők úsznának szép csendesen,
Azonközben nagy sebesen,
Egy keselő csalárdképpen
- 5 Rájok menvén, az egyikét,
Körme között az szebbikét
Elkapá, foggatá szegént,
Mint szeretőt, kedve szerént.
- 6 Látván társa, bánatjában
Rív keserves kiáltásban,
Széllyel ballagván az tóban,
Nem tud, medgyen nagy bújában,
- 7 Mert látja társától váltát,
Látja maga özvegy voltát,
Bújában elszánta magát,
Óhajtja már csak halálát.

**MÁSODIK
KRISTINA NEVÉRE**

az Lucretia éneke nótájára

- 1 Cupido szívemben sok tüzes szikrákkal
szerelmét most újíttja,
Elmémben, mint várban vigyázó virrasztó,
herdóját ő úgy mondja,
Tüntetvén előttem szép csillagom képét,
vélem csak kívántatja.
- 2 Róla feledéken nem lehet víg szívem
mert csak őtet óhajtja,
Mint esőt aszályban meghasadozott föld,
őtet úgyan kívánja,
Tüzem enyhítője, bánatom vivője
hogyan csak ő már, azt vallja.
- 3 Immár őérette egyebek szerelme
nálam mind semmié lött,
Mert szeme nyilával, nagy igazságával
mint célt, engem már meglőtt,
Bévett szerelmében, kivel mintha engem
ő úgyan idvözített.
- 4 Siralmas nagy bánat különben nem bánthat,
csak mikor őt nem látom,
Szép kertek tömlecnek akkoron tetszenek,
víg ének is siralom,
Viszont mikor látom, vagy szavát hallhatom,
nincsen semmi bánatom.
- 5 Törödelmes szívem édes leveliben
szinte igaz úgy indul,
Régi betegségből mint támadott ember,
újul rózsa szagátúl,
Vagy mint az régi rab szabadságnak örül,
elszaladván fogságbúl.
- 6 Ínségéből immár mert engem ő kivett
előbbi szerelmemnek,
Bús voltát szívemnek lengedező szele
elverte jókedvének,
Búszerző szerelem már nem árthat nékem,
mert oltalma fejmemnek.
- 7 Nemrégén szép gyűrőt szerelmesem küldött,
ki rubinttal mind rakva,
Egy szép drága gyémánt kellő kezéparánt
vagyon közte foglalva,
Hozzám szerelemben tökéletes szíve
is így vagyon kapcsolva.

- 8 Ajándékon viszont kiért hív szívemet
én is néki mutattam,
Szorítva kit néki szerelemnek tüzes
fogójában nyújtottam,
Fejemet, lelkemet, teljes életemet
ajánlottam s vallottam,
- 9 Melyet szerelmesen és igen jó néven
tőlem, rabjától elvett,
Édes hívségében, mint erős szekrénben
bézárolván rekesztett,
Nagy igazságában, mint szép lágy ruhában
túrva kebelében tett.
- 10 Távol vagyon immár nagy keserűségem,
gyönyörű én életem,
Mely szépek tavasszal sík mezők virággal,
boldogsággal jókedvem
Azon módon rakva, nem győz örvendezni
eleget szeretőmen.

HARMADIK

az Palkó nótájára

- 1 Eredj, édes gyűröm, majd jutsz asszonyodhoz,
Ki viszen tégedet csókolni szájához,
Óh, hogy nekem ahhoz
Nem szabad most mennem, én vigasztalómhoz!
- 2 Mondd szolgálatomot önéki én szómmal,
Kérjed, emlékezzék valaha felőlem,
Ne felejtsem engem;
Lám, csak benne vagyon én gyönyörűségem!
- 3 Mint te burítva vagy fekete zománcban,
Így szívem is érte öltezett most gyászban,
Búskodik magában,
Hogy nem részesülhet ő nyájasságában.
- 4 Mint hogy te ékes vagy szép drága gyémánttal,
Így ő is mentől szebb kedves szép szavával,
Maga tartásával
Engemet felgerjeszt rózsárcájával.
- 5 Mint hogy gyémánt drágább és szebb minden kőnél,
Így ő is mentől szebb minden szép szüzeknél,
Szerelmes mindennél,
Egyéb szép személy is ő példájával él.

- 6 Járásban, ruhában csak őtet szemlélik,
Módjában asszonyok, lányok őtet nézik,
Formáját követik,
Beszédét, erkölcsét mindenek kedvelik.
- 7 Ez gyémánt mint fénlik, élete oly tiszta,
Alázatos lévén, vagyon bátorsága,
Mert bűn nem furdalja,
Fejér ruhájában, mint szép fejér páva.
- 8 Természetében is gyémánthoz hasonló,
Mint acéllal gyémánt hogy meg nem rontható,
Így ő sem hajlandó,
Tökéletes szívő, igen igazmondó.
- 9 Tudja ez világnak minden álnokságát,
Nem hiheti senki hízelkedő szavát,
Igen ója magát,
Vagyon okossága, jól rendeli dolgát.
- 10 Ezt megmondván néki, utolszor kérd erre,
Hogy miként az gyűrőt foglalták jól eszve,
Nincsen sohul vége,
Légyen így vég nélkül énhozzám szerelme.
- 11 Foglaljon engemet szinte úgy magához,
Miképpen ez gyűrőt foglalták gyémánthoz,
Ne hajoljon máshoz,
Légyen igaz hozzám, mint hív szolgájához!

NEGYEDIK

ugyanazon nótára

- 1 Bizonnyal esmérem rajtam most erejét,
Szívemben felgyúladt szerelemnek tüztét,
Sebesen égését,
Kit tűrök naponkint egy szép víg kegyesért.
- 2 Annak személyének drága ékessége,
Szabadságomat már magamtól elvette,
Rabságra vetette,
Kínlódom érette, vette is eszébe.
- 3 Látja szerelmemet, hozzá hívségemet,
Azt jelenti, hogy ő sem gyűlöl engemet,
De azért éltemet
Szüntelen kínozza büntelen fejemet.
- 4 Akaratomban ő semmit megmívelni
Nem akar énnékem semmiben engedni,
Sőt lelkem rontani
Igyekezik jó voltomért megútálni.

- 5 Semmi azért nékem világban már éltem,
Két szememnél több sincs, ki sirasson engem,
Óh, én szegény fejem,
Magamot mint vesztém, mire juta ügyem!
- 6 Szívem nyughatatlan titkon ő magában,
Bú miatt gyötrődik, fárad bánatjában,
Nagy kínvallásában
Emésztetik, mint fa tűztől sebes lángban.
- 7 Ím, sok példát hallván, mint vesztém enmagam,
Tudván, hogy így járok, mégis elhajlottam,
Nézd, mire jutottam,
Hogy tudva magamot kínra bocsátottam.
- 8 Bizony nem vethetek senkire egyébre,
Csak magam eszére; de medgyek, ha erre
Vett az ő szépsége,
Hogy magamot érte ejteném az törbe.
- 9 Annak szép személye és víg tekintete
Kit nem gerjesztene gyönyörű beszéde,
Örvendetessége?
Penig érte, és nem másért vagyok ebbe.
- 10 Légyen az én kínom ő egészségéért,
Légyen halálom is bátor személyéért,
Ám szenvedjek azért,
Csak ne utáljon meg én hív szerelmemért.
- 11 Jót várnék őtőle, de ő csak gonosszal
Fizet különb-különbféle sok kínokkal,
Kegyetlen válasszal,
Kivel engem megöl gyakorlatossággal.
- 12 Nem panaszkodom semmit már felőle,
Azt sem érdemlettem volna bizony tőle,
Hogy nagy szerelmébe,
Éngemet már bevett, vagyok szeretője.
- 13 Tulajdona vagyok, szabad ő énvélem,
Rabja vagyok; medgyek, ha megöl is engem,
Vagy csak gyötri lelkem:
Szabad, ihon vagyok, övé szegény fejem.
- 14 Hiszem, ha esméri idővel énbennem,
Hogy nem csalárd szívvel személyét szeretem,
Talám megszán engem,
S nem leszen kegyetlen örökké ellenem.
- 15 Éngem noha mostan előle elüze,
Búcsúmot úgy adá, mint számkivetésre,
De talám meg végre
Jutok őnékie valaha eszébe.

- 16 Azért immár nékem el kell most indulnom,
De elmémet ugyan itt kell nálad hadnom,
Rólad gondolkodnom,
Légyen Isten hozzád, édes vigasztalóm!
- 17 Nem úgy mégyek el, hogy lennék nálad nélkül,
Mert miként hogy test nem élhet lélek nélkül,
Így te szerelmedtől
Soha nem válhatom meg halálom nélkül.
- 18 Ne felejts el azért te is, kérlek, engem,
Ha immár elűzél, csak ne gyűlölj, lelkem,
Enyhíts meg szerelmem,
Mondd: Ez bizony igen szeret vala engem.
- 19 Az versszerző neve fel vagyon jegyezve,
Könnyhullatásiban rendelte ezt egybe.
Keserves énekbe;
Ha Istent szereted, ne tréfálj meg érte!

ÖTÖDIK

az Giannetta Padovana nótájára

- 1 Nő az én örömem most az én szép
szerelmem erre való néztében,
Bús kedvem sincsen semmi énnékem,
mert ismét bévett nagy szerelmében,
Megengedett, fogott kezet,
megbékéllett nagy kegyesen,
Halálomtól megtérített,
engem csókolván édesen.
- 2 Szép Venust azért már kis fiával
jótétéért, míg élek, mind áldom,
Hogy jóra hozta szerelmesemmel
vétkemért gonoszul fordult dolgom,
Kegyelmet nyert, meg bészerezett,
tudta, mert hív szolgálatom;
Hogy vétettem, nem szénszándék
oka, de tudatlanságom.
- 3 Mint az idvösség semmi nem egyéb
az Isten színének látásánál,
Én boldogságom is csak abban áll,
ha szerelmét látom igazsággal,
Örömmre fordít, ha szólít
magához édes szavával,
Boldogít, ha hozzá szorít,
ölelve gyöngye karjával.

- 4 Ezelőtt néki csak rabja voltam,
ötlet jutalom nélkül szolgáltam,
Rabságból kivett, szolgálává tett,
szolgálatom nem esik héában,
Mert ajakát, mint jó zsoldját,
adja, hogy én megcsókoljam,
Szerelmével ajándékoz,
csak hogy tovább is szolgáljam.
- 5 Sem Jason az szép aranygyapjúnak,
sem vitéz Aeneas Laviniának
Nem örült ennyit, mostan amennyit
én örültem jó akaratjának;
Mert mi lehet ennél kedvesb,
édesb én kívánságomnak,
Mint csókolni dicsőséges
színét mennyei orcának?
- 6 Vallyon s ki élheti énnálamnál
nagyobb kedve szerint már világát?
Vagyon-é, inkább ki hasonlítsa
én boldogságomhoz állapotját?
Mert Ő ékes, kegyes, kedves,
mutatja hozzám hív voltát:
Nincs bánatom, gyanóságom,
mert esmérem igazságát.
- 7 Gond nélkül azért vígan éneklek,
örvendek csak igaz szerelemnek;
Míg élek, arra figyelmes lések,
hogy ne légyek ellene kedvének:
Dicsértessék jótétéért,
megbocsátott én fejemnek,
Megcsókolván és ezt mondván:
Miért mondasz kegyetlennek?

HATODIK BEBEK JUDIT NEVÉRE

az „Magam gondolván” nótájára

- 1 Beteges lelkem ismét énnékem
most új szerelemtől,
Mely betegségem támadott nékem
az tekintetéből,
Kinek személye, maga tartása
engemet majd megöl.

- 2 Ennek termete igyenes, magas,
mint szép liliomszál,
Két szép társa közt, mint Venus asszony,
tetszik, hogy veszteg áll,
Tettetés köztök, mint világos nap,
ha sűrő köd leszáll.
- 3 Bátran két szemét mikor kegyesen
énreám fordítja,
Ottan szívemnek ő nagy szerelmét
magához felgyújtja,
Mert csak két szeme az én szívemnek
felgyújtó fáklyája.
- 4 Erkölcsé szelíd és szemérmetes,
emberséggel elegy,
Édes ajaka piros, szinte oly,
mint jól meg nem ért meggy,
Ékes beszédű, jeles tréfájú
szavában ő mind egy.
- 5 Ki-ki övéle táncát eljárni
oly igen kívánja,
Mert mint für után ha magasságból
magát sólyom rúgja,
Oly nagy sebesen táncát ő járja,
nem mozdul dereka.
- 6 Ily szép s jó lévén, ez kegyest hát én
miért ne szeressem?
Szeretem bizony, csak viszont ő is
éngemet szeressen,
Szolgálatomért szemei előtt
éngem el ne vessen.
- 7 Víg leszén kedvem, ha ő magához
éngemet kötelez,
Ha néha-néha gyötreni fog is,
tudom, megkegyelmez,
Mert hív szerelmem nála énnékem
nagy jókedvet szerez.
- 8 De az én dolgom mint lenne vallyon
hogya nem kelletnék?
Megójon engem attól az Isten,
mert én úgy nem élnék!
Most ha így volnék, s az is törtínnék,
osztán hová lennék?

- 9 Judit nevére méltán nevezték
ötet keresztségben,
Mert hasonlónak Judit asszonyhoz
látom mindenekben,
Gerjedek ehhez, mint Holofernes,
én is szerelemben.
- 10 Távozván attól, aki szerelme
gerjesztett éngemet,
Utána való nagy bánatimba
éneklém ezeket,
Ajánlván néki szolgálattal
együtt szerelmemet.

HETEDIK MORGAI KATA NEVÉRE

az „Fejemet nincsen már” nótájára

- 1 Mondják jövendőlk bizonnal énnékem,
Hogy születésemben Venus megkért engem,
Arra, hogy csak magának szolgáltasson vélem.
- 2 Olyha, mintha hinném enmagam is ez szót,
Mert látom, hogy Venus kíván nékem sok jót,
Szerelmimben mert gyakran hoz énnékem hasznót.
- 3 Reám eleitől fogva gondot viselt,
Mint fogadott fiát, erkölcsemben kedvelt,
Látván természetemet, jól magához nevelt.
- 4 Gyakran szerelmimben most is szerencsésít,
Én jó szerencsémre utat nyitván nódít
Arra, mert szolgálatom esik kedve szerint.
- 5 Azminthogy mostan is megajándékoza,
Rabul egy szép szüzet én kezemben ada,
Mondván: Szolgálatodnak ez is egy jutalma.
- 6 Ily szép, mint ez, akkor sem volt ő maga is,
Hogy néki ítélte aranyalmát Paris,
De ilyen kívánt lenni, ha istenasszony is.
- 7 Kívánván szépségét irigykedik rea,
Hogy nálánál szebbnek ítéljem, azt bánja;
Ha meg nem őrzöm, tőlem elveszti, azt mondja.
- 8 Adta szép rabomnak, mert olyan szép színe,
Mint rubint gyémánttal miként illik egybe,
Vagy fejér liliommal ha rózsát fogsz eszve.

- 9 Több szép szüzek között lévén oly tettetes,
Mint csillagok között telihold mely fényes;
Mint mennyei seregnek, éneklése édes.
- 10 Az csak vétek benne, hogy ilyen tudatlan;
De medgyek, ha látom, mely igen ártatlan?
Mód nélkül tekint reám, tréfál minduntalan.
- 11 Mit mondjak felőle többet, én nem tudom,
Mert minden szépségnek jelít rajta látom,
Légyen fottig jó hozzám, én csak azt kívánom.

NYOLCADIK

egy német villanella nótájára:
„Ich hab’ vermeint” etc.

- 1 Reménségem nincs már nékem
ez földön éltemben senki szerelméhez,
Mert szerelmem, ki volt nékem,
az elfut előlem, semmiben sem kedvez,
Medgyek én immár, ha keserves kár
engemet ez világból kivégez?
- 2 Menvén hozzá, vigad vala
siettető szívem buzgó szerelmében,
Fáradtságát, minden gondját
reménlvén letenni szerelme ölében,
Nem félvén attól, hogy élnék távol
szeretőmtől keserves helyemben.
- 3 De elútált, mert mást talált,
éntőlem már elvált, hagyván szernyő halált,
Ád sok mérget az jó helyett,
lelkem csak héában őutána kiált,
Mert nem hallgatja, de sőt útálja,
magához mert új szerelemet foglalt.
- 4 Siralmával mint hogy megcsal
az krokodilusgyík útonjáró embert,
Így engemet elhíttetett,
hitetvén már vesztett, mint ártatlan lelket;
Prédája vagyok, mert már megfogott,
valamint akarja, úgy gyötörhet.
- 5 Ki nem hinné vagy gyűlölné
az ő mézzel folyó szerelmes beszédét,
Esküvését, látván könyvét
és alázatosan formált szép személyét?
Bizony megcsálná, akárki volna,
aki nem tudná ravasz elméjét.

- 6 De ha szinte nem beszélne,
 vallyon s ki keresne egyebet helyében?
 Ha olyan ő, mint sík mező
 az jó kikeletnek áldott idejében:
 Ifjú, szép, ékes, mindennél kedves,
 nincs vétek személye termésében.
- 7 Óh, egyetlen egy szerelmem,
 miért vetettél el szemed elől engem?
 Hogy verhetett benned fészket
 szinte ilyen igen az harag ellenem?
 Ámbár mást szeress, csak el ne veszess
 engem, ki néked adtam már lelkem.
- 8 Te jó Isten, ki e törben
 engem csudaképpen már régen ejtettél,
 Ezt engedjed, hogy szánjon meg,
 vélem kit ily igen te megszerettettél,
 Vagy vígy ki hozzád, ha jó szót sem ád,
 ugyanis már lelkem sem hal, sem él.

KILENCEDIK KIT AZ SZERETŐJÉVEL VALÓ HARAGJÁBAN SZERZETT

az Palkó nótájára

- 1 Óh, te csalárd világ, nyughatatlan elme,
 Forgandó szerelem, változó szerencse,
 Mire most szívembe
 Új gyötrelmet hozál eszem vesztésére?
- 2 Éngem most kétfelől hiteget két dolog,
 Szerelem, bosszúság most bennem fegyvert fog,
 Egymás ellen forog,
 Kitől szívem, mint nád, ide-s-tova inog.
- 3 Miképpen hogy Bessus az két fiataltól,
 Kétfelé vonódom én ez két dologtól,
 Gyötrettem azoktól,
 Hajtatom, mint felhő égiháborútól.
- 4 Mint eltévedt ember két járt útra jutván
 Nem tud melyikének indulni csapásán,
 Megáll, gondolkodván,
 Így én is nem tudok indulnom mely után.
- 5 Mert miképpen laptát mikor ketten jáddzák,
 Tudod, hogy egymásra ütik és hajítják,
 Így szívemet húzzák
 Szerelem s bosszúság ide-s-tova vonsszák.

- 6 Indít mind az kettő bizonyos okokkal,
Hol ide, hol tova hajtnak szép szavakkal,
Csalogatásokkal,
Jól előmben hánnak mindent okossággal.
- 7 De még egyfelé is nem adtam magamot,
Noha az bosszúság igen megindított
De még el nem hajtott,
Régi szerelmemtől el sem szakaszthatott.
- 8 Elmém csak téveleg széllyel kétségében,
Mint vasmacska nélkül gálya az tengerben
Kormányeltörésben,
Nincsen reménsége senki szerelmében.
- 9 Óh, én idvözítő kegyelmes Istenem!
Légy ez dolgaiban én kegyes vezérem,
Vezess ki már engem,
Szégyentől, Pokoltól hogy megmenekedjem!
- 10 Azmi néked tetszik, bár azt cselekedjed,
Csak hogy kárhozattól lelkemet őrizzed,
Testemet ám verjed,
Bár azmint akarod, csak ne szégyenítsed!
- 11 Minap vöm eszemben szeretőmnek dolgát,
Hozzám szerelmében állhatatlan voltát,
Ravasz álnokságát,
Azért így jelentém szívem titkos kínját.

TIZEDIK
KIBEN AZ SZERETŐJE HÁLÁDATLANSÁGA
ÉS KEMÉNSÉGE FELŐL PANASZOLKODIK

egy Siciliana nótára

- 1 Valaki azt hiszi, hogy nyerjen
menyeken és szüzekén
Szerelmével avagy hívséggel,
az házat rak sík jégen,
Vagy penig héában hord vizet
rostás edénében,
Avagy hogy verőfént akar
fogni bolondul kezében.

- 2 Nem használ minékünk szerelmünk
nállok, sem könyörgésünk,
Nem esnek rajtunk, bár kint valljunk,
sőt nevetkeznek vélünk;
Mely kedves sáskának az harmat,
úgy nekik is könnyünk,
Sok bűnkkal, fáradságunkkal
tölök mi csak kint érdemlünk.
- 3 Az felgyúladt tűz se gerjedhet
fűlt kemencében inkább,
Mint én elfáradott, bús szívem,
ki már nem élhet tovább,
Mert szerelem miatt oly bágyadt,
nem lehet nyavalyásb,
Mert már, ni, annyira jutott,
hogyan nem szállhat alább.
- 4 Mint hogy tiszta vízzel buzog fel
forrás tiszta kútforrásban,
Olyan tisztasággal forrdogál
szívem nagy szerelmében,
Szolgálja örömet, jóllehet
csak gyötri szüntelen,
Jókedvvel tűr, szenved, enged,
csak juthatna jó kedvében.
- 5 Szerelmemnek de míg mindeddig
csak az sem volt jutalma,
Hogy valaha nekem kegyesen
vagy egy szót is szólt volna,
De sőt még ingyen szép személyét
csak látnom sem hadta,
Csak azért, hogy szerelméért
szívemet több kinnal bántsa.
- 6 Mint párduc prédának, kínomnak
is kegyetlen örvendez,
Háládatlanképpen bűnemben
gonoszt fizet s bűt szerez,
Mosolyog kínomon, mint nagy jón,
hogyan lelkem epedez,
Szerelmében, mint szélvészben,
látván, hogy szinte úgy evez.

- 7 Medgyek? már nem tudom, ha látom,
hogy én el nem hagyhatom,
Noha kínját vallom, de válnom
tőle nem kívánhatom,
Szeretnem pedig azt, ki fáraszt
sok búval, mi hasznom?
Hát medgyek? ellene vétsek?
Óh, azt sem lehet, mert szánom.
- 8 Éljen, inkább éljen, víg legyen,
valamit mível vélem,
Hogy lelkem érte jár, lássa már,
légyen kegyelmes nékem,
Esmérje valaha, hogy soha
egyebet szerelmem
Nálánál, kin életem áll,
nem követhet, mert ő lelkem.
- 9 Szerelmére, mint egy szent helyre,
elmémet, ím, fordítom,
Mint egy áldozatot, magamot,
abban esmét felgyújtom,
Csak hogy keservemben, már kiben
régem fekszem, szánjon;
Meggzánván, térjen meg hozzám,
s éngemet megboldogítson!

**TIZENEGYEDIK
BORIVÓKNAK VALÓ
IN LAUDEM VERNI TEMPORIS**

az „Fejemet nincsen már” nótájára

- 1 Áldott szép Pünkösdek gyönyörű ideje,
Mindent egészséggel látogató ege,
Hosszú úton járókot könnyebbítő szele!
- 2 Te nyitod rózsákat meg illatozásra,
Néma fülemile torkát kiáltásra,
Fákot is te öltöztetsz sokszínű ruhákba.
- 3 Néked virágoznak bokrok, szép violák,
Folyó vizek, kutak csak néked tisztulnak,
Az jó hamar lovak is csak benned vigadnak.
- 4 Mert fáradság után füremedt tagokat
Szép harmatos füvel hizlalod azokat,
Új erővel építvén üzéshez inokat.
- 5 Sőt még az végbéli jó vitéz katonák,
Az szép szagú mezőt kik széllyel bójárják,
Most azok is vigadnak, s az időt mulatják.

- 6 Ki szép fűvön lévén bánik jó lovával,
Ki vígan lakozik vitéz barátjával,
Ki penig véres fegyvert tisztíttat csiszárral.
- 7 Újul még az föld is mindenütt tetőled,
Tisztul homályából az ég is tevéled,
Minden teremtettt állat megindul tebenned.
- 8 Ily jó időt érvén Isten kegyelméből,
Dicsérjük szent nevét fejenkint jó szívből,
Igyunk, lakjunk egymással vígan, szeretetből!

[TIZENKETTŐDIK]
DECIMA SECUNDA
EJUSDEM GENERIS

az nótája Lucretia énekének

- 1 Széllyel tündökleni nem látd-é ez földet
gyönyörű virágokkal?
Mezők illatoznak jó szagú rózsákkal,
sokszínű violákkal,
Berkek, hegyek, völgyek mindenütt zöngenek
sokféle madárszókkal.
- 2 Új rózsakoszorós kegyesek és szüzek
ifjakkal táncolnak,
Jószavú gyermekek vígan énekelnek,
mindenek vígan laknak,
Mind menny, föld és vizek, látd-é, úgy tetszenek,
mintha megújulnának.
- 3 Sőt még Cupido is mostan feltörlötte
homlokán szőke haját,
Gyöngé szárnyacsáján té-tova, mint angyal
röpül, víg kedvet mutat,
Szerelmes táncokban kinek-kinek adván
kezére szép mátkáját.
- 4 Azért ne bánkódjál, én jó vitéz társom,
ürülj minden gondoktól,
Eléggé hordoztuk héában az sok bút,
légyen már tőlünk távol,
Mostan igyunk, lakjunk, vigadjunk, táncoljunk,
távozzunk bánatunktól!
- 5 Nemde valakiért aggasztaljuk volt mi
inkább ifjú éltünket,
Kiből, azt sem tudjuk, hol és mely órában
kiszólnak bennünket?
Kivel mit gondoljunk? Ha Isten jó urunk,
ő mindennel jól tehet.

- 6 Aggasztaló bánat, búszerző szerelem
távol légyen mitőlünk,
Jó borokkal töltött aranyas pohárok
járjanak miközöttünk,
Mert ez napot Isten örvendetességre
serkengeti fel nekünk!
- 7 Marullus poéta azt deákul írta,
ím, én pedig magyarul,
Jó lovam mellett való füven létemben
fordítám meg deákbúl,
Mikor vígan laktam vitéz szolgálóimmal,
távozván bánatimtúl.

**TIZENHARMADIK
KIT EGY SZÉP LEÁNY NEVÉVEL SZERZETT**

az nótája az „Régi siralmas”

- 1 Siralmas nekem idegen földön
már megnyomorodnom,
Szívem meghervadt nagy bánat miatt,
nincs már hová fognom.
- 2 Laktam földemről, szép szerelmemről
mikor gondolkodom,
Jutván eszemben, ott én mint éltem,
könyveimet hullatom.
- 3 Mint az szarvasfi anyja után rí,
ha tőle eltévedt,
Szívem úgy hal, vész, halálra már kész,
hogy oda nem mehet.
- 4 Már ha nem látom, bár csak hallanom
adná Isten ötét,
Ki vélem együtt sok szerelmet túrt,
vennék mégis kedvet;
- 5 De igen ritkán és bizontalan
hírt felőle hallok,
Akkor sem mérem ötét kérdezni,
mint rab, csak hallgatok:
- 6 Ki miatt kedvem szinte oly nekem,
mint nap az esőben,
Vagy mint az zöld ág, ki hamar elagg
téli rút időben.

- 7 Vagyok már szinte özvegy gerlice,
szomorú én éltem,
Nem kell aranylánc, sem penig víg tánc,
nincs semmihez kedvem.
- 8 Felejtett árva itt, mint pusztába,
csak remete módra,
Tengek, nem élek, lenni sem lélek,
mert jutottam búra.
- 9 Ti mezők, hegyek, berkek, szép völgyek,
kikben gyakran jártam,
Szép szelíd vadat, hangos madarat
ott hallottam, láttam,
- 10 Isten hozzátok, s adja, rajtatok
az avagy örvendjen,
Azki engemet akkor szeretett,
mostan se feledjen!

[TIZENNEGYEDIK]
DECIMUS QUARTUS
BORBÁLA NEVÉRE

az nótája az Lucretia nótája

- 1 Csak búbánat immár hagyatott énnékem
kiben elfogy életem,
Mert jó reménségem kiben vala nékem,
az most elhagyott éngem,
Kíért mindenkoron nyughatatlanságban,
fohászkodásban lelkem.
- 2 Ha néha hogy értek egyéb embereket
szeretőjükről szólni,
Akkor én bús lelkem rólad emlékezvén
nem tud szegén mit tenni,
Mert az gondolkodó, búskodó szerelem
szívemet csak emészt.
- 3 Azért én szerelmem és gyönyörűségem
mért hagyál el éngemet?
Óh, te fényes napom, mire nem terjeszted
énfelém is fényedet,
Hogy vigasztaltatnám én nagy bánatimba,
látván szép személyedet?

- 4 Kívánságim nékem látni személyedet
naponként öregbülnek,
Kik hogy ez ideig bé nem telhettenek,
szemeim könyveztenek,
Mert ki oka voltál előbb örömemnek,
most vagy csak keservemnek.
- 5 Bánat miatt leszek én nagy gyötrelemben,
ha rajtam nem könyörölsz,
Betegségemben is, kinek vagy orvosság,
ha nem gyógyítasz, megölsz,
Hű szerelmemet is ha te megtekinted,
bűn, ha hozzám nem térölsz!
- 6 Oly igen nagy csudám nékem ezen vagyon,
hogy mely kemény te szíved,
Te gyenge színedhez nem hasonló, higgyed,
te acél természeted,
Mert lám, nem érdeklém az te ittlétedben,
hogy szemedet rám vessed.
- 7 Rajtam szabad vagy te, én édes szerelmem,
valamit művelendesz,
Mert azt így jól látod, hogy vagyok te rabod,
ha szinte megölelendesz,
Azért ámbár gyötörj, szívem, mégis engem,
hogya abban örvendesz.
- 8 Bírsz ugyanis engem szinte úgy mindenben,
amiképpen akarod,
Az én víg szívemet te megszorítod,
ismét megvigasztalod,
Szomorú lelkemet, mint egy fiatal fát,
mint bölcs kertész, úgy hajtod.
- 9 Az fiatal fához vagyok már hasonló,
ki még nyers és zöldellik,
Ki az tűzben lévén egyfelől nedvesül,
s másfelől égettetik,
Így egyfelől szívem tőled kínoztatik,
s ismét vigasztaltatik.
- 10 Lám, az Aetna-hegyet mondják tengeren túl,
hogy korosként égten-ég,
Kit soha nem olthat meg sem eső, sem hó,
sem másféle nedvesség,
Kinek égésében sem volt, sem lészen is
ez világon soha vég.

- 11 Az én szívemnek is, ki nagy szerelmében
hozzád régen felgyúladt,
Tüzét meg nem oltja sem bú, sem nyavalya,
sem egyébféle bánat,
Szerelmemért szinte ha megölsz is engem,
de ugyan el nem hagyhat.
- 12 Én szerelmemnek mert akkor leszén vége,
mikor a folyóvizek
Visszafolyók lesznek, s mindenféle hegyek
árkokká lönni kezdenek,
Kik, hogy meglégyenek, magad is jól tudod
azt, hogy lehetetlenek.
- 13 Rólam azért vedd el szomorú néztedet
és mutasd víg kedvedet,
Te két szép szemeddel, mellyel gyakran megölsz,
élessz viszont engemet,
Tudod, úgy szeretlek, tégedet kedvellek,
mint tulajdon lelkemet.
- 14 Tovább beszédimet immár én nem nyújtom,
mert netalám megbántlak,
Hosszú beszédimmal, mint szinte magamat,
nem örömet untatlak,
Csak ezen könyörgök, hogy engem mindenkor
tarts tulajdon rabodnak.
- 15 Gyönyörűségem mert minden reménségem
nékem csak benned vagyon;
Mi oka, nem tudom, hogy mind éjjel-nappal
szívem téged gondoljon,
Tégedet óhajtson, tefelőled szóljon,
és csak tégedet várjon.
- 16 Tégedet ajánllak kegyes Istenemnek
kezében, kegyelmében,
Enmagamat pedig az te jó kedvedben
és édes szerelmedben;
Ki írta, tudhatod, hiszem mert látszanak
könyveim ez levélben.

TIZENÖTÖDIK AD APES

az lengyel ének: „Bys ty wiedziala” nótájára

- 1 Hallám egy ifjúnak minap éneklését,
Egyedül lévén egy kertben törődését,
Hol hallgatja vala méheknek zengését.
- 2 Gyötrődik magában, mert forog eszébe
Szép szerelmesének gyönyörű beszéde,
Azért énekének így leszen kezdete:
- 3 Nagy méltán bizony sokszor panaszkodom,
Szerelem hamis voltán ha gondolkodom,
Hogy azt szeretteti vélem, ki gyilkosom.
- 4 Nincs semmi hálája jó szolgálatomnak,
Szerelmemért csak jó szót is ritkán adnak,
Így sem élnem s halnom énnékem nem hadnak.
- 5 Óh, kegyetlen, miért vagy gonosszal annak,
Ki téged mindenkor tart boldogságának?
Csak engem tartasz-é gonosz akaródnak?
- 6 Ezt mondván azonban fordula méhekhez:
Hallván zengéseket monda: Ez mit jegyez?
Azért nekik szólván lőn beszéde emez:
- 7 Ő szól: De ti, mézet gyötő bolond méhek,
Rózsán, violákon itt mit szedegettek?
Ha mézet kerestek, azt nem itt lölitek,
- 8 Hanem az én szerelmesem édes száján
S megért cseresnéhez hasonló ajakán,
Ott mézet találtok eleget mindnyájan.
- 9 De meglássátok, hogy az méz-elszedésben
Fuláktok ne ejtse őtet szerelemben,
Mert higgyétek, viszont lesztek büntetésben.
- 10 Mert mint szájatoknak hogy vagyon fulákja,
Így ő szemének is vagyon nagy hatalma,
Megsért szerelmével, mihelyen akarja.
- 11 Ő tekintetében villámik szerelem,
Kivel néha megöl, néha éleszt engem,
Örömré, bánatra csak ő én vezérem.
- 12 Mondok: Ha ki őtet köztetek megsérti,
Szerelem nagy kínját viszont az megérzi,
Mert bosszúját azzal szokta megállani;
- 13 Szinte így gyötrődtek, mint szinte enmagam,
Ha nem fogadjátok nékem igaz szavam,
Azért ám lássátok, én igazat mondtam.

TIZENHATODIK IN SOMNIUM EXTRA

az „*Vir monachus in mense Maii*” nótájára

- 1 Kikeletkor, jó Pünkösöd havában,
Mikor volnék nyughatatlanságban,
Szerelem kínjában,
- 2 Sokszor vigyázva én megvirradtam,
Magamban nagy sokat gondolkodtam,
Hogy ne bánkódhassam.
- 3 Azért mikor egy éjjel holvalig
Veszekedtem volna mind virradtig,
Szép piros hajnalig,
- 4 Akarván szívemet enyhíteni,
Igen reggel menék ki múltatni,
Tetszém megújulni.
- 5 Kimentemben egy csergő patakra
Találék, oly hívesre, tisztára,
Mint fényes kristálra;
- 6 Partja bűves sok gyöngyvirágokkal,
Ékes sok jószagú violákkal,
Két rózsabokorral,
- 7 Mellette egy kiterjedt ciprusfa,
Kinek szép zöld bojtos ágaiba
Fülemile szóla.
- 8 Ott az fa árnyékába leülék,
Fülemile hogy ott hangoskodnék,
Szívem gyönyörködék.
- 9 Sok vigyázás és fáradság után
Törtínék, hogy én ott elalunnám,
Álmomban azt látám:
- 10 Hát azki ez világon szerelmesb
Nékem annál senki sincsen kedvesb,
Életemnél édesb,
- 11 Elöttem mintha megállapodott,
Nagy kegyesen reám mosolyodott,
Ily ígéket szólott:
- 12 Tudod - úgymond - nem vett szívem erre,
Véled együtt éljek szerelembe,
Mert voltam kétségbe;
- 13 De hogy látom hozzám szerelmedet,
És érettem untatod az Istent,
Ez gerjeszt engemet.

- 14 Azért néked adott már engemet,
Jövendőben gonosztól fejemet
Ódd, kérlek, híremet.
- 15 Látod, hogy én nem sok csácsogással
Nem gondoltam rágalmazó szókkal,
Vagyok hozzád jóval.
- 16 Azért kérlek, a te szerelmedért
És énnékem béádott kezédért,
Mi együtt-éltünkért,
- 17 Hogy amiket nékem te fogadtál,
Bételjesíts és meg ne változzál,
Szerelmedben megállj!
- 18 Irgalmasságnak ura, Istene,
Ki így is szoktál jelentenie
Mi könyörgésünkre,
- 19 Teljesíts bé ígéreted rajtam,
Ádjad bizonyában, hogy hallhassam,
Mit álmomban láttam!

**TIZENHETEDIK
KIBEN ANNAK ÁDJA OKÁT, HOGY ÉL,
NOHA A LÉLEK A SZERELMESÉHEZ
ELSZÖKÖTT TŐLE**

az „Bánja az Úr Isten” nótájára

- 1 Csókolván ez minap az én szép szeretőmet,
Szerelmes szájában felejtém én lelkemet,
Lelkem nélkül lévén, keresni elküldém,
lelkem után szívemet.
- 2 Ki sok járás után lelkemet megtalálá,
Mert szerelmesemnek ajaki között látá;
Látván lakóhelyét, hogy kíváná éltét,
lelkemnél ott marada.
- 3 Vagyok immár azért mind lelkem, szívem nélkül,
Ki mindkettő nékem szép szeretőm száján ül,
Holt-eleven vagyok, mint kór, csak tántorgok,
majd elválok éltemtől.
- 4 De ha kérded, hogy hogy élhetek lélek nélkül,
Ha lélekkel együtt mégyen élet emberbül?
Ne csudáljad szómot, érts meg csak dolgomot,
okát adom ezentúl:

- 5 Ugyanakkor, mikor lelkem tőlem elszökék,
Szeretőm lelkében magamnál megmaraszték,
Ki nagy szerelmemben mégis éltet engem,
 hogyan szinte ki ne múlték.
- 6 De ez is, ez engem éltető, édes lélek,
Látván, szerelmemben hogy mely igen gerjedek,
Mint meggyúladt helyből, kifutna testemből,
 hogyan ilyen igen égek.
- 7 El is méggyen penig, ha az én szerelmesem
Édes szerelmével meg nem enyhíti tüzem;
Nosza táplálója, életem tartója,
 hosszabbítsad életem!
- 8 Lelkem nyugszik rajtad, meghidd, nagy szerelmében,
Bízok jóvoltodban, nincsen hozzád kétségben,
Csendes elméjében, gerjed örömeiben,
 rólad elmékedtében.
- 9 Árnyéknak tetszik már ez világnak szépsége,
Nálam tekívdöd álom gyönyörűsége,
Lelkem könnyebbége te vagy reménsége,
 választott édessége.

TIZENNYOLCADIK KIBEN ÖRÜL, HOGY MEGSZABADULT AZ SZERELEMTŐL

azon nótára

- 1 Szabadsága vagyon már én szegény fejemnek,
Szerelemtől nincsen bántása én szívemnek,
Vagyok békességes, én elmém már csendes,
 nincs gyötrelme lelkemnek.
- 2 Megszabadult rabhoz hasonló állapotom,
Mint szinte annak, nekem sem volt szabadságom;
Én nagy szerelmemben, mint gonosz tömlecben,
 éjjel-nappal volt gondom.
- 3 Szabadon örülök minden mulatságoknak,
Búsultát sem gyakran látják vidám orcámnak,
Azért, mert köteles nem vagyok szerelmes
 senki ékes voltának.
- 4 Örülök, röpdülök, nemkülönben, mint karul,
Kinek sárga lába lábszíjából szabadul,
Nem kesereg lelkem, mert megmenekedtem
 szerelem békójából.

- 5 Kell immár énnékem csak jó ló, hamar agár,
Ifjak társasága, éles szablya, jó madár,
Vitézek közt ülven kedvem ellen sincsen
jó borral teli pohár.
- 6 Kegyesek, szép szüzek, reám bár úgy nézzenek,
Valamint akarják, azzal mind egyet érnek;
Mert sem szerelmekkel, sem gonosz kedvekkkel
többé vízre nem visznek.
- 7 Vehetnek ifiak, vének példát énrólam,
Én nagy szerelmemben mennyi nyavalyát láttam;
Néha mint örültem, néha kesergettem,
mint nyughatatlankodtam.
- 8 Ója, en a tanács, szerelemtől meg magát
Minden, ki kívánja életének nyugalmát,
Mert ki azt követi, higggyed, kínját érzi,
vészi gonosz jutalmát.
- 9 Szerzém ez nyolc verset víg és szabad elmével,
Gyűlésben indulván jó ruhás legényekkel,
Hozzám hasonlókkal, vitéz ifiakkal,
nem kehegő vénekkel.

TIZENKILENCEDIK TITKOS SZERELMÉRŐL SZERZETTE

azon nótára

- 1 Vajha én tüzemnek nagy túrhetetlen volta,
Ki titkon énbennem életemet fogytja,
Olyan természető volna, mint egyéb tűz,
dolgom mind helyin volna.
- 2 Mert egyéb tűz nemcsak önne magát emészt,
Hanem mindent, amit szene gyújt, elégeti,
Amit lángja elér, szinte úgy, mint magát,
úgyan hamuvá teszi.
- 3 De nagy szerelemtől én meggyúladott tüzem
Csak egyedül nékem megemészt életem,
Szeretőmet penig, kihez égek fottig,
csak fel sem gyújtja nékem.
- 4 Régtől fogva égvén lassan-lassan elfogyok,
Szinte, mint magátúl gyúladott fa, oly vagyok,
Titkos szerelemtől, mint tűz hévségétől
fa, én is úgy száradok.

- 5 Miképpen hogy az oly tűznek nincs semmi lángja,
Ki magától gyúlt fát az erdőben fogyasztja,
Én szerelmemnek is, noha nincsen híre,
de életemet rontja.
- 6 De ámbár romlanék, csak egyedül ne élnék,
Ki úgy lehetne meg, ha én attól szót vennék,
Azki én szívemnek királméasszonya,
ha annál kedvesb volnék.
- 7 Mint én, hogy így égjen, enmagam sem kívánom,
Kínját nem akarom, mert őtet igen szánom;
És csak úgy szeressen, hogy el ne felejtsem,
meg is enyheszik kínom.
- 8 Hiszem, hogy nem lenne hozzám oly háládatlan,
Szerelmem jutalma tőle nem lenne tiltván,
Csak megismérhetne, sok kínom helyébe
jóval lenne énhozzám.

HUSZADIK SOMNIUM PROPONIT

az Toldi Miklós éneke nótájára

- 1 Már csak éjjel hadna énnékem nyugodnom,
Ha nappal miatta nyughatatlankodom,
De lám, éjjel-nappal érte csak kínlódom,
Gyakran költ álmomból róla való nagy gondom.
- 2 Ez éjtszakai sok vigyázásim után,
Virradta felé szenderedve aluván,
Szeretőm személyét én álmomban látám,
Megrettenék látván, hogy haragudnék reám.
- 3 Tetszék, mintha volna kezíja kezében,
Kinek mérges nyila vetve idegében,
Arányoz azzal engem ölni éltemben,
Ezt látván, mintha így szólnék ijedtemben:
- 4 Ne siess engemet megölni, Asszonyom!
Ezt érdemlette-é tőled szolgálatom,
Hogy miattad essék most szernyő halálom?
Kegyetlen, mit mívelsz? Te léssz-é az gyilkosom?
- 5 Hát az ilyen szómra ő mind ezt feleli:
Elköltél - mond -, arról könyörgésed semmi.
Meghalsz, meghalsz, - úgymond - meg nem menthet senki,
Világból, akarom, hogy kezem miatt múlj ki.

- 6 Ez szavára viszont mintha ezt mondanám:
No, ámbár légyen úgy, ez ám én jutalmam,
Kiért néked fottig én híven szolgáltam,
Vedd el bár éltetmet, ugyanis csak kínlódtam!

HUSZONEGYEDIK

az Lucretia éneke nótájára

- 1 Nő az én gyötrelmem az én szerelmemről
való gondolkodtomban,
Reméltelen vagyok, immár csak kívánok
jutni hamar halálban,
Hogy halálom által vég szakadhasson már
ennyi sok nyavalyámban.
- 2 Éngem már szép Venus ő édes fiával,
Cupidóval sirasson,
Nyavalyás voltomban, mint régi szolgáját,
keservesen megszánjon,
Ha eszében jutok, fohászkodásokkal
éngemet ő óhajtson.
- 3 Mert az én tulajdon szívem fejedelme
hozzám mostan kegyetlen,
Éngemet elvetett ő szemei elől,
forog életem ellen.
Szándéka néki az, mennél tovább lehet,
éngemet kesergessen.
- 4 De te, én elmémnek azelőtt szerelmes
s kegyes tömlöctartója,
Mit engedhetnél meg, ha ellened való
vétkem nékem nem volna?
Vedd el haragodat immáron énrólam,
légy életem oltalma!
- 5 Procrisnak elfuttán, nagy szernyő halálán
miként ura kesergett,
Vagy ismeni ifjú mely bánatban akkor
mátkájáért lehetett,
Hogy az hajósoktól tengerbe mátkája
kegyetlenül vettetett.
- 6 Ezeknek szívéhez az én szívem is már
keservében hasonló,
Örök siralomban foglalta ő magát,
mindenkor csak búskodó,
Mert az én szerelmem, látom, teljességgel
hogy éngemet utál.

- 7 Óh, megrepedezett kősziklák közt legelt,
kietlenben született,
Tigris nemen termett, párductéjjel nevelt,
mire nem szánsz engemet?
Elveszthetd-é azt, ki téged mindholtig
híven, igazán szeret?
- 8 Elszántam magamban, mint nyomorodott rab,
hajamot megeresztem,
Gyászruhában járván mindennek előtte
megalázom életem,
Titkos helyemen is mind lelkem fottáig
szerelmed keseregjem.
- 9 No, megóhajtasz még nagy fohászkodással,
ezt bizonynal elhittem,
Hallván gyászruhámot, keserves voltamot,
így szólasz még felőlem:
Elűzém - mond - tőlem, vallyon hol keressem
ötet már, én Istenem?
- 10 Bocsánatot várok tőled mindezekért,
óh, én reménlett kincsem,
Ha jóval már nem vagy, csak azon könyörgök,
gonosszal se légy nékem,
Miveld ezt magadért s az jó szerencsédért,
mint raboddal, énvélem.

HUSZONKETTŐDIK
KIT EGY NÁSFA FELETT KÜLDÖTT VOLT SZERETŐJÉNEK,
KIRE PELIKÁN MADÁR VOLT FELJEGYEZVE

az „Bys ty wiedziala” nótájára

- 1 Ímé, az pelikán az ő fiaiért
Mint szaggatja szívét azoknak éltekért,
Csak hogy élhessenek, szívéből ont ő vért.
- 2 Tekinthesze mellyét, nézd, mely igen véres,
Fiaihoz szíve mégis mely szerelmes,
Hogy meghalni értek kész és nem félelmes.
- 3 Ez oktalan állat ha ezt cselekeszi,
Én hát szeretőmért szánjak-é szenvedni,
Ki szerelmemet szerelmével fizeti?
- 4 Megvagyon jutalma én szolgálatomnak,
Nem mint az pelikán szörnyű halálának,
Ki életét kárban adja fiainak.

- 5 Azért, életemnek kinyílt szép virága,
Légyen már csak néked egyedül ajánlva
Az hív szolgálatomnak teljes mivolta.
- 6 Viseld egészséggel ez kis ajándékot,
Ne nézd ez kis dolgot, de nézd te szolgádot,
Ki te szerelmedért mindent hátra hagyott.

HUSZONHARMADIK

ének olasz nótára

- 1 Keserítette sok bú és bánat az én szívemet,
Kiben régoltától fogva viselem életemet,
Nem tudok már mit tenni, hová fogjam fejemet,
Mert sok nyavalya után új kín gyötör most engemet.
- 2 Reám mert hertelenséggel most az szerelem jüve,
Egy igen szép virág magának engem köteleze;
Egyetlenegy szépségem, mindéltig így kínszasz-e?
Az te hív szolgádat [...] megölni nem szánod-e?
- 3 Vége bár keserves életemnek légyen, ha akarod,
Ha szerelmemet kinnal fizetni jobbnak gondolod,
Ám teljék néked kedved, csak hogy te jobb karod
Hozza el életemért nekem kedves halálomat.
- 4 Semmit mert nem gondolok immár szernyő halálommal,
Csak hogy ölessem meg te liliomszínő karoddal,
Én szerelmem, gyilkosom, boldog leszek azzal,
Ha az én kínaimnak végét éred halálommal!
- 5 Jóllehet, ha meg kell halnom, okát tudni akarnám,
Mert ha szerelmemért míveled ezt mostan énrajtam,
Az jóért hogy gonosszal akarsz lenni hozzám,
Nem illik, hogy szolgálatomért tőled így kínszassam.
- 6 Térj hozzám azért most, egyetlenegy gyönyörűségem,
Tégy te szolgálddá engem, én édes drága szépségem,
Mert csak tebenned vagyon nekem reménségem,
Hiszem, hogy még valaha megszánván, te jól téssz vélem.
- 7 Ímé, lám naggyal meghaladtad az te szépségeddel,
Azkinek nevét viseled te vezeték neveddel,
Az napnál hatalmasb vagy te két szép szemeddel,
Szép Diana is semmi hozzád magaviseléssel.
- 8 Látván minapi napon hajad aranyszínő voltát,
Kaláris szabású ajakid édes mosolygását,
Gyönyörű beszédednek hallám zengő szavát,
Álmélkodván csodálám az te rózsaszínő orcád.

- 9 Oly igen nagy ereje vagy te két szép szemednek,
Akiket akarnak, megölnék, s ismét megélesztnek;
Az hónál fejbéd kezéd, kit Istentől kérek,
Hogy rövidnap szorosan ölelvén rám kerüljenek.
- 10 Nem illik azért néked lenni hozzám most félkedvvel,
Ha meggondolod, hogy kiket hadtam én éretted el,
Szántalan fáradságot vettem én érted fel,
Kiket is csak egyedül érted viseltem békével.
- 11 Az szükség viszen tőled ily igen messze most engem,
Nem lehet az különben, el kell immáron sietnem,
Nagy vig kedvő szerelmem, ne felejs el engem,
Végved örökké való hív szolgálatomat nékem.

[HUSZONNEGYEDIK]
POEMA VIGESIMUM QUARTUM
KIT EGY BOKRÉTÁRÓL SZERZETT

„Már csak éjjel hadna” nótá[jára]

- 1 Most adá virágom nékem bokrétáját,
Magához hasonló szerelmes virágát,
Kiben violáját kötötte rózsáját,
Úgy tetszik, hogy értem ebből ő akaratját.
- 2 Viola szép színe mutatja hívségét,
Rózsá piros volta hozzám nagy szerelmét,
Fejér rózsá pedig mondja tiszta éltét;
Nésze mint mutatja bölcs és eszes elméjét!
- 3 De látom, hogy evvel nemcsak azt jelenti,
Hanem viszont hogy én is oly légyek, kéri,
Hív, tiszta, szerelmes légyen szívem, inti,
Azminthogy ő magát is mondja hozzám lenni.
- 4 Azért e bokrétát, én édes szerelmem,
Megszolgálom s egészségedért viselem,
Mit parancsolsz véle nékem, így jól értem,
Higgyed, tehelyetted nem kell senki más nékem.
- 5 De te ne kövessed ez bokréta dolgát,
Ki noha most ily szép, de estve elhervad,
Virágja mind elhull, csak a töve marad,
Légy állandó hozzám végig, mint én tehozzád.
- 6 Gondolj miközöttünk való kötelezést,
Ne szerezz senki miközöttünk eszvészét,
Mert bánja az Isten fogadás szegését,
Bünteti, héában aki vészi szent nevét.

- 7 Ezeröttszáz és hetvennyolc esztendőben,
Egy szerelmes helyen hogy volnék rejtőkben,
Az adá virágát akkor én kezemben,
Kit Istentől kérek gyakran könyörgésemben.

**[HUSZONÖTÖDIK]
VIGESIMUM QUINTUM
LOSONCZY ANNA NEVÉRE**

az Palkó nótájára

- 1 Lelkemet szállotta meg nagy keserűség,
Csak nagy bánat léssen életemben már vég,
Óh, én szívem mint ég,
Hogy szerelem miatt örök kínban esék!
- 2 Oly nehéz lelkemnek attól elválása,
Ki szerelmét hozzám igazán mutatta,
Mint testnek halálba
Vagyon az lélektől nehéz távozása.
- 3 Szinte mint hogy a test mikor az lélektől
Fáj, hogy eltávozik, mint szeretőjétől,
Így árva fejemtől
Az vált el, ki engem szeretett hű szívből.
- 4 Óh, én két szememnek szerelmes világa,
Keserves fejemnek te valál gyámola,
Mire hát bánatra
Hagyál el engemet ilyen árvaságra?
- 5 Nemdenem kedvedért hagyék el egyebet?
Vallyon s kinek ajánlottam szerelmemet?
Szerettem-é többet?
Tudod, kedveltelek egyedül tégedet.
- 6 Csak te valál nékem minden ékességem,
Szerelemre te gyújtád szívemet nékem,
Mire hadsz el engem,
Ha nálad nélkül, ím, elfogy én életem?
- 7 Szegény fejemet már mivel vigasztaljam?
Szívemnek keservét kinek panaszoljam?
Magam hová fogjam,
Ha siralmim miatt én ugyan elasztam?
- 8 Igazán történt ez is méltán énrajtam,
Mert ok nélkül magam búcsút néki adtam,
Szegént háborgattam,
Hozzám nagy szerelmét semminek tartottam.

- 9 Azért én kegyetlenségemnek jutalmát
Most vészem háládatlanságomnak hasznát,
Fejem árvaságát
Méltán vallom immár gyámoltalanságát.
- 10 Nem volt kettős szíve, ki miatt énnékem
Kellett volna félnem vagy idegenednem;
Tudom, mit írt nékem,
Erős esküvéssel mint bizlalt meg engem.
- 11 Ne kövessen azért senki engem ebben,
Hanem ha ki akar gyötrődni szívében,
Mert egész életében
Hív szerelem mását nem löli mindenben.
- 12 Azki most ezeket öszveszedegette,
Szeretője után kesereg szívébe,
Kit más szűz kezére,
Mint tudatlan ember, ok nélkül ereszte.

**[HUSZONHATODIK]
VIGESIMUM SEXTUM
MAGIS DOCTE QUAM AMATORIE,
MAGISQUE MUSIS QUAM VENERI CANITUR,
KIT EGY GYÉMÁNTKERESZT MELLETT
KÜLDÖTT VOLT A SZERETŐJÉNEK**

Azon nótára

- 1 Szentírás szerint is kereszt csak bűt jegyez,
Én kínaimat is jelenti bizony ez,
Mert nékem oly nehez,
Hogy szerelmem néked sok bánatot szerez.
- 2 De ha így végezte Isten, el kell túrnunk,
Minden szükségünkben néki könyörögjünk,
Mert nincs hová lennünk,
Ha segítségével nem léssen mellettünk.
- 3 De nézd ez keresztén három gyöngy függését,
Nézhetdsze azoknak tiszta és szép színét,
Mondd nékem értelmét,
Ha eszedben vetted ennek megfejtését!
- 4 Gyöngynek a kettei jedzi személyünket,
Az öregbik penig mi nagy szerelmünket,
Ki mellé bennünket
Keresztre függesztett Isten, mint két gyöngyet.

- 5 De mint hogy a két gyöngy szinte egyaránt áll
Az öregbik mellett, egyik sem másiknál
Alább vagy feljebb áll,
Minket is egymástól válasszon csak halál.
- 6 Légyünk egyarányúk mi nagy szerelmünkben,
Ne fogyatkozzunk meg egymásnak hívségben,
Keresztviselésben
Légyen együnk másért kész mindent tűrésben.
- 7 Vedd ezt is eszedben, hogy gyöngynek örege
Vagyon felfüggesztve keresztnek végébe,
Nincsen elesésbe,
Amaz két gyöngy között függ szinte középbe;
- 8 Így mi szerelmünket mi se hagyjuk tőlünk,
Rágalmazók miatt elesni közülünk,
Ám szóljon felőlünk
Ki szinte mit akar, hiszen tiszta lelkünk.
- 9 Adék szeretőmnek egy gyémántkeresztet,
Kire függesztettek három drága gyöngyöt.
Jelentvén ezeket
Kérem, ne búskodjék, mutasson víg kedvet.

HUSZONHETEDIK

ANNA NEVÉRE

KIBEN A SZERETŐJE OK NÉLKÜL VALÓ HARAGJA ÉS GYANÚSÁGA FELŐL ÍR

ugyanazon nótára

- 1 Az én szerelmesem haragszik most reám,
Hogy ingyen bánkódom, azt véli énhozzám,
Hogy ötöt meguntam,
Fogadásomat gondolja, hogy megbántam.
- 2 Nem tudok mit tenni, mint kedvét keresni,
Mert ha bánkódom is, látd-é, mire érti,
Ő magát mint gyötri?
Ha penig örülök, azt is másra véli.
- 3 Nem hiszi, hogy néki, s nem másnak örvendek,
Ha víg vagyok, azt hiszi, hogy mást szeretek,
Egyebet kedvelek,
S annak megnyerésén örvendek, nevetek.
- 4 Az ő szerelmének hozzám nagy hív voltát
Jól látom szívének minden jó szándékát,
Hogy énnékem magát
Ádta, hogy érezzem nagy jó akaratját.

- 5 Maga én szívemnek az ő állapotját
Ha látná, tudom, bizony megszánna kínját,
Érte nagy fájdalmát,
Ki csak tőle várja megvigasztalását.
- 6 Én keserves szívem hozzá oly állandó,
Mint fenyőfa télben-nyárban maradandó,
Nem té-tova hajló,
Nincsen dolgaiban semmi álnok háló.
- 7 Reá mindezért is de én nem haragszom,
Mert nagy szerelmétől vagy ez, jól látom;
Félt engemet, tudom,
Másnak nem engedne, bizonynal gondolom.
- 8 Te böcsülhetetlen drága szerelmesem,
Kinek jóvoltában nyugszik fáradt lelkem,
Nincs kívüled nékem,
Ki sok bánatimban vigasztaljon engem.
- 9 Hitemet én el nem felejthetem, higggyed,
Jutván eszembe mézzel folyó beszéded;
Hogy hadnálak téged,
Ha elmémben forog szüntelen szerelmed?
- 10 Ezeröttszáz és hetvennyolcnak végében,
Hogy volna szeretőm énhozzám kétségben,
Úgy szedém ezt egyben;
Nevét megtalálod versek elejében.

HUSZONNYOLCADIK
EGY TÖRÖK ÉNEK: „BEN SEYRANA GIDER IKEN”

a nótája is az

- 1 Minap múlatni mentemben
Jöve két kegyes előmben,
Egyik monda: Hallád, legény,
Melyikünk szebb, ez-é vagy én?
- 2 Felelém: Ez szót nem fejtem,
Vétekben én nem leledzem,
Nem akarok megfelelnem,
Mind szépnek tetszetek nékem.
- 3 Néktek szemetek fekete,
Két-két narancs kebletekbe,
Vagytok szépek személyetekbe,
Édesek beszédetekbe.

- 4 Monda ismét: Kérdlek téged,
Melyinket vennéd inkább meg?
Melyinkért adnád több pénzed?
Mondd igazán feleleted!
- 5 De imhol néktek az igaz,
Szépségekről rövid válasz,
Szömölcsöt visel mellyén az;
Azki legszebb, kisebbik az.

[HUSZONKILENCEDIK]

VIGESIMUM NONUM

CARMEN TENUI NEC PINGUI MINERVA COMPOSITUM

Az „Sau ma lasa-n casa fata” oláh ének nótájára

- 1 Mint sík mezőn csak egy szál fa, egyedül úgy élek,
Szerelem tüzes lángjától szívemben én égek.
- 2 Mikor hallom az fecskéknek reggel éneklését,
Felindítom ottan azzal szívemnek szerelmét.
- 3 Személye mert jut eszembe édes szerelmemnek,
Kivel újul csak gyötrelme keserves lelkemnek;
- 4 Mert kívánom őtet látnom, véle beszélgetnem,
De nem lölem semmi módját, mint kell szemben lennem.
- 5 Irigyektől mert oly nehéz én vigasztalómhoz
Nékem jutnom, mint tevistől az szép violához.
- 6 De hogynemmint távol lévén az ő személyétől,
Szerelmemben őutána vertengek egyedül,
- 7 Jobb, hogy együtt véle lévén, az ő szemeitől,
Reá nézvén, úgy vesszek el, mégis szívem örül.
- 8 No, hozzá hát, én elmémnek ti gyors gondolati,
Löljetek ti módot, mint kellj szerelmemhez jutni!
- 9 Éngem bár ne kéméljete nagy veszedelemtől,
Csak hogy őtet őrizzétek gonosz hírtől-névtől!
- 10 Megérdemli, ha érte lesz is fejem halála,
Mert életét, hírét, nevét csak énreám bízta.

HARMINCADIK

a Toldi Miklós nótájára

- 1 Mire most, barátom, azon kérdezkedel,
Hogy engem szerelem ennyire hajtott el?
Vallyon csak te vagy-é, kit nem gyújthatott fel?
Csudálom, ha néked nem volt még közöd evvel!
- 2 Mert indul szerelem mi természetünkből,
Minden állatokban adatott Istentől,
Látd-é, minden állat társának mint örül?
Vehetsz egyébről is példát, nemcsak emberről.
- 3 Vedd eszedbe csak, hogy az oktalan állat
Mint őrzi, szereti, neveli ő nyáját,
Kik-ki az övéért nem szánja halálát,
Csak hogy azt szeresse, akinek adta magát.
- 4 Hol vagyon oly állat, ki szeretőjéért
Halált nem szenvedne annak oltalmáért?
Hát mit csudálsz rajtam, ha szerelmesemért
Okos állat lévén gyötrődem nyereséért?
- 5 Fulgosius egy sasról ír ilyen csudát,
Ki úgy szerette, együtt nevelte lányát,
Hogy csak annak vitt minden fogott madarát,
Sőt leány haláláért meg is ölte magát.
- 6 De hagyjuk bár el ezt! Nézd, a vetemények
Tavasznak örülnek, fák és minden füvek
Vigadnak bájuttén, mint szeretőjeknek,
Gyászokat elvetvén mind fejenként zöldülnek.
- 7 Gondolj régi időt eleitől fogva,
Megesméred, hogy volt mindenütt hatalma,
Bölcsnek, vitézeknek jóvát ő megbírta,
Szerelem erejét senki meg nem állhatta.
- 8 Ádámot, atyánkot vallyon nemde Éva
Alma ételére hiszem ő izgatta?
Az első véték is lőn szerelem mia,
Mert Éva szerelme vitte Ádámot rea.
- 9 Mi veszté el Sámson erejét, két szemét?
Herculesnek is mi vette volt el esztét,
Hogy viselné szeretője öltözetét,
Asszony népe között sodorgatná ő szöszét?
- 10 Aristotelesnek mit használt bölcse esze,
Hogy szép felesége őtet megnyergelte?
Salamonnak hol volt nagy tudós elméje,
Mikor szeretője pogánságra hitette?

- 11 Ariadne miért adta volt fonalát
Theseusnak, ki megölte osztán bátyját?
Mért mutatta azzal Labyrinthus útát?
Azért, hogy inkább szerette Theseust, mint bátyját.
- 12 Parisnál ki volt szebb, akár Absolonnál?
Ki volt vallyon jámborb Szent Dávid királnál?
De szereté asszont, ki volt Uriásnál,
Isten ellen véte, mert vigada ő aznál.
- 13 Medeát, Ilonát mi vitte volt erre,
Hogy egyik Parist, másik Jasont szeresse,
Ki-ki szeretőjét nagy messze kövesse?
Látd-é, szerelemnek vagyon mely nagy ereje?
- 14 Acontius ifjat vallyon mi tanítá,
Cydippe szavával hogy almán azt írta,
Mintha már Cydippe volna ő mátkája,
Erős esküvéssel véle azt fogadtatná.
- 15 Trójának mi rontá el erős kőfalát?
Priamusnak mi veszté el királságát?
Pyramust és Thisbét, az igen szép leánt
Szerelem ölé meg, látod-é nagy hatalmát?
- 16 Achilles Trójában csak Polyxenáért
Ellenség keziben ment csak ő kedvéért;
Aeneas Turnussal megvitt Laviniáért,
Gismunda megölte ő magát Gisquardusért.
- 17 Szénás városbéli hol szép Lucretia?
Hol vitéz Deiphobus szeretője, Lyda?
Hol vagyon Carthagóba lakó Elissa?
Ezeknek mind csak az szerelem volt gyilkosa.
- 18 Hol Diomedessel az ferdős leánya?
Leander szerelme, az is egy nagy példa;
Jusson Procrisnak is eszedbe halála,
Spániába nemrég mint járt Donya Liciza?
- 19 Penelope özvegységének mi oka?
Ispitályban miért lakott Magelona?
Phyllis Demophoont is addig miért várta?
Azért, mert szívükben gerjedt szerelem lángja.
- 20 Igaz szerelmő Leucippét nyavalyára,
Ifjú Theagenest annyi bujdosásra,
Nagyot kicsin renden való házasságra,
Mindent csak szerelem vitt képtelen dolgokra.

- 21 Akarék csak régi példát előhoznom,
Mert mostaniakról nem jó nékem szólnom,
Szerelem most sem szűn meg, igazán mondom,
Titkon-nyilván lenni nagy sokakon jól látom.
- 22 Nincs senki oly eszes, kit az nem téveszthet,
Viszont tudatlant is ez megeszesíthet,
Vallyon s ki oly erős, kit ez meg nem győzhet?
Rútát szerelembe, mint szépet, ő úgy ejthet.
- 23 Mint hatalmasnál nincs személyválogatás,
Így szerelemnél is nincs semmi választás,
Kinek-kinek az övé helyett nem kell más,
Béka lévén, fogolynak tetszik a kedves társ.
- 24 De ez mind hadd járjon, néssze csak személyét
Annak, aki engem szeret, mint két szemét,
Vajha te hallhatnád gyönyörű beszédét,
Inkább nem csodálnád, hogy gyötrődöm én azért.
- 25 Mert aki szerelme alá magam ádtam,
Annak személyénél szebbet én nem láttam,
Éngem hogy igazán szeret, azt megtudtam,
Kéért magam én is csak néki ajánlottam.
- 26 Kész azért már szívem szenvedni érette
És mást nem szeretni soha őhelyette,
Kész szolgálni, míg e földön tart élete,
Mert megérdemlette tőlem igaz szerelme.
- 27 Fészket vert szívemben már az ő szerelme,
Előttem szüntelen képe, jó termete,
Ha szinte aluszom is, álmodom véle,
Mert csak övé vagyok, senkié sem egyébé.
- 28 Nincs azért e földön oly teremtetett állat,
Ki nem fáradt volna a szerelem alatt,
Csudálom, hogy eddig még sem jutott reád,

HARMINCEGYEDIK¹

¹ Feltételezhető, hogy innen az Éngem Venus asszony kezdetű vers hiányzik, amelynek romlott szövegét a Csáky-énekeskönyv őrizte meg.

HARMINCKETTŐDIK EGY LENGYEL ÉNEK

igéről igére és ugyanazon nótára: „Blogostaw nas nasz Panie”

- 1 Áldj meg minket, Úr Isten, az te jóvoltodból,
Világosíts meg minket irgalmasságodból
Orcád világosságával, lelked ajándékával,
Hogy éltünkben ez földön járjunk igazsággal!
- 2 Engedd meg ezt minékünk, kegyelmes Istenünk,
Hogy mindnyájan tégedet igazán esmérjünk,
Hadd az kicsiny hitűkkel együtt örvendezzünk,
Mikor megítélsz, Uram, kegyelmezz meg nekünk!
- 3 Ne tántorodjunk mi el soha, Uram, tőled,
Ne kételkedhessünk is többé már felőled,
Nyughassék meg mi lelkünk igaz hittel benned,
Vallhassunk mindenekben urunknak csak téged.
- 4 No, azért dicsérjük most felszóval az Urot,
Mert lám, csak ő viseli mindenütt gondunkot,
Uram, az te nevedben áldd meg szolgálóidat,
Kéért viszontag mi is dicsérjük fiadot.

HARMINCHARMADIK KIBEN BŰNE BOCSÁNATAÉRT KÖNYÖRGETT AKKOR, HOGY HÁZASODNI SZÁNDÉKOZOTT

Balassi Bálint nevére

az nótája: „Bánja az Úr Isten”

- 1 Bocsásd meg, Úr Isten, ifjúságomnak vétkét,
Sok hitetlenségét, undok fertelmességét,
Töröld el rátságát, minden álnokságát,
könnyebbíts lelkem terhét!
- 2 Az én búsult lelkem én nyavalyás testemben
Té-tova bujdosik, mint madár a szélvészben,
Tőled elijedett, tudván, hogy vétkezett,
akar esni kétségben.
- 3 Látja magán való szántalan nagy sok jódat,
Kéért, tudja, téged nem tisztelt, jól tölt urát,
Háládatlanságát látván hamis voltát,
ugyan szégyenli magát.
- 4 Akarna gyakorta hozzád ismét megtérni,
De bűnei miatt nem mér elődben menni,
Tőled oly igen fél, reád nézni sem mér,
színed igen rettegi.

- 5 Semmije sincs penig, mivel elődben menjen,
Kivel jóvoltodért viszont téged tiszteljen,
Vagy alázatosan, méltó haragodban
tégedet engeszteljen.
- 6 Sok kísértet éri, mindenképpen rettenti,
Véled ijesztgeti, kétségre sietteti,
Ki miatt majd elvész, ha véle jól nem téssz,
magát Pokolra ejti.
- 7 Jajgatván nagy sokszor említi szent nevedet,
Mondván: Vajha az Úr hozzá venne engemet,
Bizony kedvét lelném, mert őtet követném,
mint édes Istenemet!
- 8 Bátorítsad, Uram, azért biztató szóddal,
Mit használsz szegénynek örök kárhozatjával?
Hadd inkább dicsérjen ez földön életében
szép magasztalásokkal.
- 9 Az te szódat, tudom, mihelyen meghallhatja,
Ottan szent nevedet, mint atyját, úgy kiáltja,
Kiterjesztett kézzel, sűrű könyves szemmel
magát reád bocsátja.
- 10 Legörögvén könyve orcáján, úgy megkövet,
Magad is megszánád, látván, mely keseredett,
Mert zokogásokkal, siralmas szép szókkal
kér fejének kegyelmet.
- 11 Irgalmasságod is annál inkább kitetszik,
Azmennél több vétke néki megengedtetik,
Inkább kegyelmedben, mint büntetésedben
te irgalmad tündöklük.
- 12 No, nem tartod, tudom, tovább haragod rajta,
Mert az békességre te jobb kezed kinyújtva,
De csak olyanoknak, kik utánad járnak,
mert vagy mindenek ura.
- 13 Térj azért, én lelkem, kegyelmes Istenedhez,
Szép könyörgésekkel békéljél szent kezéhez,
Mert lám, hozzáfogad, csak reá hadd magad,
igen irgalmas úr ez.
- 14 Higgyünk mindörökké igazán csak őbenne,
Büntül őrizkedjünk, ne távozzunk el tőle,
Áldott az ő neve örökké mennyekbe,
ki már megkegyelmeze.
- 15 Éneklém ezeket megkeseredett szívvel,
Várván Úr kegyelmét fejemre szent lelkével,
Té-tova bujdosván, bűnömön bánkódván,
tusakodván ördöggel.

Ezek az énekek, kiket Balassi Bálint gyermekségétől fogva házasságáig szerzett. Jóllehet kettő híja: az egyik egy virágének az „*Irgalmazs Úr Isten*” nótájára, kinek az kezdeti így volt: *Vallyon meddig akarsz engem kesergetni*. Az elveszett. Másik egy könyörgés a Palatics nótájára, ki az nyíri Báthory Istvánnál és Ugnotnénál is volt. Így kezdetik el: *Láss hozzám, ödvessígemnek Istene*.

Ezek után immár akik következnek, azokat mind kiket házasságába, kiket a feleségül való elválása után szerzett. Jobb részre a virágénekeket inkább mind Juliárúl, mely nevére azért keresztelte az szerelmesét, hogy a régi poétákat ebbe is kövesse. Kik közül Ovidius Corinnának, Joannes Secundus Juliának, Marullus Neaerának nevezte szeretűjét.²

HARMINCNEGYEDIK

**EZT AKKOR SZERZETTE, HOGY AZ FELESÉGE IDEGENSÉGÉT
ÉS HAMISSÁGÁT ESZÉBE KEZDTE VENNI, KIN ELKESEREDVÉN
S JUTVÁN ANNAK AZ SZERELMESÉNEK IGAZSÁGA ESZÉBE,
AKIT OK NÉLKÜL BOLONDUL ELHAGYOTT VOLT FELESÉGEÉRT,
ÚGY SZEREZETTE EZT**

az „Már szinte az idő vala ki[nyílásban]” nótá[jára]

- 1 Méznél édesb szép szók, örvendetes csókok,
Most emlékeztetnek elmúlt régi sok jók,
Melyekbe ezután már soha nem jutok.
- 2 Titkos keservemben hull orcámrúl könyvem,
Rólam mit prófétált, tölt mert mind fejemen,
Aki keservesen válék el éntőlem.
- 3 Fájdalmam öregbül naponkint bűnemtől,
Mert mint gyümölcsért diófát ág közül,
Tőlem úgy elverém jóváért ok nélkül.
- 4 Kiért reám szállott Istentől nagy átok,
Betegség, kár, sok gond, szégyen, rút hír, szitok,
S ha kiért vétkeztem, hozzám az is álnok.
- 5 De méltó vétkemért már holtig szenvednem,
Mint gonosz oltvánnak, bűnem hasznát vennem,
S más megette mérget nékem is megennem.
- 6 Mint halálra vált kór nem tűr orvosságot,
Mert halál sürgeti, nem kedvel semmi jót,
Én sem hallgathatok vigasztaló szép szót.
- 7 Vigasztalás, jó társ nem adhat víg kedvet,
Bús fejem egyedül csak bujdosni szeret,
Mert pokolnak tetszik ez világi élet.

² A Balassa-kódexben lévő bejegyzés, amelyről föltételezhető, hogy magától Balassitól származik. (Ugnotné azonos Ungnéd Kristófnéval, vagyis Losonczy Annával.)

- 8 Könyörgök Istennek csak ez két dologért:
Szánjon meg immáron elsőben csak ezért,
Kit soká szolgáltam híven szerelméért.
- 9 Nézzen vétkem mellett nagy szerelmemre is,
Mégis mint szolgáltam, tudja ő maga is,
Vétkemnek sok bűját mint viseljem most is.
- 10 Ezt ha megnyerhetem, bár meghaljak ottan,
Búmnak, mint hattyúnak, légyen vége vígan;
Más kívánságom ez: idvözüljek osztán.

HARMINCÖTÖDIK

**EZT AKKOR SZERZETTE, HOGY AZ Ő FELESÉGE IDEGENSÉGE
MIATT AZ RÉGI SZERETŐJÉN KEZDETT SZÍVÉBEN MEGINDULNI**

arra az oláh nótára, azmint az eltévedt juhokat siratja volt az oláh leány

- 1 Régi szerelmem nagy tüze
Hamuvá vált vala szinte,
De ím, nem tudom, mi löle,
Hogy bennem meg felgerjede.
- 2 Elvált hív szeretőm miatt
Új bánat nagy kinnal fogyat,
De nem látom semmi módját,
Mint oltsam szerelmem lángját.
- 3 Mert mint mérges nyíllal lőtt vad,
Kiből nyílvas ki nem szakad,
Fetreng, sem élhet, sem halhat,
Úgy tűr én szívem fájdalmat.
- 4 Hogy véletlen most Cupido
Meglőtt az mordály áruló,
Maga hittel lőn köztünk szó,
Hogy frigyünk lenne állandó.
- 5 De hitét ugyan nem állja,
Frigyét ez fattyú felbontja,
Elmémet olyra gyúlasztja,
Ki csak kár, maga is látja.
- 6 Mert annak édes szerelmét,
Kinek ígéri személyét,
Magánál vesztette kedvét,
Nésze tökéletlenségét.
- 7 Avval régen gyűlöltetett,
Azki szerelmével éget,
Veszedelmemre de siet,
Hogy bennem gyújt régi szenet.

- 8 Átkozott, ha nem más móddal,
Végezd búmot halálommal,
Ne gyújts olthatatlan lánggal,
Metszesz keserves kínommal?
- 9 Vagy hogyha égetni akarsz,
Mint bolondot, mit játszódtatsz?
Arra gerjessz, kit megadhatsz,
Nyerhetetlenre ne gyúlassz!

**HARMINCHATODIK
KÍVÁNSÁGA SZERINT CSELEKESZIK (TUDNIILLIK EGY
IGEN-IGEN SZÉP KEGYEST [ÍGÉR]), OKÁT JELENTI
VENUS ANNAK IS, MIÉRT ÁROLTA EL AZ FELESÉGE**

de ez Pethő Gáspárnénál nagyon

az nótája „Csak búbánat” etc.

Egy nagy követséggel küldte sietséggel
Venus hozzám Cupidót,...³

**HARMINCHETEDIK
EZT AKKOR SZERZETTE, MIKOR AZ FELESÉGÉTŐL ELVÁLT;
KIBEN EMLÉKEZTETI CUPIDÓT ARRA, AMIT VENUS ÓÁLTALA
FOGADOTT NÉKI, HA FELESÉGÉTŐL BÉKÉVEL ELVÁLIK, KIRE
MEGFELEL CUPIDO, JULIÁT MUTATVÁN S DICSÉRVÉN NÉKI**

[azon nótára]

- 1 Ez világgal bíró, felséges Cupido,
emlékezzél meg szódra!
Mit fogada anyád énnékem általad,
ha az megszabadulna,
Ki már megszabadult, tőlem el is vadult,
jut eszembe gyakorta.
- 2 Felele Cupido - úgymond -: Nagy búskodó,
keserves, régi hívem,
Kit sok jókkal láttam, sokat is kínozttam,
de igaznak esmértem,
Ne bánkódjál semmit, mert hamar megvidít
tégedet ígéretem.

³ E vers *Hozzám követséggel* kezdetű változata Csáky-énekeskönyvben őrződött meg

- 3 Amhol szép Julia, anyám helytartója
ez föld kerektségében,
Szemében nyilamot, horgas kézíjamot
adtam szemüldekében,
Szenem ajakában, fáklyám orcájában,
mézem foly beszédében.
- 4 Illendő kedvesség, gyönyörű ékesség
valami volt énbenem,
Azt mind ő módjában, szavában, dolgában
csak reá helyhez tettem,
Anyám fényes haját, gyöngyszín apró fogát
néki tőle megnyertem.
- 5 Erkölcset Diana, elméjét Minerva,
Mercurios beszédét
Őnékie adta, mert kedves barátja
mindenik, szép személyét
Szereti, kedveli, böcsüli, tiszteli,
kívánja szerencsáját.
- 6 Cupido így szólván, szememet fordítám,
tekinték Juliára.
Mondék: De mit tréfálsz? Juliával mit csalsz?
Hiszem tudod, kicsoda!
Ez az, ki kevésért engem örökké sért,
lelkem szernyő kínjára.
- 7 Felele: Nem csallak, sőt ismét megáldlak
ő édes szerelmével,
Hozzád felgerjesztem, csak véled égetem,
hogy örülj személyével,
De meglásd, hogy jobban becsüljed ezután,
ne bánts keserűséggel!
- 8 Minden keménségét, nagy idegenségét
anyám meglágyította,
Hozzád gyűlölségét, nagy kegyetlenségét
jó kedvre fordította,
S te nagy szerelmedre ismét gerjesztette,
kezedbe ismét adta.
- 9 Ez amaz Julia, kinek ábrázatja,
mint címer egy pecsétbe,
Szívedben felmetszve, kiben magát nézze,
ha képét tükerébe
Ő látni akarja, mert ott szebben látja,
minémő színe, képe.

**HARMINCNYOLCADIK
IMMÁR HOGY AZ CUPIDO MUTATÁSÁRA MEGSALDÍTJA
JULIÁT, AZFELE MÉGYEN, KIT SZINTE EGY KAPUKÖZBEN
TALÁL ELŐ, S KÖZÖL ÍGY SZÓL**

ugyanazon nótára

- 1 Egy kegyes képében az gyászöltözetben
vallyon angyal tűnék-é?
Vagy ember magzatja angyalábrázatba
szemeimnek tetszék-é?
Angyal-é vagy ember, aki ezen ment el,
lelkem de immár övé.
- 2 Lelkem drága kincsét, dicsőséges színét
jobb részre mind befedte,
Csak vidám szemeit, lelkem éltetőit
énreám függesztette,
De azt sem kegyesen, sőt nagy idegenen,
csak mintha nem esmérne.
- 3 Vajha ez az volna, kit Venus fogada
fia által énnékem,
Hogy kezembe adna, ha ő szolgálója
szabadulna igyében,
Szívem nagy bánatja örömmre fordulna,
vég lenne könnyveimben.
- 4 De ne adja Isten, hogy ez ilyen legyen,
ez bizony inkább tündér,
Vagy vadász Diana, vagy istenasszonya
szívemnek, amit felvér,
Mert noha szereti, de azért rettegi,
csak szólni néki sem mér.
- 5 Kegyesség, kedvesség, ékesség, édesség
épen mind benne látszik,
Tekintet, nyájasság, okosság, vidámság
rajta nyilván meglátszik,
Ő szépség formája, illik minden módja,
mert mennybélinek tetszik.
- 6 Bár magát ne lássam, de csak szavát halljam,
szívem őhöz kézzül,
Belőlem kiindul, úgy dobog azontúl,
nem élhet nála nélkül,
Csak őerte hal s vész, mindent szenvedni kész,
semmit se fél egyébtől,

- 7 Hanem csak őtőle, azoknak kívöle
vigasztalója több sincs,
Semmi szép mulatság, semmi jó nyájasság,
semmi világi nagy kincs,
Nosza, én nagy búmban így szólok magamban
mondván: Lelkem, rám tekints!
- 8 Egy kapu közében juték elejében
vidám szép Juliának,
Hertelen hogy látám, előszer alítám
ötet lenni angyalnak,
Azért ő utába így szólék utána,
mint istenasszonyomnak.

HARMINCKILENCEDIK HOGY JULIÁRA TALÁLA, ÍGY KÖSZÖNE NÉKI

az török „Gerekmez bu dünya sensiz” nótájára

- 1 Ez világ sem kell már nékem
Nálad nélkül, szép szerelmem,
Ki állasz most énmellettem;
Egészséggel, édes lelkem!
- 2 Én bús szívem vidámsága,
Lelkem édes kívánsága,
Te vagy minden boldogsága,
Véled Isten áldomása.
- 3 Én drágalátos palotám,
Jó illatú, piros rózsám,
Gyönyörű szép kis violám,
Élj sokáig, szép Juliám!
- 4 Feltámada napom fénye,
Szemüldek fekete széne,
Két szemem világos fénye,
Élj, élj, életem reménye!
- 5 Szerelmedben meggyúlt szívem
Csak tégedet óhajt lelkem,
Én szívem, lelkem, szerelmem,
Idvöz légy, én fejedelmem!
- 6 Juliámra hogy találék,
Örömemben így köszénék,
Térdet-fejet néki hajték,
Kin ő csak elmosolyodék.

**NEGYVENEDIK
CUPIDÓNAK VALÓ KÖNYÖRGÉS, OKUL ELŐHOZVÁN
AZ SALAMANDRA PÉLDÁJÁT, AZT, HOGY VAGY LÉSZEN
ŐHOZZÁ JÓ VALAHA, VAGY SEM, DE MINT AZ SALAMANDRA
TÚZ KÍVÜL, Ő SEM ÉLHET SOHA AZ JULIA SZERELME NÉLKÜL**

az „Csak búbánat” nótájára

- 1 Éngemet régolta sokféle kénokba
tartó én édes szívem,
Hozzád kiált lelkem sírván keservesen,
mert gyötrődik sokképpen:
Könyörülj már rajtam, légy kegyelmes hozzám,
ne légy ilyen kegyetlen!
- 2 Távozás keserve, emlékezet mérge
veszt és sillyeszt engemet,
Támasztván előmben esztelenségemben
esett szörnyű vétkeket,
Kinek nagy terhétől, mint halálos büntől,
oldozd meg már lelkemet!
- 3 Az sötét éjtszakák minden állatoknak
kedves nyugalmat hoznak,
Emberek dologtól, állatok munkától
meg akkoron tágulnak,
Csak nékem, veszettnek, hogy mind napok, éjek
szörnyű kínommal múlnak.
- 4 Most is örömemet magaddal elvitted
kedvemmel egyetemben,
Reád gyúlt szerelmem titkon éget engem
keseredett elmémben,
Áldott szemeidet, gyenge szép színedet
juttatván én eszemben.
- 5 Cupido, ne mesd fel ilyen szörnyű sebbel
szívemben annak képét,
Ki halálra gyűlöl és sok halállal öl,
úgy tart, mint ellenségét,
Hozzám vagy enyhíts meg, vagy ha az nem lehet,
olts meg bennem szerelmét!
- 6 De mit mondok? Búmba, ha mint salamandra,
tűz kívül nem élhetek,
Azonnal elvészek, ha azkívül lészek;
többet, tudom, nem élek,
Édest keserűvel, sok mérget kis mézzel,
halálnál jobb, hogy nyeljek.

- 7 Lelkem szemed előtt, mint viasz tűz fölött
könyvein, lásd, úgy olvad,
Szemed verőfénye mert lelkem gyötrelme,
haraggal ha rám támad,
De viszont megújít, sok búmban vidámít,
ha szerelmesen fogad.
- 8 Mint szép virágok, fák meg nem újulhatnak
tavaszi harmat nélkül,
Akképpen örömem nem lehet víg kedvem
nékem is nálad nélkül,
Vigasztald meg tehát, te, kit lelkem imád,
hadd éljek már bú nélkül!
- 9 Óh, te bölcs természet, minden nagy szépséget
együvé így mint forralsz?
Világ csudájára, szívek gyújtására
egy kegyesre mit csinálsz?
Angyali áldott szént, dicsőítettő fént
halandóra hogyan ádsz?
- 10 Fénlik sok kövektől, mint a verőféntől
erős vér tiszta gyégen,
Lebbegnek szemei, mint a menny csillagi
télben éjjel szép égen;
Kivel rabjává tett, szabadságból kivett
éngemet immár régen.
- 11 Óh, kis ábrázatban tündöklő, mennyei
dicsőséges nagy szépség!
Ékességgel együtt tebeléd hogyan jött
keménség, kegyetlenség?
Szánd meg jó szolgád, kínvallott rabodot,
ki te szerelmedben ég!
- 12 Forr gerjedt elmémre, mint hangyafészekre,
sok új vers, mint sok hangya,
Arra, mert szívemben szerelem tüzének
csak te vagy édes langja,
Szózatod búm verő vigasságtételnek
zengő s gyönyörű hangja.
- 13 Öszvekulcsolt kézzel, hajlott térdel-fővel
Juliámnak könyörgék,
Midőn jóvoltától, mint istenasszonytól,
kegyelmet reménlenék,
Hogy megkegyelmezne, tovább ne gyötrene,
Áment reá kiálték.

NEGYVENEGYEDIK
DE JULIA VENANTE: A JULIA VADÁSZATJÁRÓL,
KIT ÍRVA KÜLDÖTT VOLT JULIÁNAK

De voce ad vocem ex Angeriano

azon nótára

- 1 Széllyel hogy vadásza én lelkem, Julia
egy igen szép cserében,
Tündérek egyike vevé őt eszébe,
s monda lassú beszédben:
Itt e földön angyal mit jár vadászattal,
ha vagyon helye Mennyben?
- 2 Hevült vala penig Julia sokáig
vadak után jártában,
Kikapcsolta azért hónál fejérb mellyét,
hűl szép szellőn árnyékban,
Kit hogy tündér láta, csak reá ámula,
így szóla ő magában:
- 3 Két Diana vagyon talám ez világon?
mely hasonló ez hozzá!
Diana módjára megeresztve haja,
kezében szép dárdája,
Könnyű, zöld ruhája, oldalán kezíja,
szép aranyas puzdrája.
- 4 Képe, keze, szeme, teteme, termete
olyan, mint Dianának,
Beszéddel, énekkel, magaviseléssel
ők mely hasonlatosak!
Múlatságnak örül, s néha lóra is ül
mindkettő, úgy vadásznak.
- 5 De csak szarvasokat és egyéb vadakat
ver és vadász Diana,
De vitézek között szerelmére kötött
s fogott sokat Julia,
Senki el nem szakad, valakire akad,
mert erős ő hálója.
- 6 Kiben engemet is, mint egyebeket is,
régén fogott s fogva tart,
S így ő el sem bocsát, fel sem mészároltat
kétség között tartóztat,
Hogy tüzében égjek, valameddig élek,
mint egy gyújtó áldozat.

**NEGYVENKETTŐDIK
INVENTIO POETICA, AZT ÍRJA MEG, MINT VESZETT
ÖSZVE JULIA CUPIDÓVAL**

azon nótára

- 1 Fáradsága után nyugodni akarván,
Cupido fejét hajtá
Julia ölében, kit hogy vőn eszében
kegyes, haragvék rajta,
S nagy haraggal ottan kis Cupidót onnan
öléből kitaszítá,
- 2 S monda: Bujasággal, gerjedő lángoddal
ne rútíts meg ölemet!
Cupido meg így szól: De te mit haragszol?
mire űpsz el éngemet?
Felelé Julia: Te hitván marcona,
nem tudod-é nevemet?
- 3 Én vagyok Julia, én szemem hatalma
mindenek szívével bír,
Én megbódogítok, kit jó szemmel látok;
kit gonosszal: hal, vész, sír;
Én szerelmem ellen ez világon sincsen
orvosság és hasznos ír!
- 4 Cupido tekinté, s mihent megesméré,
azonnal megfélemlék,
Mintha egy kígyóra szegény hágott volna,
riada, elfutamék,
Futtában csak monda: Megbocsáss, Julia,
nem akaratommal véték!
- 5 Szép Venus anyámnak téged alítalak,
bíztomban csak úgy menék
Te áldott öledben, mint anyám ölében,
hogyan fejem ott nyugodnék;
Tetszél szemeimnek lenni szép szülémnek,
vétkem csak abból esék.

NEGYVENHARMADIK A FÜLEMILÉNEK SZÓL

azon nótára, Altera inventio

- 1 Te, szép fülemile, zöld ágak közibe
mondod el énekedet,
De viszont azellen az én veszett fejem
mond keserves verseket,
Kiket bánatjában, szerelem lángjában
szép Juliáról szerzett.
- 2 Mennybéli szép harmat tégedet mosogat,
éngem penig könnyhullás
Szüntelen nedvesít s bánattal keserít,
hogy oly kemény, mint a vas,
Az én szép Juliám, kitől jómot várnám,
hogy lenne már irgalmas.
- 3 Az hév verőfénnek mivoltát nem érzed,
mert ülsz híves árnyékban,
Éngemet peniglen gyújt buzgó szerelem,
sülök, fülök lángjában;
Te szabad vagy, repülsz, hol akarod, szállsz, ülsz,
nem úgy, mint én e vasban.
- 4 Örömmel és szépen csak tavaszidőben
szép énekeket mondasz,
Énnékem peniglen mind nyárban, mind télben
versem oka csak panasz,
Kínomat számlálom, Juliát imádom,
dolgom nékem mind csak az.
- 5 Lengedező szellő s híves tiszta idő
tégedet gyakorta hűt,
Éngemet viszontag örökké való lang
olthatatlanképpen fűt,
Kegyetlenségével, Julia szemével
nagy szerelem üttön-üt.
- 6 Vagy te egészséges, én peniglen sebes
szerelem nyila miatt,
Énekelsz víg szóval, nem mint én, bánattal,
mert nem is érzed kínját
Az szép Juliának, kinek szép voltának
adta lelkem meg magát.
- 7 Jobb, és mindenekben különböz éntőlem
te boldog állapotod,
Egyenlők csak ebben vagyunk mi mindketten,
hogy énekedet mondod
Te is, szinte mint én, s fogyhatatlanképpen
csak arra vészted gondod.

- 8 Juliát gondolván és szavát hallgatván
egy kis fülemilének,
Juta bús elmémbe ez ennéhány versben
rendeltetett kis ének,
Kiben állapotja megtetszik mivolta
igazán életemnek.

**NEGYVENNEGYEDIK
INVENTIO POETICA: GRUES ALLOQUITUR,
A DARVAKNAK SZÓL**

ugyanazon nótára

- 1 Mindennap jó reggel ezen repültök el
szóldogálván, darvaim!
Reátok néztemben hullnak keservemben
szemeimből könyveim,
Hogy szép szerelmesem jut eszembe nékem,
megújulnak kínjaim.
- 2 Látom, utatokot igazítottátok
arra az ország felé,
Azholott az lakik, víg szívemet aki
őmagánál rekeszté.
Valaha énrólam, ki híven szolgáltam,
vallyon emlékezik-é?
- 3 Bujdosom, mint árva, idegen országba
veszettül, mint szarándok,
Ruhámban sötét színt, szívemben szörnyű kint
viselek én, úgy gyászlok,
Szárnyam nincs, mint néked, kin mehetnék véled
ahhoz, akit óhajtok.
- 4 Szárnyad vagy, repülsz, szinte ott szállsz le, ülsz
földében, hol akarod,
Te szomjúságodot szép forrásból csorgott
tisztá vizével oltod,
Örömem környékét, az ő lakóhelyét:
Paradicsomot látod.
- 5 De ne siess, kérlek, tőled hadd izenjek
néki rövid beszéddel,
Vagy ha az nem lehet, csak írjam nevemet
mellyedre fel véremmel,
Kin megesmérhesse, hogy csak őérette
tűnök mindent jó kedvvel.

- 6 Ádjon az jó Isten néki egészséget,
víg és hosszú életet,
Mint mezők virággal, tündökljék sok jókkal,
áldja mindennel őtet;
Nyomán is tavasszal teremjen rózsaszál,
s keserüljön éngemet!
- 7 Sok háborúimban, bujdosó voltomban,
midőn darvakat látnék
Szép renden repülni s azfelé halanni,
hol szép Julia laknék,
El-felfohászkodván s utánok kiáltván
tőlük én így izenék.

**NEGYVENÖTÖDIK
DIALOGUS, KIBEN AZT BESZÉLI EGY
BARÁTJÁVAL A MAGA SZERELMÉRŐL**

az „Már szintén az idő” nótájára

- 1 Kérde egy barátom: Így miért gerjedek?
Mondám: Köszönhetem régi szerelmemnek,
Venus, kis Cupido kiben ejtettelek.
- 2 Kicsodák szüleid? nékem meg így szóla.
Szerelem, siralom hozott ez világra,
Dajkámat is mondtam, hogy óhajtság volna.
- 3 Lakóhelyemet is tőlem ő megkérde,
Gonddal tele cellámat mutatám, nézze;
Eledelemet is kérde, ha kenyér-é?
- 4 Mondám, hogy az csak haszontalan reménség,
Hitető sok szép szó, nyerhetetlen szépség;
Mondám, hogy beszélni tanít esztelenség.
- 5 Ruhámat is kérde, hogy miben öltözém?
Vajudt tagaimat hogy mivel fedezém?
Az szenvedést, tűrést, mondtam, hogy viselém.
- 6 Monda: Itt mit keressz? Mondék: Szörnyű halált.
Monda ismét: Mit sírsz? Julia haragját.
Mint élsz? - úgymond. Mondék: Mint Julia-útált.
- 7 Örökké így élsz-é? Mondék, hogy örökké.
Okát fájdalmidnak mondani tudnád-é?
Mondám, hogy szerelem, s búmat keserülé.
- 8 Julia szerelmén való búsultomban
Egy jó barátomnak így felelek szómban,
Várván Juliától jómat bánatomban.

NEGYVENHATODIK
AZ DOBÓ JAKAB ÉNEKE, AZ „MÁR SZINTÉN AZ IDŐ
VALA KINYÍLÁSBAN” ELLEN SZERZETT ÉNEK

azon nótára

- 1 Bezzeg nagy bolondság volt az balgatagban,
Cupidót ki írta gyermekábrázatban,
Mert nem gyermek, aki bír mindent világban.
- 2 Császárok, királyok vadnak hatalmában,
Bölcsök, jó vitézek járnak udvarában,
S vallyon s ki nem égett soha nagy lángjában?
- 3 Vaknak sem mondhatja őt senki igazán,
Aki megkóstolta mérges nyilát magán,
Sok szívet nem lűne vétetlen, vak valván.
- 4 Látjuk, minden szívet mely igazán talál,
Kit célul arányoz lűni mérges nyíllal,
Hát nem vak, sőt jól lát szeme világával.
- 5 Szárnyát sem hihetem, kin ő repülhetne,
Azon is megtetszik, mert fekszik heverve
Régen én szívemben, csak tüzet rak benne.
- 6 Nem is mezítelen, ki mindeneket foszt,
Nem szűkölködik az, ki ennyi sok jót oszt,
Jókkal vagyon közi, nem kedveli a rosszt.
- 7 Ezt írván, Julia kérdé, hogy mit írnék?
Szerelem szép képét írom, néki mondék.
Monda: Hát engem írj! S reám mosolyodék.
- 8 Ez ennéhány versben feleltem meg annak,
Azki alította nem kis okosságnak,
Cupidóra gyermekszemélt hogy írtanak.

NEGYVENHETEDIK
ITEM INVENTIO POETICA: AZ Ő SZERELMÉNEK
ÖRÖK ÉS MARADANDÓ VOLTÁRÓL

„Csak búbanat” nótájára

- 1 Idővel paloták, házak, erős várak,
városok elromolnak,
Nagy erő, vasztagság, sok kincs, nagy gazdagság
idővel mind elmúlnak,
Tavaszi szép rózsák, liliom, violák
idővel mind elhullnak,

- 2 Királyi méltóság, tisztesség, nagy jószág
idővel mind elvésznek,
Nagy kövek hamuvá s hamu kősziklává
nagy idővel lehetnek,
Jó hírnév, dicsőség, angyali nagy szépség
idővel porrá lesznek.
- 3 Még az föld is elagg, hegyek fogyatkoznak,
idővel tenger apad,
Az ég is béborul, fényes nap setétül,
mindennek vége szakad,
Márvánkőben metszett írás kopik, veszhet,
egy helyiben más támad.
- 4 Meglágyl keménség, megszűnik irigység,
jóra fordul gyűlölség,
Istentől mindenben adatott idővel
változás s bizonyos vég,
Csak én szerelmemnek, mint Pokol tüzének
nincs vége, mert égten-ég.
- 5 Véghetetlen voltát, semmi változását
szerelmemnek hogy látnám,
Kiben Juliátul, mint Lázár ujjátul,
könnyebbségemet várnám,
Ezeket úgy íram, és az többi után
Juliának ajánlám.

NEGYVENNYOLCADIK

HOGY JULIÁNAK, S NEM AZ SZERELEMNEK ADTA MEG MAGÁT

[azon nótára]

- 1 Szerelem s Julia egymás mellett állva
reám szikráznak vala,
Gerjeszt mind a kettő, mert mindenike lő,
nagy mindenik hatalma,
Egyik szép szemével, másik nagy szenével
erejét rám támasztá.
- 2 Ily veszedelmekben a csalárd Szerelem
szép szóval szóla nékem:
Add meg - mond - magadot, hatalmomat látod,
csak kár, hogy víz ellenem,
Mert kezemben akadsz, vagy ugyan itt meghalsz;
lám, régen esmérsz engem!

- 3 Nem adom magamot néked, meghidd - mondok -,
noha mindenekkel bírsz,
De ím, ez kegyesnek holtig rabja lések,
mert te csak méreggel írsz
Azoknak fejére, kik vadnak kezédbe,
kit csalárdul hozzád hívsz.
- 4 Ez kegyesnek légyen mind fejem s mind lelkem
maga kótyavetyéje,
Szép szeme láttára csörögjek vasába,
légyek kinszenvedője;
Csak öröm mondani, hogy magamot kötni
látám nagy szerelmére.
- 5 Vidám Juliának, kinek víg voltának,
óh, hogy én akkor hűk!
De kegyesnek tetszék, hogy kezében juték,
s nem is tudtam, hogy oly szűk
Az kegyes szerelmes, ki miatt vagyon már
rajtam bonthatatlan nyűg.
- 6 Julia kezében, szörnyű tömlécében
fejem miképpen esett,
És hogy nem könyörül rajtam, ki-ki ebből
könnyen értelmet vehet:
Az oly kegyetlentől, ki szemeivel öl,
az Isten ójon mindent.

**NEGYVENKILENCEDIK
SOKFÉLE DOLGOKHOZ HASONLÍTTA MAGÁT ÉS A SZERELMET;
EZT JOBB RÉSZINT NÉMETBŐL FORDÍTOTTA MEG**

az „Már szintén az idő” nótájára

- 1 Ha ki akar látni két eleven kutat,
Kik ő forrásokból szüntelen kifolynak,
Nézze két szememet, kik mindenkor sírnak
- 2 Az én szerelmesem háládatlanságán,
Szívem gyúladásán, szörnyű kínján, búján
Sok könnyet hullatnak, csaknem kiapadván.
- 3 Ha ki akar látni olthatatlan szemet,
Nézze az én véghetetlen szerelmemet,
Ki mint Pokol tüze, örökké csak éget.
- 4 Noha lángját ennek senki nem láthatja,
De azért lelkemet fogyatton-fogyatja,
Soha semmi bennem már meg nem olthatja.

- 5 Ha ki akar látni szörnyű mély sebeket,
Nézze szerelemtől sebesült szívemet,
S ottan megesméri, mint gyötör éngemet.
- 6 Ha ki akar látni egy nyomorult lelket,
Nézze az én árva keserves fejemet,
Kit szerelem tüze csaknem hamuvá tett.
- 7 Ég olthatatlanul buzgó szerelemben,
Bízik csak egyedül egy vidám kegyesben,
Kinek ajánlotta életét kezében.
- 8 Ha ki ez kínokat akarja megtudni,
Ily kegyetlenképpen hogy bennem ki szerzi,
Életemnél lelkem azt inkább szereti.
- 9 Igaz szerelmemért de lá, mennyi kint ad,
Ha szolgálatomért egyszer jó szemmel lát,
Ahelyett viszontag érzem ezer kínját.
- 10 Híves forrás felett serkenvén álmomból,
Fordítám magyarul vidám Juliáról,
Mikor lelkem fülne szerelme lángjától.

ÖTVENEDIK

JULIÁT HASONLÍTJA A SZERELEMHEZ, MELY HASONLATOSSÁGOT A JULIA DICSÉRETÉN KEZD EL

az „Csak búbánat” nótájára

- 1 Julia két szemem, olthatatlan szenem,
véghetetlen szerelmem,
Julia víg kedvem s néha nagy keservem,
örömem és gyötrelmem,
Julia életem, egyetlenegy lelkem,
ki egyedül bír vélem.
- 2 Julia az lelkem, mikoron szól nékem,
Szerelem beszél vélem,
Julia ha rám néz, azonnal eszem vész,
mert Szerelem néz éngem,
Julia hol alszik, még az is úgy tetszik,
hogy ott nyugszik Szerelem.
- 3 Ő tüzes lelkemnek, fájdalmas szívemnek
kívánt jó orvossága,
Ő szemem világa, árnéktartó ága,
jó szerencsés csillaga,
Ő, kinek kívüle ez világ szépsége
nem kell, sem vigassága.

- 4 Vagy áll, ül, nevet, sír, örül, levelet ír,
Szerelem is azt teszi,
Vagy mulat, énekel, vagy sétál alá s fel,
Szerelem azt míveli,
Mert mint jó barátját, Venus asszony fiát
kézen fogva viseli.
- 5 A Paradicsomba termett szép új rózsza
dicsőséges orcája,
Testszín ruhájába aki ötlet látja,
szép Venusnak alítja,
Új formában illik, mint nap, úgy tündöklöklik
gyöngy között fényes haja.
- 6 Duna lefoltába rugaszkodott sajka
mely sebességgel mégyen,
Táncát ő úgy járja, merőn áll dereka,
mintha csúszna sík jégen,
Valahová lépik, sok szemek kísérik
csudálván, jár mely szépen.
- 7 Midőn néha térül vagy mellettem kerül,
szoknyája elterjedvén,
Szerelmével belül vészen akkor körül
éngemet felgerjesztvén;
Udvari jó módját látván, érzem kínját,
keservesen ránézővén.
- 8 Akkor az én dolgom azonképpen vagyon,
amint a bölcsök írják,
Hogy egy kárhozottnak Pokolban nagy kányák
szívét rágják, szagatják,
De nem fogyathatják, noha rágton-rágják,
mert nőttön-nőni látják.
- 9 Én szívemet is így, mikor énhozzám víg,
ő nevelten neveli,
De viszont, mint kánya, ő kegyetlen kínja
rágja, szagatja, eszi,
Én állapotomot, mint egy kárhozatot,
oly keservessé teszi.
- 10 Dolga mind egyenlő, Szerellemmel egy ő,
csak erkölcse különböz,
Kegyes a Szerelem, s Julia kegyetlen,
éngem halálra üldöz,
Szerelem mely édes, Julia oly mérges,
mert éngem csak ver földhöz.

ÖTVENEGYEDIK
HOGY NYERTE EL JULIA A CUPIDO NYILÁT, ÍJÁT
S HOL VISELI, AZT ÍRJA MEG, KÖNYÖRÖGVÉN
AZ VÉGÉBEN ITT IS AZ JULIÁNAK

az „Magam gondolván” nótájára

- 1 Áldott Julia kiballagtába
Cupidót találá,
Ki mérges nyíllal, szörnyű halállal
veszteni akarta,
Látván szép színét, elveté íjét
s ugyan elámula.
- 2 Kivel csak szívet és mesterséget
Juliának áda,
Mert szép szemétől hogy ő igen fél,
rajta nyilván látta,
Nagy szerelemmel villámó szemét
azért rá fordítá.
- 3 Rettene ottan Cupido, s onnan
mindjárt elfutamék,
Futtában íja, nyila, puzdrája
őróla leesék,
Kiért féltébe csak meg sem tére,
minden ott hagyaték.
- 4 Kit hogy megláta kegyes Julia,
a földről felvevé,
Nyilat puzdrába, zsinórt íjába
egyengeté, veté,
S ottan felköté, kivel erősbbe
szép személyét tevé.
- 5 Azért már nála mind íja, nyila
Cupidónak vagyon,
Szemében nyila, afelett íja
vonva haragoson,
Kivel szívemet, mint célul tett jelt
lövi, hogy kint valljon.
- 6 Sokakat sebhét, de csak engemet
gyakran inkább talál,
Mert énnálamnál, mint egy nagy célnál,
közölb senki nem áll,
S ez oka, hogy én több sebet tűrvén,
több kint vallok másnál.

- 7 Venus módjára, mikor akarja,
 nékiket vigasztal,
Nékiknek penig ád csak szörnyű kint
 nyughatatlansággal,
Mint hogy engem is vesz, noha mégis
 tűnök igazsággal.
- 8 Nagy bánatomat, sok fájdalmamat
 már mint orvosoljam,
Nagy szerelmemnek, szenvedésemnek
 én mi hasznát várjam,
Ha az keserget, kit lelkem szeret,
 s kell hogy kínját valljam?
- 9 Akik szeretnek, gyakran szíveket
 éjjel vigasztalják,
Mert titkon akkor kedvekre sokszor
 ők azokat látják,
Kiktől javokat, boldogságokat
 reménlik és várják.
- 10 Nékem peniglen éjjel is lelkem
 keservesen óhít,
Szívembéli tűz ágyamból felüz,
 házad felé indít,
Utcádon járok, reád vigyázok,
 de szemem nem saldít.
- 11 Azonban az nap ismét feltámad
 újabb gyötrelmemre,
Hogy nem szólhatok, mégis csak írok,
 de leveleimre
Csak választ sem téssz, sőt reám sem népsz,
 mint egy elvetettre.
- 12 Mind ennyi sok bút, szegény nyomorult,
 én honnan érdelek,
Te háládatlan, a te lángodban,
 ha tudod, mint égek?
Szerelmes lelkem, tégy már jól vélem,
 szolgállak, míg élek!

**ÖTVENKETTŐDIK
KIBEN MOROG CUPIDÓRA, HOGY CSAK
ÍGÉRTE, S NEM ÁDJA MEG JULIÁT**

[az „Már szintén az idő” nótájára]

- 1 Édest keserűvel elegyítő gyermek,
Régi ellensége nyugalmas éltetnek,
Méz közt mérget miért ádsz nékem, veszettnek?
- 2 Vélem ha egyéb jót te immár nem mívelsz,
Csak gyorsan világból éngemet kivégezz;
Ne szíts nagy tüzemet, hadd lehessen csendes!
- 3 Ez-é a fogadás, kit anyád szavával
Hitedre fogadván énnékem te mondál?
Óh, szégyen, eborca, mely igen megcsalál!
- 4 Az ígért áldott jót te csak megmutattad,
Kivel szerelmemet te csak felgyújtottad,
De mint csalárd hamis, nékem mégsem adtad!
- 5 Sőt kínomra tőlem csak idegenítet,
Hozzám, keményítvén, semmit sem gerjesztet,
Vélem kívántatván szívemet égeted.
- 6 Hol tüzes laptáid, kikkel távul gyújtasz,
A kiknek fáklyáddal közöl te nem árthatsz?
Ádd meg, ha ígérted, héában mit kíntasz?
- 7 Így feddvén, törödvén Cupido felele:
Hitván ember - úgymond -, úgy vészem eszembe,
Hogy ok nélkül így szídsz jótétem helyébe!
- 8 Hertelen akarnál ily nagy jóhoz jutni,
Kiért sok kínt kell még vallani, fáradni?
Nagy jót könnyen anyám nem szokott osztani.
- 9 De kérlek, gyümölcsöt vallyon mely fa hozott,
Minekelőtte még meg nem virágozott?
Bolond, nem tudod-é, hogy tűrés ad hasznót?
- 10 De ne kételkedjél, bizony tiéd lészen,
Noha most így próbál, de ismét bévészen,
Julia tégedet meg bódoggá téssen.
- 11 Vajha az úgy lenne, ámbár mindent túrnék,
Égnék, fűlnék, sülnék, tömlöcében ülnék,
Csak hogy szerelmébe valaha kerülnek.

**ÖTVENHARMADIK
AZ HÉT PLÁNÉTÁKHOZ HASONLÍTJA JULIÁT
SIBI CANIT ET MUSIS**

az „Csak búbanat” nótájára

- 1 Hét fő csillag vagyon az égi forgáson,
kik által embereknek
Istentől szerencse adatik fejekre,
ezek mind megtetszenek
Vidám Juliában, mert ő szép voltában
mind heten tündöklenek.
- 2 Fejér ábrázatot mutat a teljes Hold,
fénlik, mint tiszta ezüst,
Julia is fejér, kivel szép tej sem ér,
sem gyolcs, kit nem fogott füst,
Édes szóval tudós, mint az Mercurios,
kitől szívem fül, mint üst.
- 3 Mint a szép fényes Nap ez földnek világát
hogyan csak egyedül adja,
Úgy csak szép Julia fényes ábrázatja
bánatomat tisztítja,
Hogy megvigasztalja, fejemet megáldja,
ő csak azon imádja.
- 4 Miképpen Mars csillag jó vitéz, jó hadnagy,
fegyverével mindent győz,
Úgy két szép szemével, mint két éles törrel,
Julia győz, megkötöz;
Nincs oly jeles vitéz, valaki reá néz,
kit meg nem bír s tömlöcöz.
- 5 Mind reggel s mind estve mely szépen az égbe
hajnalban Venus feljő,
Több szép közt létében mindenkor ékesen
mindent jól s helyén ejt ő,
Mint tavaszi idő, mely jó, mely gyönyörű,
ékes, kedves, illendő.
- 6 Azminthogy Jupiter, kit sok bölcs jól ismer,
embereknek jókat ad,
Akképpen Julia, ahová fordítja
szemét, mindent jóval áld,
Csak az igaz bódog, ki kedvébe forog,
mennyei jót csak az lát.
- 7 Mint a vén Saturnos, kedvetlen s haragos
természetnek csillaga,
Az én szép Juliám oly kedvetlen hozzám,
kin szívem vidámsága
Azonnal úgy múlik, amint elenyészik
felhőben nap világa.

- 8 Jó és nagy szép voltát áldott Juliának
ha ki tudni akarod,
Égi plánétáknak gondold ő mivoltát,
s azonnal megtudhatod,
Mert rajta látszanak ereji azoknak,
kiről arányozhatod.

**ÖTVENNEGYEDIK
DIALOGUS, KIBEN ÚTON JÁRVÁN AZ VERSSZERZŐ
BESZÉL ECHÓVAL. DE EZT NEM ÉRTHETI JÓL
MEG AZ, AKI NEM TUDJA, MICSODA AZ ECHO**

[azon nótára]

- 1 Óh, magas kősziklák, kietlenben nőtt fák,
kik nagy szerelmem tüzén,
Igaz bizonságim vadtok, mert kínjaim
tudjátok, szinte mint én,
Ki látta éltében, hogy így haljon, vesszen
más, mint én, szerelmesén?
ECHO: *Én!*
- 2 Ki felele nékem? Távul az erdőben
lőn ugyan valami szó,
Talám egyik tündér jár itt valamiért
vagy valami nyulászó;
Ha ló nem nyerített, ki itt csörögetett,
ha lábain volt békó?
ECHO: *Ékó.*
- 3 Echo, nagy kínomba, kibe szép Julia
éngem vertengeni hágy,
Mi könnyebbíthet meg, s mitől léssen esmeg
kemény szíve hozzám lágy?
Régi gyötrelmimet mi enyhítheti meg,
s mi az, mire lelkiem vágy?
ECHO: *Ágy.*
- 4 Ágy, igazán mondád, de mondd meg azt is hát,
ott ki vigasztalhatna?
Búm helyett örömet, gyönyörű életet
nékem ott ki adhatna?
Igazán ki neve, kit jómnak felette
lelkem oda kívánna?
ECHO: *Ánna.*

- 5 Azt bizony megvallom, de jó szolgálatom
kedves-é néki vagy nem?
Szép Julia-Annám lészen-é jó hozzám,
s megkegyelmez-é nekem?
Hogy régen szolgálom, lészen-é jutalmom,
s kell-é jót reménlenem?
ECHO: *Nem.*
- 6 Kegyetlenségéért, túrtam sok kínjáért,
hát még Istentül sem fél?
Ő fejr mellyében, mint szép lágy fészekben,
kegyetlenség hogyhogy él?
Mert mint nyelved beszél, búmmal, én hiszem, él,
óh, mely igen nem kémél!
ECHO: *Él.*
- 7 Óh, hová légyek hát, túrvén ennyi kínját,
kivel vett körös-köröl?
Nincs út szerelméhez, mert már elvetett ez
kegyes szemei elől,
Vetett gyötremre, s még meg is öl végre,
amint látom, hogy gyűlöl.
ECHO: *Öl.*
- 8 Már csak mutasd módját, mint olthassam lángját
szerelmemnek, ki csak nő,
Mert hogy így szeretem, s jutalmát nem érzem,
oka talám nem is ő,
Hanem más gonosz nő, ördögös bűvölő,
mert kegyes ő, semmint kő.
ECHO: *Ő.*
- 9 Hát medgyek, én veszett, kit szerelem éget,
s kit már ő bé nem fogad?
Szívem régi búmban, mint szép virág nyárban,
szinte igaz úgy hervad;
Azért adj tanácsot, szánd meg nyavalyámot,
ha sebemet gyógyíthatd!
ECHO: *Hadd!*
- 10 Vajha elhagyhatnám, volna mi nyavalyám?
De lá, szívem mint gerjed,
Ha gyenge orcáján, mint Pünkösdi rózsáján,
látom, hogy színe terjed,
Magad se mondanád elhadni, ha látnád;
nézd meg csak, és esmerjed!
ECHO: *Merjed!*

- 11 Nem merheti lelkem, hanem ha két kezem
végez ki életembűl;
No, törrel, méreggel nagy búmot vérem el,
mert kiesém kedvébűl,
Látom, hogy csak gyűlöl, énnékem nem örül,
rajtam nem is könyörül.
ECHO: *Örül.*
- 12 Hogy hihessem én azt, ha látd-é, mint fáraszt
szántalan sok veszéllyel?
Szemeim láttára nagy kegyesen másra
nézdegél vidám szemmel,
Énnékem peniglen még szerelmem sem kell,
veszt, sillyeszt gyötrelmekkel.
ECHO: *Kell!*
- 13 Óh, vajha kellene, szerelmébe venne,
vészne szívem bánatja,
De nem azt jelenti kemény tekinteti,
s amint magát mutatja,
Hogy esmét szeressen, nem adja azt Isten,
noha lelkem imádja.
ECHO: *Ádja.*
- 14 Ha Isten azt adja, lelkem viszont áldja
nevét minden időben,
S talám meg is adja, és szívét fordítja
hozzám meg szerelemben
Vidám Juliának, ki egyike annak,
kiknek hazájok a Menn.
ECHO: *Amen.*
- 15 Megdicsőült színben hogy gerjedt szívemben
vidám Julia tűnék,
Egy sűrű erdőben én úton mentemben
felszóval így éneklék,
Kérdezkedésemre verseim végébe
Echótól ily választ vék.

ÖTVENÖTÖDIK
MINDEZEKRE IS A VERSSZERZŐ TALÁLMÁNYOKRA,
KIKET A KÖNYÖRGÉSE UTÁN IDE ÍRT, MIDŐN JULIÁTÓL
SEM IZENETBE, SEM LEVÉLBE SEMMI VÁLASZT NEM
VEHETNE, BÚSUL MAGÁBAN, ÉS SÁPOLÓDVÁN AZON,
HOGY MENEKEDHESSÉK MEG JULIA HASZONTALAN
SZERELMÉTŐL, CUPIDO TANÁCSOT ÁD NÉKI

ez is ugyanazon nótára vagy

- 1 Mi dolog, Úr Isten, hogy ez egy kegyesen
kívül senki nem tetszik?
S de mi oka vallyon, hogy csak ez asszonyon
lelkem így hal, vész, esik?
Ezenkívül senkit a lelkem nem óhít,
noha érte kínlódik.
- 2 Nemdenem az-é ez, ki meg nem kegyelmez
semmi könyörgésemre?
Régoltától fogva ártatlan voltomra
veszt, s vetett gyötremre,
Kiben hogy lát, örül, kínoz kegyetlenül,
mert bűm esik kedvére.
- 3 Óh, nyavalyás lelkem, elbolondult fejem,
haszon nélkül mit szolgálsz?
Aki téged útál, s hozzád haraggal áll,
mért hogy attól meg nem válsz?
Ilyen kegyetlennek könyvedet ejtened
mi haszon, ha bűt találsz?
- 4 Mondhatatlan szépség, kiben hamar lesz vég
s ki idővel elmúlik,
Másnak is adatott (gondold meg magadot),
kik közül találkozik,
Ki téged szeressen, nem mint ez kegyetlen,
ki véled kinnal játszik.
- 5 Így feddvén, törödvén nagy kegyetlenségén
áldott szép Juliámnak,
Csak egy véletlenül hát már előttem ül
személye Cupidónak,
Ki rám mosolyodván így szólala vígan
nékem, régi rabjának:
- 6 Tusakodnod azon, hogy ez kegyes asszony
nálad felejtve légyen,
Csak kár, szómat higgyed, hanem ha te lelked
is belőled kimégyn,
Mert ennen kezemmel benned metszettem fel
őt kophatatlanképpen.

- 7 Azért ábrázatja lelkedből már soha,
míg élsz, ki nem kophatik,
Földön szerteszert csak érte vallasz kint,
míg rajtad meg nem esik.
Azért en a tanács, hogy dolgozhoz jól láss,
mert így kedved nem telik.
- 8 Szerelem-gyúlasztó szentséges Cupido,
mondd hát, mint leljem kedvét?
Monda: Mindholtodig maradj meg ebben így,
amint imádod képét,
Ráfelelek, s meglátd, hogy meg hozzáfogad,
noha tőle most elvét.
- 9 Juliának dolgán nyughatatlankodván,
elkeseredett szívem,
Vőn ily bátorságot Cupidótól jó szót
veszett nyavalyás fejem,
Kiben ő úgy fogad, hogy meg hozzáfogad
az én fene szerelmem.

ÖTVENHATODIK
KIBEN CSAK AZON KÖNYÖRÖG, LÁTVÁN,
HOGY SEMMI VÁLASZT NEM VEHET TŐLE,
HOGY OTTAN CSAK NE FELEDKEZZÉK EL RÓLA

ez is azon nótára, mint az előbbi

- 1 Kegyes vidám szemű, piros rózsza színű,
én édes fejér hölgyem,
Kin hű szerelemmel s teljes reménységgel
nyugszik tüzesült lelkem,
Nemdenem siralmas kár-é énnékem az,
hogy elfeledtél engem?
- 2 Jó vitézek harca hol volt, gondolhatdsza,
piros vér ontás nélkül?
Szerelemben esett vígan ki élhetett
külön szerelmesétül?
Ne felejts engemet, ne veszed lelkedet,
hitetlen, félj Istentül!
- 3 Az szelíd daruhoz szinte hasonlatos
te kegyes tekinteted,
Rózsát jegyez orcád, kalárist kis szép szád,
mézet ereszt beszéded,
Jöjj immár előmben, mondjam örömben:
Az Isten hozott téged!

- 4 Kerített városok, kertek, mezők, szép tók,
nálad nélkül mind tömlőc,
Mint sólyom kis fiút, bús lelkem magadat
szerelmébe úgy üldöz,
Jussak már eszedbe, láss meg keservembe,
magad jüjj, mást ne küldözz!
- 5 Hangos fülemile gyönyörű szép kertbe
zöld ágak között csattog,
Én is, szegény rabod, új verssel kiáltok
hozzád, hogy lelkem buzog;
Mit vétettem, kérlek, hogy nem szánsz engemet,
kinek szíve háborog?
- 6 Érted, hogy elmentél, és elfelejtettél
engem, szegény árvadat,
Ily reméntenül, szép személyed nélkül
ne hagyj vészni, szolgádat,
Emlékezzél rólam, fényes fejér rózsám,
add már látni magadat!
- 7 Szívem nagy szerelmét s titkon felgyúlt tüzét
jelenteni nem mérem,
Mert ha megjelentem, nagy tüzemmel, féltem,
hogy sokak esztét veszttem,
Ha pedig titkolom, csak magam fogyatom,
mert belső tűz vesz engem.
- 8 Török szép versekből szerelmese felől
csak nemrég fordítá,
Igéről ígére nem szinte teheté,
de hertelen jobbítá,
Régi szörnyű kárán, ily veszett, bánkódván,
Juliának ajánlá.

ÖTVENHETEDIK

**FRUSTRA OMNIBUS RATIONIBUS INCENDENDAE
JULIAE TENTATIS ARDENTISSIMA PRECATIONE
EAM IN SUI AMOREM ALICERE CONATUR VARIIS
AD PERSUADENDUME XEMPLIS ALLATIS**

ugyan az az elébbi nótára

- 1 Én édes szerelmem, egyetlenegy lelkem,
mi haszon nékem élnem,
Ha semmit nem segít, jómról fel sem indít
az én esedezésem,
Sok könyörgésemre, szép leveleimre
csak választ sem téssz nékem?

- 2 Lelkemnek fájdalmát, érted való kínját
maga te így jól látod,
De ingyen sem érzed, sőt inkább neveted,
magadban csak csúfolod,
Mondván: Hadd, hadd - úgymond - hiszem veszti nagy gond,
kínomat úgy mosolgod.
- 3 De mi hasznod vagyon sok könnyhullásomon,
kétségbe mire tartasz?
Mint mérget sok mézben, édes beszédedben
gonoszt elegyítve adsz,
Egyfelől édesgetsz, másfelől kesergetsz,
csak bánatra taszítasz.
- 4 Szép sólymok, vad rárók, kiket madarászok
tanítanak, viselnek,
Bánással, tartással, szóval, kiáltással,
szelídek, kézre jűnek,
Az erős kősziklák hevétől az napnak
romolnak, repedeznek;
- 5 Nincsen oly erős vas, kit tűzzel jó kovács
ide-s-tova nem hajthat,
Vérrel erős gyémánt, kit az acél sem bánt,
végre mind elhasadhat,
A piros márvánkő, kit ver gyakor eső,
csepegéstől lyukadhat.
- 6 Téged pedig, sólymom, én édes vad ráróm,
az én sok kiáltó szóm
Kezemre nem híhat, s csak úgy se lágyíthat,
mint vasat tűz, nagy lángom,
Sem mint márványkövet, kit eső csepeget,
nem hathat könnyhullásom.
- 7 Vérem hullásával, ha hozzám hajlanál,
tündöklő szép gyémántom,
Arra is kész volnék, csak tőled érthetnék,
végeznéd el már kínom,
De mind sok írásom, szóm, siralmom, lángom,
szolgálatom csak károm.
- 8 Az én gyötrelmemre s Istenre tekintve
indulj fel szerelmemre,
Nagy háládatlanság miatt nyomorúság
hogyan szálljon fejedre,
Vagy segélj meg immár, vagy végezz ki hamar,
ne tarts tovább kétségbe!

- 9 Az mennyei orcát, életem birtokát
 ha Isten néked adta,
 Angyali ábrázat ha vagyon terajtad,
 mire vetsz engem kínra?
 Mennybéliék szerint ennyi sok szörnyű kint
 enyhíts meg jó szolgádba!
- 10 Úr Isten, hogy lehet az kegyetlenségnek
 ilyen nagy szépség fészke?
 Ha az mennybéliék olyan kegyelmesek,
 térj te is kegyelemre!
 Angyali orcádot mert te megalázod,
 ha úzsza számkivetésre.
- 11 Színed dicsősége most ez új versekre
 elmémet serkentette,
 Képtelen nagy szépség, ki miatt szívem ég,
 mert már elrekkentette
 Buzgó szerelmében, kiben, mint tömlőben,
 sírva ezt éneklette.

ÖTVENNYOLCADIK
VIDENS JULIAM NEC ORATIONE NEC RATIONE
IN SUI AMOREM INFLAMMARI POSSE, QUESTUBUS
MISER CAELUM, TERRAS ET MARIA IMPLET,
POLLICENS INDIGNABUNDUS SE NULLUM CARMEN
JULIAE GRATIA DEINCEPS CANTATURUM

[azon nótára]

- 1 Óh, nagy kerek kék ég, dicsőség, fényesség,
 csillagok palotája,
 Szép zölddel béborult, virágokkal újult
 jó illatú föld tája,
 Csudákat nevelő, gályákat viselő
 nagy tenger morotvája!
- 2 Mi haszon énnékem hegyeken-völgyeken
 bujdosva nyavalyognom,
 Szörnyű havasokon fene párduc módon
 kietlenben bolyognom,
 Tövis közt bokorban, sok esőben, hóban
 holtig csak nyomorognom?
- 3 Medvéknek barlangit, vadak lakóhelyit
 mi haszon, hogy bójárom?
 Emberek nem lakta földön ily régota
 mi jutalmamat várom?
 Ha mindenütt éget szerelem éngemet,
 mind bűm, kínom csak károm.

- 4 Sokszor vadászással, szép madarászással
én mind csak azon voltam,
Hogy nagy szerelmemet, ki forral engemet,
szívemben mint megoltsam,
De semmit nem nyertem véle, sőt vesztettem,
mert inkább égtem, gyúltam.
- 5 Mert valahol járok s valamit csinálok,
elmémbe mind ott forog
Julia szép képe, gyönyörű beszéde,
lelkem érte forr, buzog,
Valahová nézek, úgy tetszik szememnek,
hogy mind előttem mozog.
- 6 Noha felmetszette szívem közepette
Cupido néki képét
Gyémánt szép bötűkkel maga két kezével,
de mégis szép személyét
Nézni elűz engem, noha nyilván érzem,
hogy csak vallom gyötrelmét.
- 7 Más kegyes is engem szeret, de én őt nem,
noha követ nagy híven,
Azért, mert az Isten, csodául nagy bölcsen,
csak Juliára éppen
Minden nagy szépséget e földön úgy szerzett,
hogy senki szebb ne légyen.
- 8 Óh, énreám dihűdt, elvesztemre esküdt
igen hamis szerelem!
Miért nem holdultatsz meg annak, kit jártatsz
utánam szerelmesen?
S mire kedvem ellen gyútasz ahhoz engem,
aki megnyerhetetlen?
- 9 De te törvényidnek, noha csak vesztenek,
kételen kell engednem,
Zsámolyul vetettél, rabjává ejtettél
mert Juliának engem,
Kínját, hiszem csoda, hogy mintha jó volna,
oly örömet viselem.
- 10 Mint az leppentőcske gyertyaláng közibe
magát akartva üti,
Nem gondolván véle, hogy gyertyaláng heve
meg is égeti, süti,
Szívem is ekképpen Julia szenében
magát örömet fűti.

- 11 Hatalmas szemei, haragos beszédi
 éngem noha vesztenek,
De minden szépségnél, minden szerelemnél
 mégis inkább tetszenek,
Rajta esik, hal, vész lelkem, s csak az nehéz,
 hogyan tart számkivetettnek.
- 12 De ám akár medgyen vélem bár szerelem,
 szabad légyen már véle,
Csak hogy ezt engedje kínom érdemébe,
 hogyan amint felmetszette
Juliát szívemben, szinte úgy versemben
 is tessék meg szép képe.
- 13 Hideg lévén kívöl, égvén pedig belöl
 Julia szerelmétül,
Jó hamar lovakért járván Erdély földét
 nem nagy fáradtság nélkül,
Ezt öszverendelém, többé nem említvén
 Juliát immár versül.

Ez az Juliáról szerzett énekeknek a vége

ÖTVENKILENCEDIK KÖVETKEZIK MÁS: ZSÓFI NEVÉRE

[azon nótára]

- 1 Szerelem istene, Venusnak ereje
 most meg megkönyékezett,
Elmém nagy bánatban, szívem is új lángban
 egy szép szűz miatt veszett,
Kit előbb is láttam, de reá nem gyúltam,
 mert így, mint most, nem teszett.
- 2 Óh, véghetetlen kín, kit angyali szép szín
 víg szívemre bocsátott!
Immár orvosságot hol leljek gyógyítót
 bűm ellen, ki rám jutott,
Ha súlyos szerelem kinnal sujtól éngem,
 s bűmra esmét fordított?
- 3 Fekete gyászába, mint sűrű árnyékba
 liliom, úgy fejezlik,
Szép piros orcája, fekete zománcba
 mint rubin, úgy tündöklöklik,
Slejt öltözetében, mint a sovány böjtben
 Mária képe, úgy fénylik.

- 4 Igazán görögöl nevet keresztségből
adtak szép személyére,
Méltán Zsófi neve azért, mert bölcs esze
vagyon néki mindenre,
Tud fedni szerelmet, noha igen szeret,
nincsen gonosz hírére.
- 5 Áldott Venus asszony, kinél nyilván vagy
lelkem súlyos gyötrelme,
Jó szolgálatomért, nagy kínvallásomért
gyújts fel ezt szerelemre,
Régi sok bűm után hadd élhessek vígan
evvel immár kedvemre!
- 6 Mikor fényes bogár Szent Ivány hóban jár
a nyárnak közepében,
Ajánlván lelkemet akkor egy szép szűznek
áldozatul kezében,
Szerzém ezt versekben az másfélezerben
és az nyolcvankilencben.

HATVANODIK

BÉCSI ZSUZSÁNNÁRÓL S ANNA-MÁRIÁRÓL SZERZETTE

*az „Doklei sem se divicicom bila”nótájára,
vagy amaz lengyel nótára: „A pod liesem”*

- 1 Az Zsuzsánna egy szép német leán,
Bécsben lakik Tífingráb utcáján,
Piros rózsza tündöklök orcáján,
Szép kaláris tetszik az ajakán,
Kit sok vitéz kíván
Szép voltát csudálván,
De csak héában szeretik sokan.
- 2 Vagyon ennek egy szép atyjafia,
Kinek neve víg Anna-Mária,
Sok jó úrfi csak azt síja-ríja,
Mert mint nénje, szép, s nincs semmi híja:
Arany színű haja,
Mint egy gyöngy az foga,
Tiszta mézzel foly ő édes szava.
- 3 Egy társommal midőn én ballagnék,
Szerencsére rájok találék,
Rájok nézve ottan felgerjedék,
Jó társom is szerelemben esék.
Ők ottan éleszték,
Kedveket jelenték,
Vélek azért mi megesmérkedénk.

- 4 Kezet fogván egymással azontúl,
Házban lépénk mindnyájan utcárúl,
S mint az méhek szegfű szép virágrúl,
Mézet szedénk egymás ajakárúl;
Minden bánatunktúl
Ott mi esénk távul,
Hogy szerelmet nyerheténk egymástúl.
- 5 Többet szólnom dolgunkról nem szükség,
Elég, hogy megvolt minden édesség,
Ölelgetés, csók, tánc, gyönyörűség,
Ékes beszéd, tréfálás, nevetség,
Ki ugyan nem elég
Bús szívemnek, mert ég,
De versemben itt légyen immár vég.
- 6 Kurta oktáván a sovány böjtben,
Pozsony városából kimentemben
Szerzém ezeket ilyen versekben
Táncnótára egy kisdéd énekben,
Az másfélezerben
És nyolcvankilencben,
Hogy bécsi virág juta eszemben.

HATVANEGYEDIK EGY KATONAÉNEK, IN LAUDEM CONFINIORUM

az „Csak búbanat” nótájára

- 1 Vitézek, mi lehet ez széles föld felett
szebb dolog az végeknél?
Holott kikeletkor az sok szép madár szól,
kivel ember ugyan él;
Mező jó illatot, az ég szép harmatot
ád, ki kedves mindennél.
- 2 Ellenség hírére vitézeknek szíve
gyakorta ott felbuzdul,
Sőt azon kívül is, csak jó kedvéből is
vitéz próbálni indul,
Holott sebesedik, öl, fog, vitézkedik,
homlokán vér lecsordul.
- 3 Veres zászlók alatt lobogós kopiát
vitézek ott viselik,
Roppant sereg előtt távol az sík mezőt
széllyel nyargalják, nézik;
Az párducká pákkal, fényes sisakokkal,
forgókkal szép mindenik.

- 4 Jó szerencsen lovak alattok ugrálnak,
hogyha trombita riadt,
Köztök ki strázsát áll, ki lováról leszáll,
nyugszik reggel, hol virradt,
Midőn éjten-éjjel csataviseléssel
mindenik lankadt s fáradt.
- 5 Az jó hírért, névért s az szép tisztességért
ők mindent hátra hadnak,
Emberségről példát, vitézségről formát
mindeneknek ők adnak,
Midőn, mint jó rárók, mezőn széllyel járók,
vagdalkoznak, futtatnak.
- 6 Ellenséget látván örömmel kiáltván
ők kopiákat törnek,
S ha súlyosan vagyon az dolog harcokon,
szólítatlan megtérnek,
Sok vérben fertezvén arcul reá térvén
űzöt sokszor megvernek.
- 7 Az nagy széles mező, az szép liget, erdő
sétáló palotájok,
Az utaknak lese, kemény harcok helye
tanuló oskolájok,
Csatán való éhség, szomjúság, nagy hévség
s fáradtság multságok.
- 8 Az éles szablyákban örvendeznek méltán,
mert ők fejeket szednek,
Viadalhelyeken véresen, sebesen,
halva sokan feküsznek,
Sok vad s madár gyomra gyakran koporsója
vitézül holt testeknek.
- 9 Óh, végbelieknek, ifjú vitézeknek
dicséretes serege!
Kiknek ez világon szerteszerént vagyon
mindeneknél jó neve,
Mint sok fát gyümölcscsel, sok jó szerencsékkel
áldjon Isten mezőkbe!

**[HATVANKETTŐDIK]
AMATORUM CARMEN
DE VIRGINE MARGARETA**

[azon nótára]

- 1 Vitézek karjokkal, kígyók fulákjokkal,
bikák szarvokkal sértnek,
Körmökkel szép sólymok, foggal oroszlányok
szagatnak, azmit érnek,
Csak az szép leányok s az basiliscusok,
hogya a szemekkel ölnek.
- 2 Azminthogy újobban éngemet is mostan
egy nevedéken szép szűz
Két fekete szemmel, mint fényes fegyverrel,
már szörnyű halálra űz,
Kit hogyha reám vét, gerjeszti szerelmét
bennem, ki úgy ég, mint tűz.
- 3 Mely tűz hogy éngemet még hamuvá nem tett,
senki nem csudálhatja,
Fulgosius amint a nagy csudákról írt,
valaki azt meglátja,
Holott nagy csudául ír szarvasbogárrúl,
s bizonságát is adja,
- 4 Hogy vadnak bogarak, kik láng között járnak,
szárnyon szépen repülnek,
S nem csak meg nem égnek, de ottan elvésznek,
mihent lángból kikélnek,
Így tűz éngemet is éltet, ha emészt is,
s nem hágy vészni éltemnek.
- 5 Mely szerelmes tüzem, hogyha eddig éngem
nem szárazgatott volna,
Könnyhullásom miatt, mint egy folyó patak,
mind elcsorgottam volna,
De viszont könyvemnek köszönöm, hogy élek,
mert tüzemet az oltja,
- 6 Hogy mind el ne fogynék, de csendesen égnék
kevesebb gyötrellemmel,
Csak képes örömmel, jó gyönyörűséggel,
szeretőm szerelmével,
Ki nekem elég kincs, mert világon jobb sincs,
mint édes keserűvel.
- 7 Igyenesen felnőtt, szép nyers ciprusvesszőt
jegyez mert ő termete,
S kalárist kis szája, rózsát szép orcája,
mézet ereszt beszéde.
Kivel mit gondolok? Hát ha szegény vagyok
is, hadd éljek kedvemre!

- 8 Sok kincs, nagy gazdagság, pénz, marha, uraság
bár mind azoké legyen,
Akiket fösvényesség, nagy telhetetlenség
gyötör szüntelenképpen,
Én az kis értékkel ha tűnök jó kedvvel,
hiszem, nincs senki ellen.
- 9 Hónál fejérb lábát zöld pázsiton harmat
ha néha nedvesíti,
Hogy mezítláb járván csak mulatságában
szép virágít csipkedi,
Akkor bokrok megül nézvén, szerelmétül
égek, örülvén néki;
- 10 Merthogy bölcs versekre gyengén énekelve
ereszti ki szózatját,
S hol gömbölő nyakán, s hol jól termett vállán
terengeti szél haját,
Midőn gondolkodván, kertében ballagván
köti szép koszoróját,
- 11 Már ezután azért ez egészségéért
sok jó kópia romol,
Vitézek homlokán szablya miatt gyakran
szerelméért vér omol,
Mert ez az a virág, ki miatt barátság
társok között felbomol.
- 12 Szent Lőrinc-nap után az ezerötszázban
és az nyolcvankilencben,
Remete módjára havasok aljába
élvén, szerzék versekben
Arról, ki oly, mint hölgy, s kinek neve szép gyöngy
a bölcs deáki nyelvben.

[HATVANHARMADIK]

COLLOQUIM OCTO VIATORUM ET DEAE ECHO VOCATAE

ugyanazon nótára

- 1 Nyolc ifiú legén minap úton menvén
egy erdőben jutának,
Estvefelé lévén, tréfálván, beszélvén,
ők egymásnak mondának:
Végünk szót Echótól - mond - mi mátkáinkról,
mondja nevét azoknak!

- 2 Credulus az első, lőn azért elkezdő,
s monda nagyon kiáltva:
Echo, de kicsoda, aki sok kínomba
most megvigasztalhatna?
Kérlek, mondd meg nevét, kit mint idvösségét,
bús lelkem úgy kív[ÁNNA!
- 3 Mosolyog magában Credulus ezt hallván,
s rajta csak csudálkozik;
Őutána azért tőn az ilyen kérdést,
ki társaság közt másik:
Ki fagyott elmémhez - mond -, mint víz nagy dérhez,
télben jég amik[OR SÍK?
- 4 Harmadik is monda nagy hangosan szólva
mindenek hallotára:
Echo, jó asszonyom, kinek régi kínom
vagyon nyilván tudtára,
Kérlek, hogy nevezd meg, kicsoda lelkemnek
javával tölt ko[SÁRA?
- 5 Szavát elereszté, negyedik is kezdé
el Echóhoz kérdésit
Szép szerelmeséről, kihez gerjed belől,
s kit szíve szerint óhít:
Szörnyű kára után nevezd meg - mond - nyilván,
szeret lelkem im[MÁR KIT?
- 6 Ezután ötödik, ki mentül kisebbik,
Credulus atyjafia,
Mindjárt előszóla, felszóval kiáltva
Echót nevezi, híja:
Ki az, kire engem gyújtott - mond - ily igen
Venus futo[SÓ FIA?
- 7 Hatodik Aminta, előáll, monda,
mert veszett, alég várja,
Hogy szent nevét hallja annak, ki ő lángja,
s kinek javát akarja:
Hát annak ki neve - mond -, aki szerelme
szívemet kinnal [MARJA?
- 8 Szóla hetedik is, kinek neve Thyrsis,
s ki hazáját elhadta
Azért, hogy egy kegyes, akihez szerelmes,
szerelmét megtagadta:
Régoltától fogva szerelem kínjába
engem - mond - ki sí[KATA?

- 9 Utolsó a Montan, kinek édes társán
való nagy bánat árta,
Nagy fohászkodással így szóla Echóval,
jutván eszébe kára:
S annak tudd-é nevét - mond -, kiért szívem ég,
s ki ez sok kínban [MÁRTA?
- 10 Egy szegény szarándok, régi barátotok
éneklette ezt néktek,
Kik a magyar nyelven való versszerzésen
egymással vetekedtek,
Kit a nagy hamisság és háládatlanság
föld szélére kergettek,
- 11 Az másfélezerben és nyolcvankilencben
Szent Bertalom-nap után,
Világ határára való bujdosásra
keservesen indulván
Édes hazájából, jóakaróitól
siralmasan búcsúzáván.

[HATVANNEGYEDIK]

**ANIMUM INGRATITUDINEA MATAE
MAERENTEM IPSEMET SOLATUR**

ad notam: „Minden állat dicsér, Úr Isten, tégedet” etc.

- 1 De mit gyötresz engem most, keserves lelkem?
Nincsen anélkül is elég sok veszélyem,
Hogy te is oly búval keserítesz engem,
Kin csak örül, tudod, édes ellenségem?
- 2 Ha hozzád hajlana, mégsem volna csuda,
De az lehetetlen, bár maga kívánna,
De magad jól tudod, hogy nem is kívánja,
Azért felejts el, mert nincs több orvossága.
- 3 Ily háládatlanság nemcsak rajtad esett,
Sámson is csak szép Dalila miatt veszett,
Ellenség kezében Fulviust mi ejtett,
Ha nem felesége, kivel ő sok jót tett?
- 4 Egyéb bűn jutalmát az fejedelmekre
Bízta Isten, e földi törvéntévőkre,
De az háládatlanság szörnyű vétkére
Maga visel gondot megbüntetésére.
- 5 Azért bízd őreá bosszúd megtorlását,
Higgyed, megmutatja rajta is ostorát,
Feledékenséggel viseld szíved kárát,
Mert az nyerhetetlen, másnak adta magát.

- 6 Lám, mind szívet, elmét, Isten nem rosszt adott,
Hát miért kesergesz? Ne hadd el magadot!
Szemérem ez tőled, ki másnak tanácsot
Szoktál gyakran adni, hogy bú így meghajtott!
- 7 Ébredj fel azért már keserves sok búdból,
S ne gondolkodjál ez rút bosszúállásról,
Bizonyíts evvel is meg, hogy szereted jól,
Mert nem illik hozzád, hogy róla gonoszt szólj.
- 8 Háládatlanságán sírván szeretőmnek,
Mostan szerzettetek tőlem ez kis ének,
Kiben az a tanács legyen mindeneknek,
Hogy senki ne higgyen soha szerelmének;
- 9 Indulnak oly könnyen mert ők ide-s-tova,
Mint szinte aszú ág szél fuallására,
Böcsülik maguk közt s tartják legnagyobbra
Azt, aki közülünk többet ejtett búra.

[HATVANÖTÖDIK]

SZARÁNDOKNAK VAGY BUJDOSÓNAK VALÓ ÉNEK

az „Minden állat dicsér, Úr Isten, [tégedet]” nótájára etc.

- 1 Pusztában zsidókat vezérlő jó Isten,
Ki előttök mentél tüzes oszlopképben,
Ígéret földére vezérelvén szépen,
Kalauzok voltál minden szerencséken.
- 2 Te adtál csillagot három szent királynak,
Vezérül is angyalt ifjú Tóbiásnak,
És Heródes előtt futó Szűz Máriának,
Te voltál vezére minden szarándoknak.
- 3 Könyörgök, nékem is hogy légy már vezérem,
Mert, ím, bujdosni úz nagy bú és szemérem;
Én Istenem, ebben ne vesszen el vérem,
Őrizz meg gonosztól, felségedet kérem!
- 4 Építs fel elmémet az jó bölcsességgel,
Szívemet peniglen hittel, merészséggel,
Bujdosó fejemet törödelmességgel,
S te adtad lelkemet buzgó könyörgéssel!
- 5 Jártomban-költömben hogy csak reád nézzek,
Búmban, örömemben reád figyelmezzek,
S jó, gonosz szerencsét csendesén viseljek,
Soha semmi helyen el ne felejtselek;

- 6 Hogy bujdosásom ideje tölte után
Én édes hazámban térjek esmét vígan,
Mind azokat jó egészségben találván,
Aki szomorkodnak éntőlem búcsúzván.
- 7 Felejts el annak is háládatlanságát,
Aki most erre vett engem, régi rabját,
Ámbár élje vígan felőlem világát,
Csak énbennem olts meg nagy szerelmem lángját!
- 8 Én édes hazámból való kimentemben,
Szent Mihály nap előtt való harmad hétben,
Az másfélezerben és nyolcvankilenben
Az ó szerint, szerzém ezt ilyen énekben.

[HATVANHATODIK]
VALEDICIT PATRIAE, ANICIS IISQUE
OMNIBUS QUAE HABUIT CARISSIMA

ad notam: „Minden állat dicsér, Úr Isten tégedet” etc.

- 1 Óh, én édes hazám, te jó Magyarország,
Ki keresztyénségnek viseled paizsát,
Viselsz pogány vérrel festett éles szablyát,
Vitézlő iskola, immár Isten hozzád!
- 2 Egriek, vitézek, végeknek tüköri,
Kiknek vitézségét minden föld beszéli,
Régi vitézséghez dolgotokat veti,
Istennek ajánlva légyetek immár ti!
- 3 Ti is, rárószárnyon járó hamar lovak,
Azkiknek hátokon az jó vitéz ifjak
Gyakorta kergetnek, s hol penig szaladnak,
Adassék egészség már mindnyájatoknak!
- 4 Fényes sok szép szerszám, vitézlő nagy szépség,
Katonatalálmány, újforma ékesség,
Seregben tündöklő és fénlő frissesség,
Éntülem s Istentül légyen már békesség!
- 5 Sok jó vitéz legény, kiket felemeltem,
S kikkel sok jót tettem, tartottam, neveltem,
Maradjon nálatok jó emlékezetem,
Jusson eszetekbe jótétemről nevem!
- 6 Vitéz próba helye, kiterjedt sík mező,
S fákkal, kősziklával bővös hegy, völgy, erdő,
Kit az sok csata jár, s jószerencse leső,
Légyen Isten hozzád, sok vitézt legelő!

- 7 Igaz atyámfia s meghitt jóbarátim,
Kiknél nyilván vadnak keserves bánatim,
Ti jutván eszembe hullnak sok könyveim,
Már Isten hozzátok, jó vitéz rokonim!
- 8 Ti is, angyalképet mutató szép szüzek
És szemmel öldöklő örvendetes menyek,
Kik hol vesztettetek, s hol élesztettetek,
Isten s jó szerelem maradjon véletek!
- 9 Sőt te is, óh, én szerelmes ellenségem,
Hozzám háládatlan, kegyetlen szerelmem,
Ki érdemem - - - - -
- - - - -
- 10 Ti pedig, szerzettem átkozott sok versek,
Búnál kik egyebet nékem nem nyertetek,
Tűzben mind fejenként égjete, vesszete,
Mert haszontalanok, jót nem érdemletek.

VALAHÁNY TÖRÖK BEJT, KIT MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTTAK

*Alem cicegi derer isen bir güle degmez,
Sohbette güzel olmaz iken bir pula degmez.*

Interpretatio quam in Iuliam retorsit

Ez széles világon mennyi virág vagyon,
mindaz sem ér egy rózsát,
Az oly vendégség is, kiben egy kegyes sincs,
mindaz sem ér egy bapkát,
Én is minden szűznél, ki ez világon él,
feljebb tartom Juliát.

*Bana geda diyenler, devletli hanım yok mudur?
Yoksa ben adem degil miyim, ya canım yok mudur?*

Interpretatio cum ornatu

Ti, kik szegénységet én szememre vettek,
én hiszem, azt tudjátok,
Hogy a vidám szemű s vékony szemöldökű
kegyes rabja nem vagyok;
S hogy ember sem vagyok, s lelkem is egy szál sincs,
talám azt alítjátok?

*Yine ebruların kurmus kemani,
Atar gamzin oku, canum nisani,
Yoluna komusum ben cism i cani,
Sever dilber beni, ben dahi ani.*

Ismét felvetette szemöldök íjébe
szép szemének idegét,
Kiből tüzes nyilat szívemre ő bocsát,
lövén, mint feltett jegyét;
De bár vesszen fejem, tudom, szeret engem,
szinte mint én személyét.

*Nigara sende hatm olmus güzellik, tazelik, terlik,
Beni bu gam bucaginda koyasin, bu mudur erlik?*

Tebenned, Julia, mind világ csudája
épen megtetszik: szépség,
Ékesség, édesség, eszesség, szelédség,
udvari gyönyörűség;
De hogy búmban így hágysz, s csak még ingyen sem szánsz,
az-é a jó emberség?

*Beni cevriyle öldürse demem ol yara kanlidir,
Helâl olsun ana kanım güzel [.....] kanlidir.*

Ha nagy haragjában megöl is Julia,
mégsem mondom gyilkosnak,
Azért mert csak ötet, senki nem egyebet
vallok én asszonyomnak,
Mint örökös úr bír lelkemmel, ha rá sír,
hogyan véget nem vet búmnak.

*Dedim ol sah güzele: var m'ola bir mah bedeli?
Gül gibi güldü, dedi kim: ya ne sandin be deli?*

Egykor szép Juliát látván, hogy ő magát
szép tükörébe nézné,
Kérdém: E világra ily szépséget másra
Isten vallyon adott-é?
Mosolga s felele: Ily szép ki lehetne
- mond -, megbolondultál-é?

*Kimseler görmüs degildir tenden canın gittigin,
Illa ben gözümler gördüm, iste canımdır giden.*

Mikoron kirepül lélek beteg testből,
soha senki nem látta;
De az én szerelmem, ki olyan, mint lelkem,
hogyan fejemet elhadta,
Most szemem jól látta, de vélni sem tudta,
hogyan magát másnak ádta.

*Dilber demis ki: mail olanlar belamüze
Layık midir ki nail olalar cefamüze?*

Egykor szép Julia magába így szóla
- mond -: Kik engem szeretnek,
Egyaránt való jót méltó-é, hogy azok
mind fejenként végyenek?
Nem, mert nem igazság, hanem a boldogság
adassék már csak ennek!

*I benim gül yüzlü yarım, dünyami zindan eyleme,
Asigini tepeleyip kan üstüne kan eyleme.
Vakit olur rakip gelir, düzersiniz sohbetini,
Sakin ki sensin ol vakti, kollari divan eyleme.*

Rózsaszínű lelkem, én édes szerelmem,
ne kösd meg világomot,
Szánj engem, rabodot, ki tűröm kínodot,
nézd, kérlek, nyavalyámat,
Más ölében ne dőlj, hanem inkább megölj,
hogyansem úgy többíts búmot!

CÉLIA-VERSEK

[ELSŐ]

(1)

.....
Kit csak azért mível, hogy ismét nagy tűzzel
veszesse el életem,
Hozzám azért most láss, Mars, Diana, Pallas,
most légyetek melletttem!

(2) Cupido, nyiladnak magam vagyok-é csak
célül támasztott jele?

Csak az én szívem-é, senki nem egyébé
nagy szenednek tűzhelye?
Csak az, ő így szóla, s ha bánod, tégy róla,
- úgymond -, ha jóm nem kelle.

(3) Megadtam magamot, kösd meg bár karomot
rabszíjaddal, Cupido,

Csak fejemet ne vedd, életemet szenvedd,
ne járjak úgy, mint Dido,
Ki hogy csalatkozték, törben bocsátkozék:
segélj, szerelmet szító!

[MÁSODIK]

**UGYANAKKOR, HOGY MEGKEDVELI CÉLIÁT, EKKÉPPEN
KÖNYÖRÖG MINDJÁRT NÉKI, HOGY KEGYES SZEMEIT REÁ
VETVÉN, VÉGYE BÉ SZERELMÉBEN S VIDÁM JÓ KEDVÉBEN**

(1) Két szemem világa, életem csillaga,
szívem, szerelmem, lelkem;

Kinek módján, nevén, szaván, szép termetén
jut eszembe énnékem
Régi nagy szerelmem, ki lőn nagy keservem;
végy szerelmedben engem!

(2) Reménlett jóm, kincsem, mi örömmel hintsem
én ez árva életemet,

Ki csak terajta áll, s nálad nélkül halál,
csak tőled vár kegyelmet,
Hogyha utálod azt, ki téged néz s virraszt,
s magánál inkább szeret?

- (3) Hajnalban szépülnek fák, virágok, füvek,
harmaton hogy nap felkél,
Cseng szép madárszózat, vígan sétál sok vad,
reggel, hogy elmúlt éjfél,
Újul zöld bokor is, de nékem akkor is
gondom csak merő veszél.

HARMADIK

KIBEN KÖSZÖNI CUPIDÓNAK HOZZÁ VALÓ KEGYELMÉT, TUDNIILLIK HOGY CÉLIÁT SZERELMÉRE FELGERJESZTETTE, S KEZÉBEN ADTA

azon nótára

- 1 Kegyelmes szerelem, ki ily jól tél velem,
áldott légyen te neved,
Veszendő voltomban hogy segélél mostan,
hála légyen teneked!
Kérlek, panaszimért, ki téged gyakran ért,
jódot rólam el ne vedd!
- 2 Keserves fájdalmim, gyötrő gondolatim,
távozzatok el tőlem,
Kik mind éjjel-nappal csak búval-bánattal
forgottatok körülöm,
Mert megkegyelmezett, s minden jót végezett
Célia énfelülem.
- 3 Ez föld szép virágja, éltető illatja
hogya szívemre hatott,
Miért szomorkodjam, s vígan mért ne lakjam,
mért viseljek bánatot?
Hiszem elég eddig, azmíg nem voltam víg,
hadd éljek már jó napot!
- 4 Az ország csillaga, szerencsés világa
hogya fejemre terjedt,
Nékem szolgál, fénlik, más elől eltűnik,
csak egyedül rám gerjedt,
Ha mi bút rettegek? Miért nem örvendek?
Lám, nem érzek kint s terhet!
- 5 Ez világ minékünk, kiben mi most élünk,
vendégfogadó házunk,
Kiben ha ma lakunk, vagy jót vagy bút látunk,
de holnap meg kimúlunk,
Azért azon légyünk, azmíg tart életünk,
légyen víg telünk-nyarunk!

NEGYEDIK

**KIBEN AZ CÉLIA FEREDÉSÉNEK MÓDJÁT ÍRJA MEG,
ANNAK FELETTE PENIG TERMETÉRŐL, MAGA VISELÉSÉRŐL
ÉS SZÉPSÉGÉRŐL IS SZÓL**

- 1 Csudálván egy ferdőt, ki felette nagy gözt
magában eresztene,
Ferdős okát mondja: Ez - úgymond - nem csuda,
mert Célia ül benne,
Kinek mezítelen testére szerelem
gerjedvén, füstí menne.
- 2 Mint az kevély páva verőfényen hogyha
kiterjeszti sátorát,
Mint égen szivárván sok színben horgadván
jelent esőre órát,
Célia oly frissen, újforma sok színben
mégyen táncban szaporát.
- 3 Mint nap szép homállyal feje felhő által
verőfényét terjeszti,
Oly gyenge világgal vékony fátyol által
haja színét ereszti
Célia befedvén, s mellyén tündökölvén
drága gyémántkereszti.
- 4 Támadtakor napnak, mint holdnak, csillagnak
hogy enyészik világa,
Úgy menyek-szüzeknek, mint az szép füveknek,
vész szépsége virága,
Mihent közikben kél Célia, azkinél
égnek nincs szebb csillaga.

ÖTÖDIK

**KIBEN AZ CÉLIA SZERELMÉÉRT VALÓ GYÖTRELMÉRŐL
SZÓL, HASONLÍTVÁN AZ SZERELMET HOL MALOMHOZ
S HOL HARANGHOZ**

- 1 Mely csuda gyötrelem ez, hogy a szerelem
búmrá most malommá lett,
Hol mint gabonáját, éngemet, szolgáját
szép Céliával őrlet,
Siralmam patakja az kereket hajtja,
kin liszté létig töret.
- 2 Ím, az nagy szerelem miatt búsult lelkem
már szinte haranggá lett,
Kit szerelem bennem félen vér ellenem,
rám támadván amellet,
Azért kong jajszóval, zúg fohászkodással
szegény, nyugalma helyett.

- 3 Mint egy kristálykövet soha el nem törhet,
noha éget, verőfén,
Úgy az én szívemet, noha vall gyötrelmet,
el nem rontja tüzes kén,
Csak gyúl szegény s hevül, mert szertelenül fül,
mint kristály, kit süt hév szén.

IN EANDEM FERE SENTENTIAM

- 1 Kiáltok, csak bolygok, mint megszélhűdt ember,
Mert belől égek, mint tűzben száraz kender,
Gondom, búm, veszélyem véghetetlen tenger.
- 2 Paradicsombéli szépség ábrázatja,
Virágzó szép tavasz képe állapotja,
Szépségnek s nemcsak szépnek magát mondhatja.

HATODIK

**KIBEN AZ SZERETŐJÉTŐL VALÓ ELVÁLTÁN KESEREG,
FÉLTVÉN, ÉS ITT AZ LELKÉHEZ IS HASONLÍTJA**

- 1 Az mely keresztyén hű, s kiben nincs hamis szű,
lelkét ördögtől félti,
Nem csuda, én is hát hogy féltem Céliát,
midőn gonosz késérti,
Mert csak ő az lelkem, csak ő jóm énnékem,
éltemet ő segíti.
- 2 Óh, siralmas szállás, kit keserves válás
szegény fejemnek rendelt!
Immár hová légyek, s ölemben kit végyek,
ha szántalan bú terhelt?
Óh, szerencsétlen nap, ki elragad és kap
attól, ki híven kedvelt!
- 3 Szerelmesétől vált, nem csuda, az halált
hogya fejére kéri,
Mert bújában halál orvosságot talál,
fájdalma végét éri,
De az szörnyű válás végtelen kínvallás,
szívét örökké sérti.

HETEDIK

KIBEN AZ KESERGŐ CÉLIÁRÓL ÍR

- 1 Mely keserven kiált fülemile, fiát
 hogyha elszedi pásztor,
Röpes ide-s-tova, kesereg csattogva
 bánattal szegény akkor,
Oly keservesképpen Célia, s oly szépen
 sírt öccse halálakor.
- 2 Mint tavasz harmatja, reggel ha áztatja
 szépen jól nem nyílt rózsát,
Mert gyenge harmattúl tisztul s ugyan újul,
 kiterjeszti pirosát,
Célia szinte oly, hogyha szeméből foly
 könyve s mossza orcáját.
- 3 Mint szép liliomszál, ha félbemetszve áll,
 fejét földhöz bocsátja,
Úgy Célia feje vagyon lefiggesztve,
 mert vagyon nagy bánatja,
Drágalátos könyve hull, mint gyöngy, görögve,
 vagy mint tavasz harmatja.

NYOLCADIK

KIBEN A MAGA OK NÉLKÜL VALÓ GYANÚSÁGÁBAN BÁNKÓDIK

- 1 Óh, én bolond eszem, ki ezt cselekeszem
 hamis gyanúságommal,
Kiért méltó volnék, hogy halált kóstolnék,
 ezt mívelvén nagy jómmal,
Már mint leljem kedvét, ha éltig csak rám vét
 keserves siralommal?
- 2 Átkozott gyanúság, kétséges bosszúság,
 gyógyíthatatlan méreg,
Ahová te beférsz, onnan nehezen térsz,
 odaragadsz, mint kéreg,
Bétöltöd mérgeddel, kit szerelem legel,
 a pokolbéli féreg!
- 3 Nemz téged álnokság, szó, hír és hazugság,
 tart esztelen bolondság;
Segít értetlenség, nevel hertelenség,
 nem nyughatol, gonoszság;
Temiattad elvész, ki hinni gyorsan kész,
 s kiben nincs jó okosság.

- 4 De azki okosan s elébb bizonyosan
szónak végére mégyen,
Vagy maga gondolja, vagy mástúl megtudja,
minek mi oka légyen,
Ezt bezzeg nem bántod, mert magad is látod,
hogy erőd kicsint tégyen.
- 5 Szép Procris te régen vesztvén szörnyűképpen
halálra eresztetted,
Szép Deianirával nem akaratjával
Herculest elvesztetted,
Most is hol szerelem, lesz ott szűgyőtrelem,
hol fészketet verheted.
- 6 Távozzál el tőlem, mert elhidd felőlem,
hogy csak héába furdalsz,
Az igaz szerelem lakik együtt velem,
csak kár, hogy így ostromlasz;
Távozzál hát tőlem, vész el már előlem
gonoszság, mert megrontasz!

IN EANDEM FERE SENTENTIAM

Vétettem ellened, kételkedvén benned,
lelkem, óh, szép Célia,
Könyörgök, vétkemnek miatta kedvednek
rajtam ne légyen híja,
Medgyek, ha elvészek, ha hamuvá leszek
kemény haragod mia'?

KILENCEDIK

**KIBEN JULIÁHOZ HASONLÍTTA CÉLIÁT MINDEN ÁLLAPATJÁBAN,
CUPIDÓVAL IS FEDDIK, HOGY (HOLOTT HAZÁJÁBÓL IS Ő
KERGETTE KI) OTT SINCS NYUGALMA MIATTA**

- 1 Julia szózatját, kerek ábrázatját
Cupido úgy mutatja
Célia beszédén, örvendetes képén,
hogy mikor szemem látja,
Juliának véli, mikor tekintéli,
mert szívemet áztatja.
- 2 Egyenlő két rózsza, kinek mind pirosa,
állapatja, színe egy,
Sem egy ágon termett, kit zöld levél fedett,
nem hasonlóbb két ért meggy,
Mint ez Juliához, kinek szép voltához
gerjedek, mint Aetna-hegy.

- 3 Átkozott Cupido, szerencsémeket rontó,
régi nagy ellenségem,
Hazámból kiűzél, ide is rám jüvél,
érd bátor immár végem,
Csak tüzedet ne szíts, szívemben se többíts
régi szerelmes mérgem!
- 4 Dühös, elégedjél, amint kikergetté
éngemet szép hazámból,
Elégedjél, kérlek, itt is, azmint félek,
ne űzz ki nyugalmamból!
Mi jutalmod bennem, ha esem tüzedben?
Mi hasznod nyavalyámból?
- 5 Virága éltemnek, akinek örüljek,
teljességgel elszáradt,
Vidám kedvem helyett, kiből vészek mellett
kétszer üszög rám áradt,
Siralmas káromon való nagy panaszzom
miatt nyelvem elfáradt.
- 6 Immár zászlód alól kiköltem, sőt távol
járok nagy seregedtől,
Mert kis haszon mellett túrnöm sokot kellett,
míg vártam te kezedtől,
Immár uram is más, Pallas és vitéz Mars,
kik mentenek tüzedtől.
- 7 Gondolkodván rajta csak té-tova hajta
fejét Cupido szómon,
Monda: Szegény bolond, Mars-é te gyámolod?
Hát hol az én hatalmom?
Ketten csak ti vadatok, kik semmit nem adtok
én bosszúállásomon?
- 8 Azelőtt is maga Mars, meggondolhatdsza,
mint járt egyszer miattam,
Mikor kedve ellen merő mezítelen
mindennek látni hadtam,
De azmint esmérem, nem gondoltok vélem,
de megmutatom magam.
- 9 Medgyek? Hová légyek? Jobb-é, hogy engedjek?
Mert se Mars Cupidónak
Nem árt vitézséggel, sem Pallas elmével
úgy mint világbírónak,
No tehát engedek (mert vélek sem érek)
én is hát ez rontónak.

TIZEDIK

KIT EGY CITERÁS LENGYEL LEÁNYRÓL SZERZETT

- 1 Szít Zsuzsánna tüzet szívemben magára,
Cupidóval üzet szerelme dolgára,
Mert kis szája, szép orcája, mint pünkösdi új rózsza,
Fényes haja nap csillaga vagy sárarany sárgája,
Vékony derekacskája.
- 2 Mutat mennyei fént kegyes szemével,
Piros angyali szént szerelmes szenével
Ha hozzá int, vígan tekint, szívemben örömet hint,
De ha megint úgy néz, amint kit gyűlöl szíve szerint,
Ottan érzek súlyos kint.
- 3 Kegyes ábrázatja én aránzó célom,
Citeraszózatja búm rontó acélom,
Venus fattya lelkem hatja, ha szózatját hallhatja,
S ha láthatja, nincs bánatja, búját mind elmúlatja,
Hogy jó kedvét mutatja.
- 4 Kártyát játszván velem, vet szívet tromfomra,
Kit az bölcs szerelem így magyaráz jómrá,
Mondván: Ne félj, sőt vígan élj, mert tiéd az szép személy,
Veres levél tromfodra kél, csak azért, hogy jót reménlj,
Semmi gonoszt te ne vélj!
- 5 Mert már néked adta nagy szerelmű szívét,
Viszont nála hadta szívedet, ő színét,
Így tőled vett szíven szívet, kit tart mint drágakövet;
Örül s nevet, s vígan követ téged, mert lát víg kedvet,
Kit régen eszében vett.
- 6 Így volt akaratja, hogy megnyilatkozzék,
Vagy immár barátja, ne félj, hogy változzék.
Megemlítsen és segítsen, gyakran örömmel hintsen,
S rád tekintsen s ne felejtse, kinél több jó már nincsen,
S kit nem adnál sok kincsen.
- 7 Lengyel szép Zsuzsánna vervén citeráját
És mondván utána gyönyörű nótáját:
Eszem vesztve, eltévesztve, szerelmében sillyesztve,
Felgerjesztve és ébresztve, szívemet elrekesztve,
Belső tűzzel emésztve.

AZ CORTIGIANÁRÓL, HANNUSKA BUDOWSKIONKÁRÓL SZERZETT LATRIKÁNUS VERS

Friss szép fejr póka, édes szűrő móka,
Porcogós Annóka, szerelemnek oka,
Mit haragszol? Hogy nem játszol vélem, kivel egy fráj szól?
Látd-é, víg, ki-ki táncol!

SAJÁT KEZŰ VERSFÜZÉR

AZ ERDÉLI ASSZONY KEZÉRŐL

Ha szinte érdemem nincs is arra nékem,
 hogy ő éngem szeressen,
Csak áldott kezével, mint szép ereklyével,
 éngem, mint kórt, illessen,
Légyek ferge rabja, bátor ne szolgálja,
 csak szinte el ne vessen!

AZ MAGA ELMÉJÉNEK GYORS VOLTÁRÓL AZ SZERELEM MIATT

Forr gerjedt elmémre, mint hangyafészekre,
 sok új vers, mint sok hangya,
Arra, mert szüvemben gerjede szüntelen
 szerelmed tüzes langja,
Szózatod búm verő vigasságtételnek
 gyönyörű édes hangja.

AZ CÉLIA BÁNATJÁRÓL

Mint szép liliomszál, ha félbemetszve áll,
 fejét földhöz bocsátja,
Célia szép feje úgy áll lefiggesztve,
 mert nagyon nagy bánatja,
Drágalátos könyve hull, mint gyöngy, görögve,
 vagy mint tavasz harmatja.

BÁNJA, HOGY HAJNALBAN KELL AZ SZERELMESÉTŐL ELMENNI

Hajnalban szépülnek fák, virágok, füvek,
 harmaton ha nap felkél,
Cseng szép madárszózat, vígan sétál sok vad,
 reggel, hogy elmúlt éfél,
Újul zöld bokor is, de nékem akkor is
 dolgom csak gond, bú, veszél.

FULVIÁRÓL

Lettovább Júliát, s letinkább Céliát
ez ideig szerettem,
Attól keservesen s ettől szerelmesen
vígán már búcsút vettem,
Most Fulvia éget, ki ér bennem véget,
mert tűzén meggerjedtem.

ENNÉHÁNY ISTENHEZ VALÓ ÉNEKEK, KIKET A PSALMUSOKBÓL IS, MAGÁTÚL IS SZERZETT

HYMNI TRES AD SACROSANCTAM TRINITATEM HYMNUS PRIMUS, AD DEUM PATREM, PRO LEVAMINE MALORUM

[az Palatics nótájára]

- 1 Az Szentháromságnak első személye,
Atyaisten dicsőséges felsége,
Mindent ez széles világnak teremője,
Tekints reám, ilyen veszett szegénre!
- 2 Ments és vezess ki, Uram, az sok vészből,
Viselj gondot rólam, te árvád felől,
Ne szakadjak el tőled, Istenemtől,
Segélj, kiáltok csak hozzád egyedül!
- 3 Veszett fejemnek mert oly állapotja,
Mint hajónak, kit elvert tenger habja,
Nincs senki vezére, kormánytartója,
Az sok vesz közt csak az te kezéd ója.
- 4 Reméltelen mindeneknél életem,
Látván veszem, örül sok ellenségem,
Csóválván fejeket, csúfolnak engem,
Barátim is mind idegenek tőlem.
- 5 Gondod nincs rám, mert mindenik azt tudja;
Hogy eddig is éltem, ki-ki csudálja,
Ennek - úgymond - mely veszett állapotja,
Lehetetlen, hogy senki szabadítsa.
- 6 De mind ennyi sok háborúmban is
Érzi lelkem, hogy reménség kívül is,
Csudaképpen még kimentesz végre is,
Noha nem látom most egy csepp módját is.
- 7 Azért ez lelkem érzette sok jódot,
Ne halogasd megszabadításodot,
Mert ha elvészek is, Uram, mi hasznod?
Azzal ugyan nem öregbül hatalmod.
- 8 De ha megmentesz, ez jók következnek:
Egyik ez, hogy mindholtomig dicsérlek,
Másik meg ez, hogy azok is megtérnek,
Kik segedelmedről kétségben estek.
- 9 Terjeszd ki hát fényes orcád világát,
Száraszd azzal szemeim nedves voltát,
Mert csak te fényed siralmat száraszthat,
Búból menthet, jóra mindent fordíthat.

- 10 Nabugodonozort hét esztendőre
Vivéd ismét királyi felségre,
Megszánván, szemedet vetéd szegénre,
Azért tekints reám is, ily veszetre!
- 11 Kiért vélem együtt földi kerektség
Dicsér téged, óh, mennyei nagy felség,
Veszendőnek ki vagy igaz segítség,
Dicsőségeddel rakva mind föld s mind ég.

HYMNUS SECUNDUS

Ad Deum filium, pro impetranda militari virtute,

[az „Vitézek, mi lehet” nótájára]

- 1 Az Szentháromságnak, kinek imádkoznak,
Kristus, másod személye!
Régi vitézeknek, roppant seregeknek
győzhetetlen Istene!
Tehozzád kiáltok, ki katonád vagyok,
vigy, kérlek, vitézségre!
- 2 Régenten Dávidot, juh mellől az pásztort
víd királyi felségre,
Midőn Góliáttal, az nagy óriással
megvívva szemtől szembe,
Kit reménség ellen csudálatosképpen
adál néki kezébe.
- 3 Jó Makkabéusnak, Jeftének, Sámsonnak,
Gedeonnak, Juditnak
Eszet, bátorságot adál diadalmot,
hogy vitézül járnának,
Midőn benned bízván, hadnagyságod után
szerencsét próbálnak.
- 4 Most is vitézeknek te vagy bátor szívek,
kik véled dicsekednek,
De az kevélyeknek, kik mással kérkednek,
csak szégyenvallás helyek,
Mert kit te nem segísz, szíve, esze elvész,
hátat ad ellenségnek.
- 5 Az te nagy nevedben én is most, Istenem,
kötöttem fel szablyámot,
Sok jó szerencsét várok csak tetőled,
s vitézlő sok szép jókot,
Mert nem fizetésért, sem gazdag prédáért
járom, tudod, utamot,

- 6 Hanem szent nevedért s az szép tisztességért,
kiben megkisebbítél,
Noha nem méltatlan, mert rút és szántalan
bűnömért rám gerjedtél,
De felejts el, kérlek, undok vétkeimet,
lám, már eléggé vertél.
- 7 Te vagy szál kopiám, te vagy éles szablyám,
jó lovam hamarsága,
Elmémnek vezére, karjaim ereje,
én szívem bátorsága,
Bízván szent nevedbe, mégyek örvendezve,
bátran káromlóidra.
- 8 Csak tereád hadtam életemet, Uram,
valamely helyen járok,
Bátorságot, eszet, sok jó szerencsét
csak jóvoltodtól várok,
Orcámról töröld el szép vitézségekkel
szégyent, kit mégis vallok,
- 9 Hogy vidám orcával, szép háláadással
én felmagasztaljalak,
Ez széles világnak téged hadnagyomnak
örömmel kiáltalak,
Vérrel festett szablyát ki adsz olyanoknak,
kik zászlód alatt járnak.

HYMNUS TERTIUS

Ad Spiritum Sanctum, pro felici conjugio

- 1 Az Szentháromságnak harmadik személye,
Szerelemnek Isten szerint gerjesztője,
Az jó házasságnak ki vagy bölcs szerzője,
Szívek szentelője.
- 2 Szentlélek Úr Isten, te, ki jókot osztasz,
Megkeseredteket örömmel látogatsz,
Félelmes szíveket bátorsággal áldasz,
Siralmast vigasztalsz.
- 3 Régi szentek házasságát te szerzettel,
Az én szívemet is csak te ébresztetted,
Egy árva szép szűzhöz mostan gerjesztetted,
Érnem ezt engedted.
- 4 Könyörgök tenéked, hogy szentelj meg engem,
Tulajdon templomod hogy lehessen lelkem,
Szeplő nélkül tiszta légyen én életem,
Lakozzál te bennem!

- 5 Add meg azt is társul énnékem boldogul,
Azkit mostan kérek tőled, én Uramtúl,
Hadd vehessek búcsút immár bánatimtúl,
Légyek víg ezentúl!
- 6 Áldj meg mindkettőnket igaz szerelemmel,
Jó ép egészséggel és szent félelemmel,
Kétség és versengés közülünk vészen el,
Éljünk csendességgel!
- 7 Te regulád szerint hogy igazán élvén,
Hozzánk tartozókkal imádjunk, dicsérvén
Téged, vigasztaló Szentlélek Úr Isten,
Mindörökké, Ámen.

EGY KÖNYÖRGÉS. ÚJ

„[Uns ist ein] kleines Kind” etc. nótájára

- 1 Nincs már hová lennem, kegyelmes Istenem,
Mert körülvett engem szörnyű veszedelem,
Segedelmem, légy mellettem, ne hágyj megszégyenednem!
- 2 Vagy ha azt akarod, hogy tűrjem ostorod,
Csak rút szégyentől ódd fejemet, ha bántod,
Halálomat inkább elhozd, hogynem rútíts orcámot!
- 3 Áldj meg vitézséggel, az jó hírrel, névvel,
Hogy szép tisztességgel mindent végezzek el,
Öltöztess fel fegyvereddel, jó ésszel, bátor szívvel!
- 4 Ne gyalázzon engem kevély ellenségem,
Te légy, Uram, vélem, jótévő Istenem,
Nagy szégyenem ne viseljem tovább, s ne hágyj elesnem!
- 5 Kiért dicsérhessen lelke mindenképpen,
Hogy mindenek ellen megtartottál épen,
Áldott Isten, hála légyen néked örökké, Ámen.

PSALMI 27.

TRANSLATIO UNGARICO CARMINE JUXTA BUCHANANI PARAPHRASIN,

egy olasz ének nótájára

- 1 Az én jó Istenem, ha gyertyám nékem
minden sötétségembe,
S ha életemet őrzi s fejemet menti,
hát ki mint ijeszthetne?
Hahogy sok ellenség reám fegyverkezék,
tőlök jóvoltából megmente,
Rám dühödt szájokból kivőn ő markokból,
rajtam mert ingyen könyörüle.
- 2 Kiért áldom nevét és nagy kegyelmét,
míg ez testben élhetek,
Tőle ezelőtt is ez egyet, s most is
kértem, hogy ránézhessek,
Az imádság lelkét adja remétségét,
hoggy egyedül csak benne higgyek;
Eszemet az Sátán ne hajtsa más után,
szent cselekedetin örvendjek!
- 3 Őt áldja énekszóm, versemre okom
légyen csak ő énnékem,
Mert ő árnyékában és sátorában
megtart, nem hágy elvésszem,
Mint erős kőszálra, viszen hatalmára,
hol nem árthat sok ellenségem,
Sőt noha úgy tetszik, hogy most is aluszik
az Úr, de tőlök megment engem.
- 4 Kiért én megállom nagy fogadásom,
s ötet holtig dicsérem,
Könyörülj énrajtam azért, jó Uram,
s végy ki ez búból engem,
Emelj fel, Istenem, segélj, remétségem,
mert csak benned bízik bús lelkem,
Szemem csak reád néz, félvén, hogy majd elvész,
ne hágyj, reménlett idvösségem!
- 5 Ne hágyj ez sötétben, s ne rejts el előlem
szerelmes orcád fényét,
Vészнем szinte ne hágyj kísértet miatt,
s tarts meg adtad életemet
Sok ellenségimtől, kik vöttek már körül
egyedül ártatlan fejemet;
Éngem már barátim, szüléim, rokonim
elhadtanak, mint veszett embert.

- 6 De az jó Úr Isten, ki az híveken
esik veszedelmekben,
Éngemet nem hagyja, bűnből kihoza
nagy csudálatosképpen.
Irgalmas szent Atyám, engedjed, hogy tudjam
az te utaidot követnem,
Arról se félelem, se más dolog éngem,
hogy soha el ne téveszthessen!
- 7 Rágalmazó nyelvtől, ál ellenségtől
ments meg, Uram, éngemet,
Mert hazug tanúkkal, keserves szókkal
káromlják életemet,
Nyelvek ő fegyverek, kivel dühösködnek,
keresik csak veszedelmemet;
Ha vélem nem volnál, s nem bátorítanál,
éltemben értek volna véget.
- 8 De az te jóvoltod és ígérted jód,
kit bűm után vígan adsz,
S az a boldog élet s kegyelmességed,
kit vélem hittel váratsz,
Biztat nyavalyámban, vigasztal sok búmban,
s tudom is, hogy sok jókkal áldasz,
Senki ne féljen hát, mert az Úr sok jót ad
néked, ki csak ő benne bízatsz.

EX 54. PSA[LMO]

DEUS, PER NOMEN TUUM SERVA ME ETC.

- 1 Az te nagy nevedért tarts meg, én Istenem,
Győzhetetlen erőddel állj bosszút értem,
Hallgasd meg már sok imádságimot, Uram, énnékem,
Ne feledkezzél teljességgel így el énfelőlem,
Bizonyos reménségem,
Segélj, most ideje, légy jelen nékem!
- 2 Énreám mert nagy sokan most feltámadtak,
Olyanok, kik véled semmit nem gondolnak,
Sürgetik lelkemet, mert szörnyű halálomra járnak,
Én pedig segítségül csak téged egyedül várlak,
Ím, majdan elfogyatnak,
Ha elhadsz, és torkokba vetsz azoknak.
- 3 Én életemet, Uram, te támogatod,
Búval borult lelkemet megvigasztalod,
Ellenségimnek az kölcsönt te bővön még megadod;
Igazságoddal az álnok szíveket is megrontod,
S nyilván megbizonyítod,
Hogy segí az hív embert jobb karod.

- 4 Tenéked akkor hálát adok örömmel,
Áldozom szívem szerint szép dicsérettel,
Az te felséges nagy nevedet áldván tisztelettel,
Mint teremtetted ember ha járhatok bátor szívvel,
Dicsérlek énekekkel,
Hogy veszteket láthattam két szememmel.

EX PSALMO 42.

- 1 Mint az szomjú szarvas, kit vadász rettentett
Hegyeken-völgyeken széllyel mind kergetett,
Rí, léh, s alig vehet szegény lélegzetet,
Keres kútfejeket,
- 2 Úgy keres, Úr Isten, lelkem most tégedet,
Szerte mind kiáltván az te szent nevedet,
Szabadulására, hogy onts kegyelmedet,
Mint forrásfejedet.
- 3 Ételem mert nincsen fohászkodás nélkül,
Italom csak méreg keserű könyvemtől,
Midőn ily szót hallok én ellenségimtől,
Kiben lelkem elhűl,
- 4 Mond: Te számkivetett, nyavalyás megomlott,
Amaz reménletted Istened most holott?
Tőled immár régen talám elhasomlott,
Hogy vagy ilyen romlott.
- 5 Mely szó csak meg nem öl nagy szégyenletembe,
Hogy kevély ellenség azt veti szemembe,
Kin elkeseredem, s ottan jut eszembe,
Mint éltem helyembe,
- 6 Midőn nagy sereggel, zengéssel-bongással,
Templomodba mentem szentelő áldással,
Szinte az ajtódig, sok szép hangossággal,
Oly nagy méltósággal.
- 7 De te mindazáltal, szomjú lelkem, ne félj,
Sőt régi Uradban minden ellen remélj,
Bízában kegyelmében, higgy, és csendesén élj,
Gonoszt hozzá ne vélj,
- 8 Mert meg megtéríti régi szerencsédet,
Kiben virágoztat jókkal úgy tégedet,
Tél után tavasszal mint az szép kerteket,
Megáldja fejedet.

- 9 Kiért mondasz te is néki dicséretet,
Mint egy fülemile sok szép énekeket,
Ámbár szenvedjek hát érte mindeneket,
Nyeljek sok bűt s mérget,
- 10 Csak legyen korosként lelkével mellettem,
Hogy fájdalmam miatt ne vésszen életem,
Mint Jordán és Hermon, fogyhatatlan hitem,
Légyen erős lelkem!
- 11 Mert ha tenger búsul parancsolatjára,
Hát rám is ő ereszt bűt, bűnös fiára,
Támaszkodom azért jóakarátjára,
Mint atyám karjára,
- 12 Főképpen, hogy tudom, már hogy nemsokára
Megkönyörül rajtam az bosszúságára,
Azki járt életem vesztére s kárára,
Szégyenvallására.
- 13 Kiért áldom őtet, erős kösziklámot,
Csak ne hágyja fogyni el bizodalmamot,
Mikor bosszontással gyújtják nyavalyámot,
Mint olajjal lángot,
- 14 Mondok: Csak ne kérdjék, hogy hol én Istenem,
Mert mérgemben akkor nem tudok mit tennem,
Hogy azzal terjesztik keservemet bennem,
Kész volnék holt lennem.
- 15 No azért elbágyadt lelkem, te ne búsulj,
Buzgó imádsággal sőt Uradra burulj,
Erős reménységgel csak őhöz szorulj,
Tőle el ne fordulj!

PSALMUS 148.

[az „Már szintén az idő” nótájára]

- 1 Mennyei seregek, boldog, tiszta lelkek,
Emberi nemzetre kik az Égből néztek,
Az Urat örökké ti mind dicsérjétek!
- 2 Angyalok, az Úrnak követi kik vagytok,
Szentek, kik ő székét mind körülálljátok,
Örökké az Urat felmagasztaljátok!
- 3 Fényes Nap világa, ez világ fáklyája,
Szép Hold, éj lámpása, Égnek sok csillaga,
Az Úrnak szent nevét mindörökké áldja!

- 4 Tüzes hatalommal forgó ti nagy Egek,
Avagy tengerekkel együtt minden vizek,
Örök dicsérettel őtet tiszteljétek!
- 5 Mert csak ő egyedül minden teremője,
S mindent bír, valamint magában rendelte,
Megmarad mindenek ellen ő szerzése.
- 6 Földnek kereksege minden állatokkal,
Vízben úszó halak tengeri csudákkal,
Az Urat örökké áldjátok szátokkal!
- 7 Tenger mély örvénye, mennydörgés, villamás,
Kőeső, hó, szélvész, háború, csattagás,
Télben is, nyárban is mind felhős sok havas,
- 8 Szép halmok, zöld ággal ékesült kis dombok,
Fák, kik külön-külön szép gyümölcsöt hoztok,
S füvek, kik gyönyörű szaggal illatoztok,
- 9 Sok színben öltöző, tündöklő virágok,
Berkekben, cserékben vadak, ki lakoztok,
Örökké az Úrnak nevét kiáltsátok!
- 10 Gyíkok, kígyók, földön lakó sok állattal,
Sőt az madarak is külön-külön szókkal,
Örökké az Urat áldják hangossággal!
- 11 Világ fejedelmi, urak és fő népek,
Kik községgel bírtok, s néki törvént tésttek,
Örökké dicsérvén az Urat féljétek!
- 12 Együgyű gyermekek, kegyesek, szép szüzek,
Felserdült ifjakkal böcsületes vénak,
Dicséret töletek légyen ő nevének!
- 13 Mert ő az, akinek hatalmában az Ég,
Néki enged tenger, Menny s földi kereksege,
Segéli övéit, mint mennyei felség;
- 14 Ezt azért, ti hívek, Úrnak szent serege,
Kik leginkább vagytok az ő szerelmébe,
Örökké szent nevét dicsérjétek Mennybe!

**EBBEN A NOÉ BÁRKÁJÁBÓL ELREPÜLT GALAMB ÁLLAPATJÁHOZ
HASONLÍTVÁN ÁLLAPATJÁT, KÉRI ISTENT, HOGY ÉLETÉNEK SÚRÚ
NAGY VESZÉLYIBEN ONTSA REÁ KEDVÉT, S ÁLDÁSÁNAK BÁRKÁJÁBAN
VALÓ BÉFOGADÁSÁVAL MENTSE MEG AZ SOK KÍSÉRTETTŐL FEJÉT**

- 1 Segélj meg engemet, én édes Istenem!
Reméltelenségben ne hágyj elsillyednem,
Ím, minden elhagyott, nincsen hová lennem,
Nem tudok mit tennem.
- 2 Sok nyavalya miatt apadott hitemet
Most többíts meg bennem, segélvén fejemet,
Kit ez világ útál, csúfolván engemet,
Veszett életemet.
- 3 Mint galamb, ki Noé bárkájából repült,
Nagy vízözön miatt meg bárkára került,
Szájában ágat hozván, tetejére ült,
Ki zöld ággal újult,
- 4 Szinte úgy most lelkem ő nagy ínségében
Meg tereád került kételenségében.
Noha elhagyott volt; most reménletében
Rád szállott hitében.
- 5 Új könyörgést hozott néked új ág helyett,
Ki jó reménységgel virágzott, zöldellett,
S adja ő magát is kezedben ez mellett,
Így vár bárkád felett.
- 6 Mint egy nagy bárkádban, vedd bé azért szegént
Jó áldomásodban fogadásod szerint,
Hogy az kétség miatt el ne hágyjon megént
Téged, szentséges fént!
- 7 Kiből, Uram, néked de mi hasznod lenne,
Ha a kétség miatt ő Pokolra menne?
Lám, már megváltottad, hogy ne égne benne,
Sőt jót érdemlene.
- 8 Régen egy galambot ha Noé megtartott,
Hát hogy hadnál engem, kit Fiad megváltott,
Ki tégedet régen keserven kiáltott,
Szíve szerint áldott?
- 9 Segélj azért engem, kegyelmes Istenem,
Örvény fenekére ne hágyj alámennem;
Kiért azmíg élek, kész vagyok hű lennem,
Nagy háladást tennem.

GYŰJTEMÉNYEN KÍVÜL FENNMARADT ISTENES ÉNEKEK

**BALASSI BÁLINT NEVÉRE, MELYBEN KÖNYÖRÖG BŰNE BOCSÁNATJAÉRT,
ÉS HÁLÁKAT IS AD, HOGY ISTENHEZ VALÓ MEGTÉRÉSE ÁLTAL KEDVET
LELT ISTENNÉL; S AZÁLTAL AZ ÖRÖK KÁRHOZATTÓL MEGSZABADULT**

[az Palkó nótájára]

- 1 Bizonyyal esmérem rajtam nagy haragod,
Felséges Úr Isten, és kemény ostorod,
Kivel tagaimot,
Bűneimért nékem igen ostorozod.
- 2 Alázatos szívvel, Uram, téged kérlek,
Ellenem felemelt kezeidet tarts meg,
Szent Isten, könnyíts meg,
Irgalmasságod is énhozzám mutasd meg!
- 3 Láttam bűneimet, kikkel életemben
Vétkeztem ellened, vitt ördög az bűnben
És az test az törben,
De mégsem gondoltam, hogy így járjak ebben.
- 4 Anyámnak méhében bűnben fogantattam,
Kiből noha tőled kimosogattattam,
De gyarlón maradtam
És annak utána visszatántorodtam.
- 5 Soksága bűnömnek rettegtet engemet,
Csak irgalmasságod biztatja szívemet,
Siratván bűnömet,
És szívből óhajtom kegyelmességedet.
- 6 Senki nincsen, Uram, ki bűn nélkül éljen,
Mert még az igaz is hétszer ő napjában
Béesik az bűnben,
De szent lelked, azki ismét felemeljen.
- 7 Illik, hogy elfordulj, Uram, bűneimtől,
Kivel rakva vagyok talpig mind tetétől,
De kegyességedtől
Nem illik, hogy megfossz irgalmasságodtól.
- 8 Bocsásd meg kötelét inkább ajakimnak,
Kik szüntelen téged felmagasztaljanak,
Hálákat adjanak,
Jóvoltodért néked híven szolgáljanak.
- 9 Az én lelkem is kész mindenkor dicsérni,
Irgalmasságodért nagy hálákat adni,
Rólad emlékezni,
Gondolatim rajtad mindenkor tartani.

- 10 Légyen ez énnékem az én bűneimért,
Nagyobbal is néked mert tartozom ezért,
Nagy sok vétkeimért
Éngem el nem vetél sok álnokságimért.
- 11 Ím, ha bűneimből ki nem térek vala,
Vagy hogy vétkeimből ki nem emelsz vala,
Ím, mint vészek vala,
Örök kárhozatra tántorodom vala.
- 12 Néked azért nyelvem híven énekeljen,
Elvött jóvaidért tégedet dicsérjen
És holtig tiszteljen,
Hogy annak utána örökké élhessen!
- 13 Tanúságra szerzé ez verseket öszve,
Kinek neve vagyon az versek fejébe,
Magát megesmérte,
Ajánlja is magát Istennek kezébe.

MÉGIS BŐVEBB SZÓVAL KÉRLELI ISTENNEK HARAGJÁT

[az „Magam gondolván” nótájára]

- 1 Óh, én Istenem, ím, mi törtínék
én szegény fejemen?
Kit reménleni ingyen sem tudtam
volna életemben,
Kiért csak hálát kell néked adnom,
mert megérdemlettem.
- 2 Azelőtt való reám bocsátott
kemény ostoroddal
Meg nem tanulék, s ihon, mint járék
véled, én Urammal!
Még sincs mit tennem, hozzád kell esnem
én imádságommal.
- 3 Ha ennél nagyobb ostort bocsátsz is
reám, megérdemlem.
De kérlek, Uram, szinte az földhöz
ne verj immár engem,
Szent fiad által tött ígéretid
jussanak eszedben!
- 4 Ne adj felettébb az kísértetre,
csak míg eltűrhetem,
Mert nyilván látod gyarló voltomat,
én édes Istenem,
Ha elhagysz engem, óh, hová légyek?
Kétségben kell esnem.

- 5 Igazságodot irgalmasságod,
kérlek, felülmúlja,
Csendesedjék meg szent felségednek
felgerjedt haragja,
Szent lelked által szegény lelkemnek
légy vigasztalója!
- 6 Szinte elfojtott és majd megemészt
éngem az sok vétek,
Csak tőled lehet vigasztalása
keserves lelkemnek,
Ne vond meg tehát, kegyes Úr Isten,
örömét szívemnek!
- 7 Te minden jóra fordíthatod meg
az én bánatimat,
Ne vess el azért, Uram, előled,
kérlek, mutasd meg azt,
Hogy jó Isten vagy, és meghallgatod
fohászkozásomat.
- 8 Ezen is kérlek, ne tarts sokáig
rajtam haragodat,
Fordítsad immár kegyelmességre
bosszúállásidot,
Érdemem szerint ne büntess éngem,
te szegény szolgád!
- 9 Mi hasznod benne, ha martalékja
lészek az Sátánnak?
Hiszem nem néki teremtetél volt,
hanem temagadnak.
Kínszenvedését vallyon héában
hagyod-é fiadnak?
- 10 Lám, énértem is szinte úgy megholt,
mint az nagy szentekért,
Tartozol tehát éngemet is meg-
hallgatni kedvéért,
Hallgasd meg azért fohászkozásim,
az ő szerelméért!
- 11 Szívem állását és kívánságát
voltaképpen tudod,
Semmi előtted elrejtven nincsen,
mert te nyilván látod,
Tarts tisztán azért az én szívemet,
és adj bátorságot.

12 Teljes éltében kiért dicsérjem,
Uram, felségedet,
Adj erőt arra, hogy segítségül
híhassam nevedet,
Írasd bé, kérlek, az te könyvedben
én könyörgésimet!

13 Emlékezetre kik mindenkoron
légyenek előtted,
És ne bocsássák bosszúállásra
szent Istenségedet,
Te szent fiadért, kinek örökké
légyen nagy dicséret!

DEO, VITAE MORTISQUE ARBITRO

Ex oda: „Quem tu, summe Deus, semel Placatus, patrio lumine respicis”... etc.

[Egy német villanella nótájára: „Ich hab’ vermeint” etc.]

- 1 Óh, szent Isten, kit kedvedben, mint kegyes, kebledben
egyszer már bevettél,
Annak szíve bátor, kedve víg, mert nincs félelme,
rakva igaz hittel,
Ördög, ellenség, sok bú, szégyenség
nem árthat, mert teljes reménységgel.
- 2 Mint nagy szál kő, úgy megáll ő, kárán nem törődő,
mindent könnyen szenved,
Ez világot, testi sok jót gyűlöl, mint nagy gondot,
s azokban nem eped,
De Mennyszágra, mint főbb javára,
hal s vész, arra minden kedve gerjed.
- 3 Ha vétetni mér, mindjárt megtér, s ha az bűn hozzáfér,
nem esik kétségben,
Isten lelke mert vezére, viseltetik teste
angyalok kezében,
Óják lábait, mint szemek fényit,
hogyan valamin ne üsse az kőben.
- 4 Óh, szent Isten, mind éltünkben, s mind holtunk idején
egyedül reményünk,
Te vagy éltünk, benned halunk, rajtad áll, minékünk
mikor legyen végünk,
Testünk romolván szent országodban
általad leszen gyönyörű éltünk.

- 5 Hogy tégedet, élő Istent, szívünk kedve szerént
szolgáljon s tiszteljen,
Jó egyesség, szent békesség és kedves kegyesség
szálljon miközünkben,
Véletlen halál, ki reánk őrt áll,
ne fojtson meg hertelen éltünkben!

**KÖNYÖRÖG ISTENNEK, HOGY BUJDOSÁSÁBAN VISELJE
KEGYELMESEN GONDJÁT, S TERJESSZE IS REÁ ÚJOBB ÁLDÁSÁT**

[az nótája az „Régi siralmas”]

- 1 Kegyelmes Isten, kinek kezében
életemet adtam,
Viseld gondomot, vezérlj utamot,
mert csak rád maradtam.
- 2 Gyermekségemtől fogván egyedül
csak tetőled vártam,
Mint atyja után fiú, kiáltván
könyörögvén jártam.
- 3 Most is csak benned reménségemet,
Uram, helyheztettem,
Magam rád hadtam, s rád támaszkodtam,
tealád vetettem.
- 4 Mi hasznod benne, hogyha veszéltre
jutok kétség miatt,
Kit fiad által hozzád váltottál
mint fogadott fiat?
- 5 Hallgass meg azért te nagy nevedért
én könyörgésemben,
Mutasd meg jódot, sok áldásidot
az én szerencsémben!
- 6 Add meg énnékem én reménségem
szerint való jódot,
Áldd meg fejemet, ki bízik benned,
viseljed gondomot!
- 7 Az szép harmatot miként hullatod
tavasszal virágra,
Sok jódot, Uram, úgy hullasd reám,
te régi szolgálóra,
- 8 Hogy mind holtomig szívem legyen víg,
téged magasztalván,
Mindenek előtt s mindenek fölött
szent nevedet áldván.

- 9 Ezeket írák az tenger partján,
Oceanum mellett,
Kilencvenegyet mikor jedzettek
másfélezer felett.

ADJ MÁR CSENDESSÉGET

- 1 Adj már csendességet, lelki békességet,
mennybéli Úr!
Bujdosó elmémet ódd bűtől szívemet,
kit sok kín fűr!
- 2 Sok ideje immár, hogy lelkem szomjan vár
mentségére,
Órizd, ne hadd, ébreszd, haragod ne gerjeszd
vesztésére!
- 3 Nem kicsiny munkával, fiad halálával
váltottál meg,
Kinek érdeméért most is szükségemet
teljesíts meg!
- 4 Irgalmad nagysága, nem vétkem rútsága
feljebb való,
Irgalmad végtelen, de bűnöm éktelen
s romlást valló.
- 5 Jóvotod változást, gazdagságod fogyást
ereszthet-é?
Éngem, te szolgálodat, mint régen sokakat,
ébreszthet-é?
- 6 Nem kell kételkednem, sőt jót reménlenem
ígéd szerint,
Megadod kedvesen, mit ígérsz kegyesen
hitem szerint,
- 7 Nyisd fel hát karodnak, szentséges markodnak
áldott zárját,
Add meg életemnek, nyomorult fejemnek
letört szárnyát;
- 8 Repülvén áldjalak, élvén imádjalak
vétek nélkül,
Kit jól gyakorolván, haljak meg nyugodván,
bú s kín nélkül!

HÁBORÚIT, SZÍVE FÁJDALMÁT SZÁMLÁLVÁN, KÉRI ISTENT, HOGY KÉTSÉGBEN ESÉSTŐL OLTALMAZZA

[az „Emlékezzél, mi történék” nótájára]

- 1 Lelkemnek hozzád való buzgó kiáltása
Jusson elődben valaha már óhajtása,
Ne hágyj vészem bűnöm miatt, lelkem váltsága,
Nyújts ki segítő karodot szabadságomra!
- 2 Angyaloknak s embereknek erős Istene,
Jóval forró kegyelemnek élő kútfeje,
Irgalmas, hű, tűrhető vagy téteményidbe,
Engedd, leljek kedvet szent színednek előtte!
- 3 Látod, engem sok háború mint elburított,
Veszedelem mindenfelől körül-béfogott,
Nagy hatalma csak tereád immár szorított,
Emberi segítségtől, mindentől megfosztott.
- 4 Ne hágyj azért, én Istenem, veszedelmemben,
Belőlem az fájdalmat vedd ki kegyelmesen,
Akár vigasztalásoddal s akár másképpen,
Csak könnyebbíts meg, hogy ne légyen tűrhetetlen!
- 5 Halld meg imádságim nékem, kit te alkottál,
Ha bűnömért ostoroddal megholdoltattál,
Jusson eszedben, azmit régenten fogadtál,
Hogy mihelt néked könyörgök, szabadítanál.
- 6 Élsz, Istenem, s nem akarod veszedelmemet,
De kívánod megtértemet és életemet,
Ne hágyj el hát engem is, nyomorult hívedet,
Ki bűnéből hozzád térvén tégedet követ.
- 7 Ne emlékezzél ezután gonoszságimról,
Mondd ezt inkább én lelkemnek te jóvoltodból.
Ím, én, ki te idvösséged vagyok, sok búdból
Kimenteni jelen vagyok, azért ne búsulj!

MÉGIS AZONRÓL

[az „Atya Isten, tarts meg minket” nótájára]

- 1 Óh, én kegyelmes Istenem,
Mely igen megverél engem,
Kegyelmezz meg már énnékem,
Ne hágyj bűnömben elvesznem!
- 2 Nem tagadom, mert vétkeztem,
Hitemet gyakran megszegtem,
Rút, fertelmes volt életem,
Kiért ím, lám, megfizettem.

- 3 Légyen azért elég immár
Sok búm és szenvedtem nagy kár,
Rút szégyen, ki mint hegyes ár,
Lelkemben keservesen jár.
- 4 Hol az te irgalmasságod,
Kivel vertedet gyógyítod?
Hol az te erős jobb karod,
Kivel híved szabadítod?
- 5 Régen Dávidot Saultúl,
Szabadítád, s mentéd bútúl,
Noha sokszor vétett rútul,
Kiért megverted azontúl.
- 6 Ellened való sok vétkem
Mint Dávidé, olyan nékem,
Kiért, azmint én azt vélem,
Vesztett keserves életem.
- 7 De te, Dávid jó Istene,
Ki az ő szerencséjére
Vetél engem gyötrelmére,
Térj hozzám már kegyelemre!
- 8 Bűnömön talált búm után
Könyörülj lelkem fájdalmán,
Tégy szégyent azok orcáján,
Kik rám dühödtek méltatlan!
- 9 Engem penig bosszújokra
Emelj fel jó állapotra,
Ne tessék az, hogy héába
Bíztam magamot magadra!
- 10 Kiért azmíg élek itten,
Dicsérlek, felséges Isten,
Ki könyörülsz ily veszetten,
Áldott légy örökké, Ámen.

PSALMUS 51.

ad notam: „Az Szentháromságnak, kinek imádkoznak”

- 1 Végtelen irgalmú, óh, te nagy hatalmú
Isten, légy már kegyelmes!
Onts ki mindenestől jódot rám kebledből,
mert lá, mely veszedelmes
Bűnöm miatt lelkem, ki titkon rág engem,
mert nagy sebbel sérelmes.

- 2 Mosd el rólam immár, kit lelkem alig vár,
mosd el bűnöm rútságát,
S együtt a rút hírrel, mint rút bűzt, enyészd el
förtelmem büdös szagát;
Esmérem vétkemet, kiért nap engemet
rettent, mutatván magát.
- 3 Csak néked vétkeztem, bűnt ellened töttem,
óh, kegyelmes Istenem,
Kit semmi ravaszság nem csalhat, s álnokság
rejtve előtted nincsen,
Mert az nagy kék égből, mint királyi székből
látod, mit mível minden.
- 4 Ha érdemem szerint reám eresztess kint,
véssz, s jaj, hová légyek,
Ha teljes éltemben bűnt tettem mindenben,
bizony Pokolra mégyek,
Mert még létem előtt testem megfertőzött,
óh, Istenem, már medgyek?
- 5 Engem mert vétkével anyám éltetett el,
méhében hogy hordozott,
Vétket te pedig bánsz, igazt szeretsz, kívánsz,
ki tiszta szívet hozott,
Hogy életre adál, azonnal oktatál,
mint érteném titkodot
- 6 Én rút, háládatlan azért, foghatatlan
Isten, hozzád kiáltok,
Tisztíts izópoddal, irgalmasságoddal,
mert lá, ki nagy kint vallok,
Hogy undok vétkemből megtisztulván belől
légyek szebb, hogysem vagyok!
- 7 Légyek fejérb hónál, s örömondásoddal
tölts bé az én fületem,
Élemíts elmémet küldvén örömedet,
ne szárazd ki velőmet
Csontomból bánattal, ne nézz rám haraggal,
mosd el inkább vétkemet!
- 8 Teremts ismét bennem teremő Istenem,
tiszta szívet kegyesen,
Fúdd belém ismegént, hogy nagy szívem szerint
lelkem igazt szeressen,
Éngem, romlott szegént, rossz érdemem szerint
haragod el ne vessen!

- 9 Ne fossz meg lelkedtől, sőt idvösségemről
mondj örömet már nékem,
Szentelő lelkeddel hadd épüljön meg fel,
mint azelőtt, bús lelkem,
Hogy sok tévelyedtek tehozzád térjenek,
követvén bízvást éngem.
- 10 Az kövér áldozat jó kedvet nem hozhat,
jól tudom, Uram, néked,
Mert ha az kellene, örömet tisztelne
bús fejem azzal téged,
Töredelmességgel, buzgó könyörgéssel
beszéllem azért néked:
- 11 Ímé, kioldoztam, s teelődbe hoztam
fene ötte sebemet,
Kit csak te gyógyíthatsz, életre fordíthatsz,
szánd keserves fejemet,
Bűneim kínjával, testem fájdalmával
ne gyötörd életemet!
- 12 Ha előbb nem hadtad, sőt hozzád fogadtad,
tahát mostan se hadd el
Jóvoltodból szegént, jó szokásod szerint
Sion falát támaszd fel,
Hogy mint áldozatot, adjak úgy hálákot
ki néked leginkább kell.

VERSTÖREDÉKEK

EGY VIRÁGÉNEK

az „Irgalmazz, Úristen” nótájára

Vallyon meddig akarsz engem kesergetni?

.....

EGY KÖNYÖRGÉS

az Palatics nótájára

Láss hozzám, idvösségemnek Istene!

.....

* * *

Pokolbéli kísértetek foggatnak,

.....

* * *

Eger, vitézeknek ékes oskolája,
Jó katonaságnak nevelő dajkája,

.....

VERSVÁLTOZATOK

BOCSÁSD MEG, ÚR ISTEN

- 1 Bocsásd meg, Úr Isten, ifjúságomnak vétkét,
Sok hitetlenségét, undok fertelmességét,
Töröld el rútságát, minden álnokságát,
könnyebbíts lelkem terhét!
- 2 Az én búsult lelkem én nyavalyás testemben
Té-tova bujdosik, mint madár az szélvészben,
Tőled oly igen fél, néked szólni sem mér,
akar esni kétségben.
- 3 Látván magán való szántalan jovaidat,
Kíért viszont téged nem nem szolgált, jól tött urát,
Háládatlanságát látván hamisságát,
ugyan utálja magát.
- 4 Akarna tehozzád ismét örömet térti,
De bűnei miatt nem mér elődbe jönni,
Tőled elijedett, tudván, hogy vétkezett,
színed igen rettegi.
- 5 Semmije nincs penig, mivel elődbe jöjjen,
Kivel jótétedért viszont téged tiszteljen,
Nagy alázatosan méltó haragodban
tégedet engeszteljen.
- 6 Sok kísértet éri, gyakorta ijegeti,
Tőled rettegteti, kétségre sietteti,
Ki miatt majd elvész, ha véle jól nem téssz,
magát Pokolra ejti.
- 7 Jajgatván nagy sokszor említi szent nevedet,
Mondván: Vajha az Úr hozzá venne engemet,
Bizony kedvét lelném, mert őtet követném,
mint édes Istenemet!
- 8 Bátorítsad, Uram, azért biztató szóddal,
Mit használsz szegénynek örök kárhozatjával?
Hadd inkább dicsérjen ez földön életében
szép magasztalásokkal.
- 9 Az te szódat, Uram, mihelyen meghallhatja,
Ottan szent nevedet, nagy felszóval kiáltja,
Kiterjesztett kézzel, sűrű könyves szemmel
magát reád bocsátja.

- 10 Legörögvén könyve orcáján, úgy megkövet,
Magad is megszánád, látván, mint keseredett,
Mert zokogásokkal, siralmas szép szókkal
kér fejének kegyelmet.
- 11 Irgalmasságod is annál inkább megtetszik,
Mennyivel több bűnöm tőled megengedtetik;
Mit engedhetnél meg, ha nem vétkeznének
te ellened az hívek?
- 12 No, nem tartod tovább haragod, tudom, rajta,
Mert az békességre te jobb kezed kinyújtva,
De csak olyanoknak, kik utánad járnak,
mert vagy mindenek ura.
- 13 Térj azért, én lelkem, kegyelmes Istenedhez,
Szép könyörgésekkel békéljél szent kezéhez,
Mert ő hozzáfogad, csak reá hadd magad,
igen irgalmas úr ez.
- 14 Higgyünk mindörökké igazán csak őbenne,
Bűntől őrizkedjünk, ne távozzunk el tőle,
Áldott az ő neve örökké Mennyebe,
ki ma megkegyelmeze.

EGY ÚTONJÁRÓ SZERZETTE ÉNEK

Kiben panaszolkodik és kérdezkedik magába nyavalyás a Julia kegyetlensége felől, mert Juliának nevezte volt az szeretőjét, noha más volt neve.

Mely kérdezkedésinek mindenikére választ és értelmet vészen az erdő hangosságától mindenik vers végiben, mert erdön menvén éneklette ezt az útonjáró. De nem könnyen értheti meg az éneket, aki nem tudja micsoda az Echo. Az pedig semmi nem egyéb, hanem csak az a hangosság, ki nagy palotától vagy erdőtől vagy egyéb hangos helytől szokott embernek rikoltására vagy éneklésére az szózat után az mondott igének végében feleletképpen esni.

Ezt az Echót az régi bölcs versszerző deákok tündérasszonnak hirdették lenni, s erdők között lakni s csak akkor szólni, midőn az útonjárók az erdőken által mentekben énekelnek. Azért az Echo semmi nem egyéb ugyan valóban igazán, hanem az erdő hangossága, s ez az ének értelme.

- 1 Óh, magas kösziklák, kietlenben nőtt fák,
kik nagy szerelmem tüzén,
Igaz bizonságim vadatok, mert kínaim
tudjátok, szinte mint én,
Ki látta világon, hogy így nyomorogjon
más, mint én, veszett szegén?
ECHO: *Én.*

- 2 Ki felele nékem? Távul az erdőben
lőn ugyan valami szó,
Talám egyik tündér jár itt valamiért
vagy valamely nyúlászó;
Ha ló nem nyerített, ki itt csörögetett,
lévén lábain békó?
ECHO: *Ékó.*
- 3 Echo, te szólasz-é, mondd meg, ha tudod-é,
hogya ki vigasztalhatna?
Búm helyett örömet, halálért életet
énnékem ki adhatna?
De mondd meg, ki neve, kit jóknak felette
szívem inkább kívánna?
ECHO: *Ánna.*
- 4 Az bizony, megvallom, de jó szolgálatom
mondd meg, ha kell-é vagy nem?
Az én szép Juliám léssen-é jó hozzám,
vagy mind csak ily kegyetlen,
Hogy régen szolgálom, léssen-é jutalmom,
kell-é jót reménlenem?
ECHO: *Nem.*
- 5 Kegyetlenségéért, túrtam sok kínjáért,
hát még Istentől sem fél?
Ilyen szép személben, mint kedves fészekben,
kegyetlenség hogyhogy él?
Mert mint nyelved beszél, búmmal, én hiszem, él,
hogy ily igen nem kímél!
ECHO: *Él.*
- 6 Óh, hová légyek hát, túrvén ennyi kínját,
kivel vett körös-köröl?
Nincs út szerelméhez, mert már elvetett ez
kegyes szemei elől,
Vetett gyötrelmemre, kibem megöl végre,
amint látom, hogy gyűlöl.
ECHO: *Öl.*
- 7 No, csak mutasd módját, mint olthassam lángját
szerelmemnek, ki csak nő,
Vagy hogy így szeretem, s kegyelmét nem érzem,
netalán oka nem ő,
Hanem más gonosz nő, ördögös bővölő,
mert kegyes ő, semmint kő.
ECHO: *Ő.*

- 8 Hát medgyek, én veszett, kit szerelem éget,
s kit már hozzá nem fogad?
Szíнем régi búmba, mint szép virág nyárba,
ím látod, hogy úgy hervad;
Azért adj tanácsot, szánjad nyavalyámat,
ha sebemet gyógyíthatd!
ECHO: *Hadd!*
- 9 Vajha elhagyhatnám, volna mi nyavalyám?
De ha lelkem mint gerjed,
Mikor szép orcáját, mint Pünkösdi rózsáját,
látom, hogy pirul, terjed;
Ha szép voltát látnád, elhadni nem hadnád,
nézd meg csak, és esmerjed!
ECHO: *Merjed!*
- 10 Nem merheti szívem, hanem ha két kezem
végez ki életembűl;
No, törrel, méreggel nagy bűmot verem el,
mert kiestem kedvébűl,
Látom, hogy csak gyűlöl, énnékem nem örül,
s rajtam nem is könyörül.
ECHO: *Örül.*
- 11 Óh, vajha örülne, s szerelmébe venne,
vészne szívem bánatja,
De nem azt jelenti kemén tekinteti,
s azmint magát mutatja,
Hogy ismét szeressen, nem ádj az Isten,
noha lelkem imádja.
ECHO: *Ádj!*
- 12 Ha Isten azt ádj, lelkem viszont ádj
nevét minden időben,
Hiszem is, megádja, és szívét fordítja
még végre szerelemben
Vidám Juliának, ki egyike annak,
kiknek hazájok a Menn.
ECHO: *Amen.*
- 13 Megdicsőült színbe hogy gerjedt szívembe
kedves Julia tűnék,
Én úton mentemben, egy sűrű erdőben
felszóval így éneklék,
Verseim végibe, kérdezkedésimre
Echótúl ily választ vék.

KÉTES HITELŰEK

ÍMÉ EZ SZÍVEMBE

-
- (7) Ímé, ez szívembe lövé egyik nyilát,
Mutatja is rajtam gyermeki mivoltát,
Átkozott, de bennem elrejtette szárnyát!
- (8) Már ki nem repülhet sebesült szívemből,
Viaskodik benne kegyetlenségéből,
Testem erőtlenül naponkint mérgétől.
- (9) Átkozott Cupido, mért sillyesztetsz engem?
Hová lőtt te szárnyad, miért heversz bennem?
Szánj meg, kérlek, engem; látod, megepedem.
- (10) Tudod, mindenkoron táborodban éltem,
Abban eleitül fogva vitézkedtem,
Miért kínozzs engem, ha lám, meggyőzettem?
- (11) Lám, az vadászember az elfutott vadat
Kergeti, s nem bántja azt, ki már megakadt,
Tudja, hogy övé az, kit hálójában tart.
- (12) Keserves gyötrelmed rajtam düheskedett,
Látod, hogy miattad szívem megepedett,
Szerelem ereje mindent tőlem elvett.
- (13) Megváltozott szívem kemény kínaidtúl,
Vettettem mindennek éktelen például,
Vedd el én életem, ne éljek csodául!
- (14) Sokan, kik barátim, azon csudálkoznak,
Sok könnyhullatásim hogy el nem olvasztnak,
És ennyi ideig is életben tartnak.
- (15) Az nedvesség tűzzel hogyha öszvetérne,
Az én életemnek lőtt volna már vége,
De az tűznek a víz nagy ellenkezője.
- (16) Szívem mert tüzedtül ég nagy sebességgel,
Viszont gyötrődik is sok könnyvezésekkel,
Mert lángodtúl gerjed s gyúl szüntelenséggel.
- (17) Sokan vadnak, élnek kik szerelem nélkül,
Azokat kínoznád ilyen kegyetlenül,
Talám jobb hasznod is következne ebből.
- (18) Mert ki seregednek én vagyok fő tagja,
Rajtam düheskedik mérgednek hatalma,
És tovább öregbül életemnek kínja.

- (19) Inkább kegyelmesen de foglalj magadhoz,
És jó kedvet mutass, mint jó, hív szolgádhoz,
Avagy inkább ölj meg, sokáig ne kínozz!

VENUS ASSZONY UDVARÁTÓL ELVÁLT LEGÉNYNEK BÚCSÚZÓ ÉNEKE

[az „Irgalmazz, Úr Isten” nótájára]

- 1 Éngem Venus asszony, még kisdéd gyermeket,
Irgalmasságából árvaságból felvett,
Mellém gondviselőt és oktatót rendelt,
Fényes udvarában mind azóta nevelt.
- 2 Anyai kegyelmét kívántam hálálni,
Mindenekben kedvét keresni és lelni,
Nála továbbvaló kegyelmet nevelni,
Mert ésszel s tűréssel kell szerencsét nyerni.
- 3 Leltem is kegyelmet felserdült koromban,
Monda Venus asszony: Állj bé szolgálatban,
Hívseget és eszet találtam magadban,
Lelsz te is értéket én birodalmomban.
- 4 Táháza kulcsait adta az kezemben,
Szerelem, reménség, félelem előmben,
Elmémet forgatta, vezette kétségben,
Nehéz határozni embert szerelemben.
- 5 Gyakran citeráját ha vette kezében,
Verte s énekelte nótáját székében,
Parancsolt szívemnek, jaj, ha jött előmben,
Szemeim ismértem, mit akart szívében.
- 6 Gyakrabban peniglen vitt kertben magával,
Játszódtam kedvemre Paris almájával,
Tanácsban indultam sokszor virágjával,
Beszédben eredtem gyakran rózsáival.
- 7 Ha vadászat kellett, vitt Daphnis hegyére
Forrást ha kívántam, vitt Byblis völgyére,
Muzsika ha kellett, vett lantot kezére,
Egyezett madarak szavával éneke.
- 8 Vélttem, boldogságban vagyok, legnagyobban,
Vettem észre későn, vagyok csalárdságban,
Venust szolgáljam én, ki álnokságában
Királlyal, szegénnyel megjádzott egy nyomban?
- 9 Menj el szemem elől, te rossz, csélcsap gyermek,
Többé kézijadtól, tegzedtől nem függek,
Menj el, hízelkedő, csácsogó kis fereg,
Ne kerülj előmben, higgyed, megvesszőzlek!

- 10 Reménségért többé senkit nem szolgállok,
Venus szerelméért többé nem udvarlok,
Melegedni szalmatűznél nem kívánok,
Mind az te munkád az, valamit most mondok.
- 11 Ha kérdi asszonyom hol vagyon szolgája,
Talám fogja tudni, hogy lött árulója,
Megmondhatod néki, hogy többé nincs módja,
Nyomhassam udvarát, térhessek hozzája.
- 12 Mert az ő udvarát sok irigyek lakják,
Kedvesbek, hazugok, hízelkedő nyalkák,
Változnak kedvéből nagyrendű sok urak,
Udvarából ritkán tisztessen válhatnak.
- 13 Ha kérdi, udvarban kihez fogok menni
Mondjad, hogy Pallashoz készülök indulni,
Ha én hűségemben csorbát gondol látni,
Kész leszek onnand is néki számot adni.

VENUS CUPIDÓT KÜLDI ELVÁLT SZOLGÁJA UTÁN, KI ÁLTAL VISSZAHÍVATJA

- 1 Hozzám követséggel küldte sietséggel
Venus asszony Cupidót,
Halljad - úgymond -, kérlek, most tőled nem félek,
Venus anyám mit hagyott,
Követségtételem és választvitelem
mindjárt nem bont szándékot:
- 2 Köszöneti után néked Venus anyám
énáltalam izeni,
Háládatlanságod s állhatatlanságod
valójában hogy érzi,
Másfelől peniglen, hogy ilyen hirtelen
megvetetted, neveti.
*Az hirtelenséget, s gondatlan esetet
bánat szokta követni.*
- 3 Nem azért izente, hogy el ne lehetne
udvara nálad nélkül,
Ki bír királyokkal, bölcsekkel, urakkal,
ellehet nálad nélkül,
De hogy megmutassa, hogy dolgotat bánja,
bár vétettél mód nélkül.
*Kegyelem bűnösnek, nem pedig szenteknek
adatik istenségtől.*

- 4 Vétkedet bocsátja, sőt elő sem hozza,
ha térülsz kegyelemhez,
Mivel eddig bírtál, azon hatalommal
bocsátja kezeidhez;
Ne gondold, oly könnyen ez véghez mehessen,
nem fér emberségedhez.
*Se te hűségedhez, se esküvéssedhez,
se te természetedhez.*
- 5 Magad is megszánád, így nem bosszontanád,
hogya látnád bánatját,
Sérti méltóságát, úgy várja halálát,
éri könny könnyhullását,
Néha ha csendesül, fejeajtva eldül,
felejtí magamagát.
*Vagy - úgymond - meghalok, halált annak hozok,
ki elszólta szolgámat.*
- 6 Ezereken vadnak, azkik kíváncsoznak,
udvarában jussanak,
De az sok közül is, kit válasszon, kevés,
kinek aztat mondhatnak:
Ennek mind erkölce, vidámság termete,
illik szolgálatjának.
*Mert eszest és józant, hívet és az tisztát,
válogatja magának.*
- 7 Lám, magad is vallod, nem is tagadhatod,
anyád helyett anyád volt,
Vett fel árvaságból és ártatlanságból,
maga hogynem szoptatott,
Az jótéteményért nehéz kegyelemért
venni háládatlanságot.

FELEL AZ UDVARI SZOLGA CUPIDÓNAK ÉS ELÚZI MAGÁTÓL

- 8 Szemtelen gyerkölce, nyughatatlan elme,
orvosolhatlan méreg,
Lám, hová egyszer férsz, onnan nehezen térsz,
odaragadsz, mint kéreg,
Kellesz, vagy nem kellesz, senkit meg nem kérdesz,
vagy mindenütt, mint féreg.
- 9 Ki bírta most reád, hogy hozzám jüjj magad
hízlekedű beszéddel,
Éngem Venus asszony hogy visszakívánjon,
csempeskedjél nyelveddel?
Világgal ha bírhat, reám nem szorulhat,
nemcsak éngem nevelt fel.

- 10 De ha úgy volna is, ne gondold soha is,
 éngem visszahitegess,
Honnét kieveztem, tőrből kivergődtem,
 ismét hogy visszavihess,
.....

- 11
 ,
Könnyen elkerüli, ki nem akar esni
 mélyére örvényének,
Így semmi hitele s előmenetele
 nincsen te beszédednek.
- 12 Gismunda békével élne Gisquardussal;
 Leander Diomedessel,
Lyda, Lucretia, Penelope, Elissa
 vigadnának örömmel,
De te az halálra, te az kárhozatra
 vivéd nyalka beszéddel.
- 13 Aeneast, Achillest, Parist, Aristotelest
 kicsalád ez világból,
Sok más ezereket, nem győzöm neveket,
 ölél meg ártatlanul,
Kerítő beszéddel küldéd ígérettel
 poklokra az udvarból.
- 14 Többé, te marcona, mint megmondtam vala,
 ne kerülj énelőmben,
Már egyszer tegzedet, puzdrás nyilaidat
 porrá törtem kezemben,
Bizony szárnyad szegöm, lábad kettétöröm,
 úgy jüjj másszor előmben!

PSALMUS 6.

[ad notam: „Az Szentháromságnak, kinek imádkoznak”]

- 1 Óh, magas egeknek, nagy mély tengereknek
igazgató Istene,
Szárazföldnek víztől, sötétnek világtól
elválasztó mestere,
Uram, ím, kiáltok, én könyörgést nyújtok,
nézz áldozó tüzemre!
- 2 Nagy búsulásodban, tüzes haragodban
ne feddj meg most engemet,
Sok gonoszságomért, fertelmes bűnömért
ne ítélj meg lelkemet,
Ne sújts, se ne büntesd, előled el se vesd
nyomorodott fejemet!
- 3 De könyörülj rajtam, mert már elbágyadtam
bűneim terhe alatt,
Bűn lelkemet veszti, betegség tökéli
senyvedett csontaimat,
Te, Uram, ez törben, lelki fekélyekben
orvosold meg szolgálodat!
- 4 Lelkem is elrémült, fejem penig hevült
gyakor kísértetekkel,
Időről időre jöni segítségre
meddig halogatod el?
Már nagy sok ezerször általjárt az nagy tör,
jűjj el már segítséggel!
- 5 Fordulj hozzám arccal, lássam valósággal
orcád élő vígságát,
Mint kígyót ó héjből, ez sok álnokságból
ments ki szegény szolgálodat,
Idvözíts lelkemet, irgalmasságodért
kóstoljam jóvoltodat!
- 6 Mert ha szent könyvedből, vérrel nyert környékből
engemet el-kitagadsz,
Pokolnak tüzére, végetlen veszélyre
bűneimért taszítasz,
Soha hálaadást, örök magasztalást
úgy éntőlem nem hallasz!
- 7 Ímé, megfáradtam, ugyan ellankadtam
gyakor fohászkodásban,
Mind éjten-éjtszaka szemeim világa
elfogy az nagy sírásban,
Könyveim, mint patak, széllyel ugyan folynak
éjjeli nyoszolyámban.

- 8 Súlyos kezeidet, sudaras vessződet
testem el nem állhatja,
Mert az ellenség is, imitt is, amott is
fejemet pirongatja,
Kétféle veszélyben, mint tengeri szélben
testem halálát várja,
- 9 De mindazonáltal forduljatok háttal,
lelkemnek ellenségi,
Távozzatok tőlem, s menjetek előlem
életem kergetői,
Azkik álnokságnak, nagy sok hazugságnak
voltage követői!
- 10 Mert én szám szózatját, buzgó imádságát
az nagy Úr meghallgatta,
Nagy sok óhajtasim, sűrű könnyhullásim
orcámról mind elmosta,
Mint napot rút ködből, undok bűneimből
lelkemet megtisztította.
- 11 Tahát szégyenséggel, hátra sietséggel
ellenségim fussanak,
Megvakult szemekkel, reszketeges kézzel
már mind elnémuljanak,
Ugyanazon törben, kit hántak előmben,
nyakra-főre hulljanak!
- 12 Ezt megengedd, kérlek, ne nézzed bűnömnek
megsebhető dagályát,
Ha tisztességemre látod életemre
szívemnek kívánságát,
Mert én benned bízom, tudom, hogy meglátom
örömöm felkölt napját.

.oOo.